

LIChAMELIJKE OPVOEDING

KONINKLIJKE VERENIGING VAN LERAREN LICHAMELIJKE OPVOEDING

jaargang 98 - 24 sept. 2010

Topic: Mbo

3+2 wordt al toegepast

**Inschrijven
schoolsporttoernooien**

Platform SBO

3+2 = een *fit* idee
www.3plus2.nl

→ BRUGGEN SLAAN TUSSEN LICHAMELIJKE OPVOEDING EN JEUGDSPORT?

SPORTIMPULS: DE PRAKTIJKREEKS

SPORTIMPULS is een unieke reeks van tien praktische uitgaven over verschillende takken van sport voor leraren lichamelijke opvoeding, trainers en studenten in deze beroepsgroep. In iedere uitgave wordt een sport behandeld aan de hand van tal van heldere praktijksituaties, gebaseerd

op een heldere visie en uitgevoerd in nauwe samenwerking met de betreffende sportbond.

De praktijkreeks SPORTIMPULS is met recht de verbindende factor tussen lichamelijke opvoeding en jeugdsport! Bestel vandaag nog uw exempla(a)r(en) via www.janluitingfonds.nl. Ook voor meer informatie kijkt u op de genoemde website.

Judo als spel

De volleybalspeeltuin

Golf als jeugdsport

Atletiek als uitdaging

Zwemmen na het zwemABC

Sportklimmen, spelen met evenwicht

Schaatsen jong geleerd

Korfbal, samen scoren

Roeien, jong aan de slag

Softbal, sla je slag

Jan Luiting Fonds

In samenwerking met Arko Sports Media

INHOUD

Topic

Mbo

Sinds het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs het mbo als één van de speerpunten heeft gemaakt lijkt er hernieuwde aandacht te zijn. Vanuit het bréde perspectief van gezondheid en leefstijl worden veel nieuwe beweegactiviteiten gestart. Een aantal van de onderwerpen dat hierin een belangrijke rol speelt is: gezonde schoolbeleid, leefstijltesten, schoolsport, sportkaderopleidingen. Lees in dit topic wat de stand van zaken is en leer van de nieuwe trends binnen het mbo.

- 06** Bewegen en sport in het mbo; vakleerkrachten opgelet! / *Hans van Egdom*
- 09** Kennisdeling via www.platformbewegenensport.nl / *Tanja Krieger*
- 10** Maak mbo-studenten vitaal / *Jan Faber*
- 14** Gezonde school met gezonde medewerkers en studenten / *Bart van den Bosch en Pieter Idema*
- 18** Kansen in samenwerking met sportverenigingen en -bonden / *Jorg Radstake*
- 35** Sportkaderopleidingen: kans voor sport en onderwijs / *Ineke Dijkstra*
- 38** De (on)mogelijkheden voor ondersteuning van topsporters in het mbo / *Rudmer Heerema*

Praktijk

- 24** Judo, rijkdom op school / *René Donker*
- 28** Beïnvloeding van gedragsproblematiek: een klasse(n) spel! (2) / *Roel van Beusekom en Ivo Dokman*
- 30** NK Koninklijke Landmacht Scholentriathlon 2010 / *Maarten Massink*
- 32** Taakkaarten in de les lichamelijke opvoeding / *Liesbeth Mols en Peter Iserbyt*

Rubriek

- 05** | Eerste pagina
- 22** | IRP-Praktijk
- 40** | Afdelingen / Agenda
- 43** | Boeken
- 44** | Schoolsport
- 49** | Column, *Mery Graal*
- 51** | Webredactie
- 52** | Scholing
- 54** | Laatste pagina

En verder

- 41** "SAMEN een doel nastreven: dat is de kracht van het Platform SBO"
- 45** Jouw school sportief! Laat het zien in de Nationale Sport Week 2011 / *Tim Smit*
- 46** 3+2 wordt al toegepast / *Hans Dijkhoff*

KVLOweb.nl

FOTO OMSLAG: ANITA RIEMERSMA
PRAKTIJKCOVER: MARCO TANGELDER

Beter door ontwikkeling

KOI traint docenten en OOP in het omgaan met agressie en conflicthantering

www.keuze.org
leokeuvelaar@keuze.org

JEZELF DE BAAS

'Jezelf de baas' is een praktische agressie beheersings training voor jongeren met gedragsproblemen.

Aan de hand van oosterse verdedigingssporten wordt er gewerkt aan het gedrag van de jongeren.

AGRESSIE BEHEERSINGS TRAINING

Dit programma is ideaal voor (gym)docenten en leerling begeleiders die aan de slag willen met jongeren op school of bij een instelling. Het programma draait momenteel al op meerdere scholen en instellingen in de regio Rotterdam-Rijnmond.

www.ztop-rotterdam.nl
ztoprotterdam@gmail.com

Veel verzekeringsvoordeel voor KVLO leden!

Speciaal voor KVLO leden is er veel voordeel te halen op alle verzekeringspremies. Zo is er een exclusief KVLO-verzekeringspakket samengesteld voor alle schadeverzekeringen en er is ook een zeer voordelige ziektekostenverzekering. Minimaal 20% korting op de bruto schadeverzekeringspremie en nog 12% pakketkorting mogelijk!

Kijk snel op www.kvloverzekerings.nl voor alle informatie
of bel 023 - 751 00 00

KVLO verzekeringen is een samenwerking tussen Elswout AssurantieGroep en de KVLO

Helaas is er geen gemeenschappelijk schrijven van de belangrijkste vertegenwoordigers uit de wereld van bewegen en sport gericht aan de informateur. Gemiste kans? Jazeker, omdat je met elkaar de lijnen kunt uitzetten naar de toekomst. Het straalt ook kracht uit om ergens gezamenlijk je schouders onder te zetten en je laat zien dat er meer is dan eigenbelang. Wij hebben daarom als KVLO zelf een korte brief aan de informateur geschreven en een vijftal suggesties gedaan voor een regeerakkoord:

- *het kabinet legt een norm van drie uur gym en twee uur bewegen via school vast voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs en mbo*
- *het kabinet oormerkt geld uit de lumpsum voor scholen om drie uur bewegingsonderwijs door een vakleerkracht te garanderen voor ieder schoolgaand kind*
- *het kabinet voert de verplichting voor vakleerkrachten bewegingsonderwijs in het basisonderwijs in, en stelt gedurende vier jaar aflopend 100, 75, 50 en 25 miljoen euro ter beschikking om alle scholen in de gelegenheid te stellen binnen vier jaar vakleerkrachten bewegingsonderwijs aan te stellen*
- *het kabinet investeert jaarlijks 65 miljoen euro in lessen sport en bewegen op het mbo*
- *het kabinet stelt een tijdelijke regeling in waarin in totaal 80 miljoen euro vrijgemaakt wordt om aanpassingen aan accommodaties te realiseren zodat deze geschikt(er) gemaakt worden voor multifunctioneel gebruik.*

Het zijn concrete voorstellen en ze sluiten aan bij de verkiezingsprogramma's. Onze voorstellen zijn ingrijpend maar gezien het belang van bewegingsonderwijs is onze keuze en wijze om dat te bereiken meer dan verantwoord. *De hele brief staat op de site.*

82 medailles...

Het is goed om de lat hoog te leggen en naar het maximale te streven. Voor Nederlanders een normale zaak? Volgens oud-waterpolocoach Ivan Trumbic niet. Hij stelde dat Nederlanders tevreden waren als ze kampioen van hun land waren geworden en dat de drive om ook Europees op het hoogste podium te komen veel minder aanwezig was. We zijn gauw tevreden, vond hij. Dat is nu radicaal anders. NOC*NSF legt de lat heel hoog met een streven naar 82 medailles in 2020. We mogen best trots op onze prestaties zijn en dat als land ook uitstralen, zo hoor je steeds vaker. En als je de top wilt halen, in deze tijd, dan kan dat alleen met veel geld en perfecte trainingsomstandigheden. Maar wie beslist of deze weg wordt ingeslagen? Is dat alleen een vraag die door de sportwereld wordt beantwoord of is het maatschappelijk belang zo groot dat er ook een politiek commitment moet komen?

Onvoldoende bewegen... dan maar valtraining

En als we ervoor kiezen om betere prestaties te leveren dan moet de basis wel ergens worden gelegd. En dat mis ik in de plannen van onze grootste sportkoepel. Ze steunen ons streven naar meer en betere lessen bewegingsonderwijs maar ik mis dat pleidooi op schrift. In hun prestatienota had dit onomwonden geschreven kunnen worden en in samenspraak met de KVLO had er ook een plan van aanpak opgesteld kunnen worden. Maar misschien komt dat nog.

De afgelopen weken was ook in het nieuws dat valtraining bij kinderen noodzakelijk is om het aantal blessures die door het vallen ontstaan terug te dringen. Ze bewegen te weinig en dan moet er maar training in het vallen worden gegeven. Ook hier zou een andere benadering beter zijn. Niet valtraining is de oplossing maar kwalitatief

goede lessen bewegingsonderwijs. Daar leren kinderen hoe ze hun evenwicht kunnen bewaren, daar leren ze hun motoriek te verbeteren en daar leren ze ook hoe ze kunnen vallen zonder een blessure op te lopen. De Stichting Consument en Veiligheid had dus ook een krachtig pleidooi voor uitbreiding van uren bewegingsonderwijs kunnen houden, gegeven door goed opgeleide leerkrachten.

Schoonmoeder

Mijn schoonmoeder was die valtraining ook in het verkeerde keelgat geschoten en stuurde een e-mail naar het AD. Het antwoord kwam snel en de redactie was het volledig met haar eens hetgeen nog eens door de hoofdredactie in de krant werd bevestigd. Misschien zou het helpen als alle moeders en schoonmoeders gaan reageren!

Moeder aller sporten: WK Turnen

Over vallen gesproken. Van 12 tot 24 oktober vindt in Rotterdam het WK Turnen plaats. Een prachtig toernooi. Ik hoop dat Yuri van Gelder een geweldige prestatie gaat neerzetten om vooral te laten zien dat je ook na een diepe val terug kunt komen. Turnen, ook hier moet de basis vroeg voor worden gelegd. En ook hier kan het bewegingsonderwijs een belangrijke rol vervullen. Onze campagne 3+2 past hier perfect in. Ik zou zeggen zoek die gymnastiek- en turnverenigingen op en kijk hoe je de samenwerking tussen school en sport kunt versterken!

COLOFON LICHAAMELIJKE OPVOEDING is een uitgave van de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO)

Redactie: Hans Dijkhoff (hoofdredacteur) Maarten Massink (praktijkredacteur) Jacqueline Tangelder (redactiemedewerkster) **Redactieraad:** Hilde Bax, Marianne van Bussel, Lars Borghouts, Frank Jacobs, Mark Jan Mulder, Chris Mooij, Jorg Radstake, Sebastiaan Platvoet, Jan Faber, Peter Barendse. **Redactieadres:** KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist, e-mail: redactie@kvlo.nl. **Abonnement Lichamelijke Opvoeding:** Jaarabonnement € 60,- (buitenland € 80,-) Losse nummers € 3,- (excl. verzendkosten) **Handelsadvertenties:** Bureau Van Vliet BV, Passage 13-21, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort, fax: 023 571 7680 e-mail: zandvoort@bureauvanvliet.com **www.bureauvanvliet.com**. **Verschijningsdata 2010:** 29 jan., 26 feb., 26 maart, 30 april, 28 mei, 25 juni, 27 aug., 24 sept., 29 okt., 26 nov., 17 dec. **Druk:** Drukkerij Ten Brink Meppel, Postbus 41, 7940 AA Meppel. Tel.: 0522 855 111. **Vormgeving+Opmaak:** FIZZ reclame+communicatie, Stationsweg 44a, 7941 HC Meppel. Tel.: 0522 246 162. Aanbieding en plaatsing van teksten en foto's houdt tevens mogelijk gebruik op de KVLO-website in, uiteraard met vermelding van auteur en fotograaf. Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding en na goedkeuring van de auteur. De redactie is verantwoordelijk voor de samenstelling. Niet alle artikelen behoeven de (volledige) instemming van de redactie te hebben. Mededelingen vanwege de vereniging en artikelen, die het beleid van de vereniging raken, zijn voor verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur. **Dagelijks bestuur KVLO:** G. van Driel, voorzitter - mw. drs. B. Zandstra, secretaris - mw. M. G. van Bussel, penningmeester - H.K. Evers - e-mail: bestuur@kvlo.nl. **Secretariaat Thomas Groepering:** Drs F. Huijboom, P. Potterstraat 26, 5143 GX Waalwijk, tel.: 041 633 3022, e-mail: fred.huijboom@wxs.nl. **Ledenadministratie:** abonnementen en personeelsadvertenties: KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist. fax: 030 691 2810, e-mail: ledenadm@kvlo.nl site: **www.kvlo.nl**. Opzeggingen dienen aangetekend te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar (kandidaatleden vóór 1 augustus). De opzeggingen worden door de KVLO bevestigd. **Contributie KVLO:** zie de website of neem contact op met onze ledenadministratie **ISSN-nummer: 0024-2810 telefoon: ledenadministratie 030 693 7676, algemeen 030 692 0847. Bezoekadres:** Zinzendorflaan 9. **De afdeling rechtspolitie is bereikbaar via e-mail: irp@kvlo.nl of telefoonnummer 030 693 7678.**

Bewegen en sport in het mbo; vakleerkrachten opgelet!

Sinds in 1996 bewegen en sport niet meer verplicht is binnen het mbo zijn er tal van initiatieven om het vak weer een plek te geven. Het platform Bewegen en Sport van MBO Diensten wil dat ons vak weer in het curriculum wordt opgenomen.

Sinds 2009 speelt ook het Rijk weer een rol door het geven van subsidies. In dit artikel wordt belicht wat een mbo-opleiding kan doen om het vak weer de nodige aandacht te geven.

Door: Hans van Egdorn

In het mbo is bewegen en sport, sinds de invoering van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) in 1996, niet langer opgenomen in de kwalificatiestructuur. Mbo-instellingen kunnen zelf bepalen of, en zo ja, hoeveel aandacht zij eraan besteden en op welke manier.

In het verlengde hiervan pleit het platform Bewegen en Sport van MBO Diensten al jaren voor meer structurele aandacht voor bewegen en sport binnen het mbo. Want niet alleen zijn juist in het mbo veel studenten onvoldoende actief, ook is een gezonde geest in een gezond lichaam voor iedere toekomstige werknemer van belang.

Het Rijk ondersteunt dit pleidooi en subsidieert sinds 2009, vanuit het VWS-beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs, mbo-instellingen die nadrukkelijk aan de weg gaan timmeren met bewegen en sport voor alle studenten voor een periode van drie jaar (2009-2011). Voor de uitvoering van deze impuls voor het mbo is een totaalbudget gereserveerd van € 6 miljoen. Van de deelnemende mbo-instellingen wordt verwacht dat zij een zelfde bedrag inzetten (cofinanciering). In 2009 deden 29 instellingen mee aan de impuls en in 2010 zijn daar nog 10 extra instellingen bijgekomen.

Platform Bewegen en Sport

Het platform Bewegen en Sport is sinds juli 2010 onderdeel van MBO Diensten. Daarvoor viel het platform onder de MBO Raad. MBO Diensten voert projecten uit in opdracht van onder andere de MBO Raad, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en mbo-scholen.

Het doel van het genoemde beleidskader en de bijbehorende impuls voor het mbo is om in drie jaar tijd (september 2009 - juli 2012) bewegen, sport en vitaliteit een structurele plek te geven in het onderwijsprogramma van minimaal vijftig mbo-instellingen. Het streven is dat alle studenten van de beroepsopleidende en

beroepsbegeleidende leerweg per leerjaar minimaal 5% van het in de instelling verzorgde onderwijs (iivo) besteden aan bewegen en sport. De instellingen moeten deze norm structureel verankeren in het Onderwijs Examen Reglement (OER) van de opleidingen en/of in de (persoonlijke) studiegids.

²DSP-groep voert in opdracht van MBO Diensten de monitoring hierop uit. Dit artikel is voor een belangrijk deel gebaseerd op de meting die DSP-groep in februari/maart 2010 heeft uitgevoerd.

Mbo-instellingen maken een goede start

Iets minder dan de helft van de 66 mbo-instellingen in Nederland heeft bewegen, sport, vitaliteit en/of gezondheid expliciet opgenomen in centrale beleidsdocumenten. Hierbij moet je denken aan een visiedocument, de missiestatement en/of het meerjarenbeleidsplan. Logischerwijs hebben de instellingen die gebruikmaken van de subsidie vanuit het beleidskader het thema bewegen, sport, vitaliteit en/of gezondheid beduidend vaker beleidsmatig verankerd dan niet-gesubsidieerde mbo-instellingen.

Mbo-instellingen bestaan doorgaans uit verschillende sectoren, clusters en/of domeinen, elk met hun eigen directie en visie- en beleidsdocumenten.

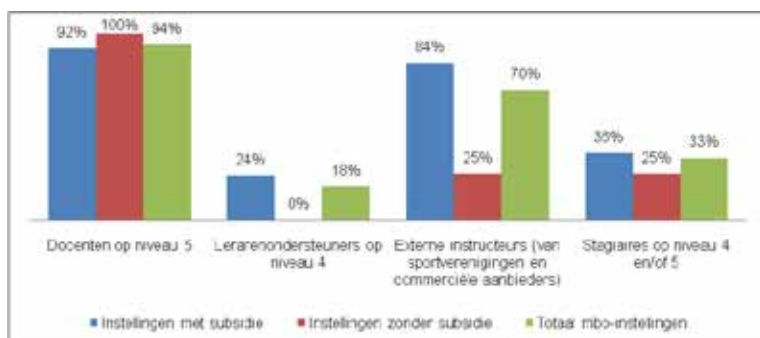
Ook op het niveau van sectoren, clusters en/of domeinen vindt verankering van bewegen en sport plaats. Gemiddeld is bewegen en sport opgenomen in 35% van de sector-, cluster- en domein(jaar)-plannen. In bijna een kwart van de opleidingen (24%) is het thema ingebed in de OER. Ook hier scoren gesubsidieerde instellingen aanzienlijk hoger dan niet-gesubsidieerde mbo-instellingen.

Spinning

Tabel 1: verzorging van beweeg- en sportaanbod voor studenten, percentages

	Instellingen met subsidie	Instellingen zonder subsidie	Totaal mbo-instellingen
Docenten op niveau 5	91%	100%	94%
Lerarenondersteuners op niveau 4	17%	0%	13%
Externe instructeurs (van sportverenigingen en commerciële aanbieders)	87%	25%	71%
Stagiaires op niveau 4 en/of 5	30%	25%	29%

Grafiek docenten

Waarom investeren mbo-instellingen in bewegen en sport?

Mbo-instellingen die beleidsmatig inzetten op bewegen en sport hebben daarvoor verschillende redenen. Meest genoemde argument is dat onderwijs moet voorbereiden op algemeen burgerschap en dat bewegen en sport daar ook bij hoort. 77% van de mbo-instellingen, die zich hard maken voor bewegen en sport, denkt er zo over. De helft van deze instellingen biedt bewegen en sport (ook) aan omdat het een goede leercontext vormt om te

werken aan generieke competenties als teamwork, leiderschap, verantwoordelijkheid, respect enzovoorts en/of omdat het onderdeel is van het beroep waarvoor wordt opgeleid. Nog eens 40% voert aan dat bewegen en sport de werkgerelateerde belastbaarheid verhoogt.

Naast deze redenen die in de monitor tot uiting komen, wordt vaak ook de relatie gelegd met het bevorderen van de gezondheid van deze doelgroep. Daarnaast leiden de mbo-instellingen op voor fysieke en zware beroepen. Juist voor deze studenten is het bewust omgaan met het eigen lijf cruciaal voor arbeidsparticipatie. Ten slotte kan bewegen en sport bijdragen aan het verminderen van schooluitval.

Halen mbo-studenten de 5%-norm?

Het streven is dat in elk leerjaar 5% van de contacttijd (in de instelling verzorgd onderwijs; iivo) bestaat uit

bewegen en sport. Dit komt neer op één klokuur bewegen per week, als de student niet op stage is. 'De norm geldt voor alle leerjaren voor zowel bol- als bbl-opleidingen. Van alle eerstejaars bol-studenten haalt, naar schatting van de respondenten, zo'n 30% de 5%-norm. In het tweede leerjaar voldoet nog maar 13% aan deze norm, in het derde leerjaar 6% en in het vierde leerjaar 5%. 40% van de mbo-instellingen heeft in geen enkel leerjaar bol-studenten die aan de 5%-norm voldoen.

Het spreekt voor zich dat bij mbo-instellingen, die bewegen en sport beleidsmatig hebben verankerd, meer bol-studenten de 5%-norm halen. Beleidsmatige verankering heeft, met andere woorden, een positief effect op de omvang van het beweeg- en sportaanbod, maar is geen allesbepalende voorwaarde.

Wie verzorgt het beweeg- en sportaanbod?

Vrijwel alle mbo-instellingen met een beweeg- en sportaanbod blijken docenten op niveau 5 in te zetten (94%), zie tabel 1. Daarnaast maken ze veelvuldig gebruik van externe instructeurs (71%), vooral de gesubsidieerde mbo-instellingen. Minder gangbaar is het inzetten van stagiaires op niveau 4 en/of 5 (29%) en/of lerarenondersteuners op niveau 4 (13%).

Hoe wordt het beweeg- en sportaanbod gefinancierd?

De kosten voor het beweeg- en sportaanbod komen hoofdzakelijk voor rekening van de mbo-instellingen zelf. Doorgaans dragen zowel het college van bestuur (centraal, intern) als de resultaat- en budgetverantwoordelijke directies en opleidingsteams (decentraal, intern) ieder een deel bij. Gemiddeld genomen dekken zij samen 82% van de kosten. De verdeling tussen centraal interne en decentraal interne financiering varieert sterk: in de gesubsidieerde instellingen betalen de directies en opleidingsteams veruit het meest, in de niet-gesubsidieerde instellingen is het omgekeerd. Een bescheiden deel van de kosten wordt, gemiddeld genomen, gedekt door subsidies (8%) en de eigen bijdrage van studenten (2%). Over sponsorinkomsten blijkt geen van de mbo-instellingen te beschikken.

Mbo-instellingen staan voor uitdagingen

Het platform Bewegen en Sport zet de monitoring in als instrument om inzicht te krijgen in de voortgang van de impuls op het mbo. Ook de uitdagingen die de verschillende mbo-instellingen nog te wachten staan, worden zichtbaar. Financiën, accommodaties, personeel en intern draagvlak: dat zijn, in volgorde, de belangrijkste knelpunten waarvoor de mbo-instellingen zich gesteld zien in hun plannen om het huidige beweeg- en sportaanbod uit te breiden. De mbo-instellingen met plannen noemen financiën het meeste als knelpunt (72%).

Gewichtheffen

Veel instellingen hebben te maken met bezuinigingen en dat maakt extra investeringen in bewegen en sport lastig. 53% van de instellingen voorziet problemen op het gebied van accommodaties: meer aanbod voor meer studenten betekent ook dat meer sportvelden en -zalen nodig zijn. Niet-gesubsidieerde instellingen zien dit veel minder als een probleem. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat hun huidige beweeg- en sportprogramma vaak nog beperkt van omvang is en ze daardoor nog niet, zoals relatief veel gesubsidieerde mbo's, tegen hun (accommodatie) grenzen aanlopen.

Mogelijk om dezelfde reden verwachten beduidend meer gesubsidieerde dan niet-gesubsidieerde mbo-instellingen problemen rond de inzet van deskundig kader c.q. personeel. Gemiddeld één op de drie mbo's ziet dit als een toekomstig probleem. Het creëren van intern draagvlak voor bewegen en sport speelt juist weer meer bij niet-gesubsidieerde instellingen.

Draagvlak voor belang van bewegen en sport

De boodschap, dat een goed beweeg- en sportaanbod ook van belang is voor mbo-studenten, wordt bij niet-gesubsidieerde mbo-instellingen vaak nog niet breed ondersteund. En daar begint het mee. Veel gesubsidieerde instellingen zijn op dat punt een stapje verder; hun belangrijkste uitdaging is gelegen in het verzilveren van het aanwezige, interne draagvlak en soms ook in het breder trekken daarvan (naar andere sectoren en locaties bijvoorbeeld). Overall gezien is intern draagvlak nog een punt van aandacht bij 44% van alle mbo-instellingen met plannen voor een beweeg- en sportprogramma.

Over de auteur

Hans van Egdom is accountmanager en themaleider interne organisatie in het kader van het masterplan Bewegen en Sport in het mbo. Hij is zelfstandig adviseur/projectleider op het terrein van de sport. Van Egdom werkt voor landelijke sportorganisaties, onderwijsinstellingen en gemeenten. Voor meer informatie: www.vanegdomconsultancy.nl of 06 2042 9731.

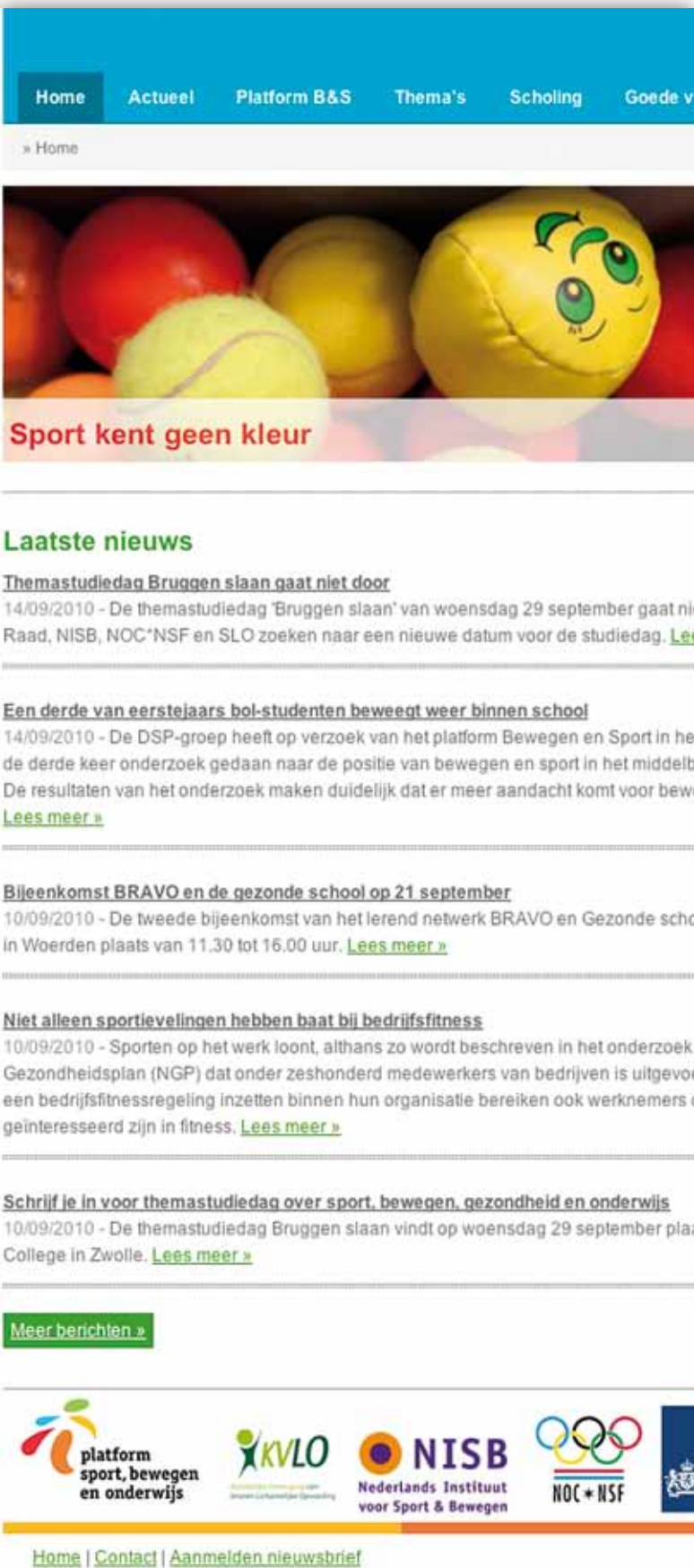
Noten

- 1 Bij de beroepsopleidende leerweg (bol) bestaat maximaal 60% van de lestijd uit stages. Bij de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) is dit minimaal 60%.
- 2 Monitor bewegen en sport in het mbo, meting 2010; DSP-groep Paul Duivesteijn en Marieke Groot

Correspondentie:

info@vanegdomconsultancy.nl

Kennisdeling via www.platformbewegenensport.nl

Het platform Bewegen en Sport van MBO Diensten heeft een eigen website. Op www.platformbewegenensport.nl vindt u alles over het platform, het overkoepelende beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs en de verschillende thema's waarop gewerkt wordt. Als je wilt weten hoe een aantal mbo-instellingen bewegen en sport ingevuld heeft, kun je een kijkje nemen bij de goede voorbeelden. Door: Tanja Krieger

Doel website

Het doel van de website is het delen van kennis over bewegen en sport in het mbo. Dit gebeurt op het openbare gedeelte. Daar zijn diverse documenten, links en evenementen beschikbaar. Het merendeel van de kennisdeling vindt plaats op het LedenNet. De leden van het platform vinden hier nog meer documenten. Ook kunnen ze discussiëren op het forum en vragen stellen aan de themaleiders.

Nieuwsbrief

Het platform Bewegen en Sport brengt ook een nieuwsbrief uit met nieuws, evenementen en documenten. Je kunt je aanmelden voor deze nieuwsbrief via: www.platformbewegenensport.nl.

Platform Bewegen en Sport mbo

Het platform Bewegen en Sport mbo vindt dat bewegen en sport een integraal onderdeel moeten zijn van mbo-opleidingen. Mbo-scholen kunnen zich aansluiten bij het platform en financiële en inhoudelijke ondersteuning aanvragen. 39 instellingen zijn aangesloten bij het platform. Zij krijgen ondersteuning van themaleiders op een aantal thema's waarover je in dit KVLO-magazine meer kunt lezen.

Correspondentie:

info@platformbewegenensport.nl

Maak mbo-studenten vitaal

Vitaal burgerschap als verankering van bewegen en gezondheid in het mbo

Het hernieuwd invoeren van lessen bewegen en gezondheid in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) kan alleen langdurig standhouden als formele verankering plaatsvindt. Dit kan het beste in kerntaak 7 'vitaal burgerschap' uit het bron document Leren, Loopbaan en Burgerschap en in de studiegids. Het deelnemen aan de beweeg- en sportlessen is daarmee geen vrijblijvende inspanning en telt mee voor de 850-urennorm. Ook het kwalificatiedossier biedt mogelijkheden voor verankering. In het onderstaande artikel beschrijft Jan Faber het huidige brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap en de (mogelijk) nieuwe versie Loopbaan en Burgerschap.

Door: Jan Faber

In het middelbaar beroepsonderwijs is sprake van een drievoudige kwalificering. Dit staat in verschillende artikelen van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB): "Een kwalificatie is een geheel van bekwaamheden die een afgestudeerde van een beroepsop-

leiding kwalificeren voor het functioneren in een beroep of een groep van samenhangende beroepen, in het vervolgonderwijs en als burger en dat is beschreven in een kwalificatiedossier." Naast de doelstelling om studenten voor te bereiden op de uitoefening van het beroep, bevordert het beroepsonderwijs ook de algemene vorming en persoonlijke ontplooiing van de studenten en draagt het bij tot het maatschappelijk functioneren.

Leren, loopbaan en burgerschap vanaf 2007

Het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap (LLB) verscheen in april 2007. Hierin staat hoe mbo-instellingen aandacht moeten schenken aan de drievoudige kwalificering binnen het mbo. De tekst over bewegen en sport staat in kerntaak 7 over vitaal burgerschap (zie schema 1).

Met deze beschrijving als basis is voor de mbo-student de leefstijltest, www.testjeleefstijl.nu, ontwikkeld. Vanuit werkproces 7.1 krijgt de student zicht op zijn eigen gedrag. In werkproces 7.2 maakt de student keuzes uit het sportprogramma en/of onderwijs in diverse leefstijlthema's om vervolgens, gekoppeld aan werkproces 7.3, de gemaakte keuzes uit te voeren (lessen te volgen). In een ander artikel in dit topic wordt kort stil gestaan bij deze leefstijltest en de mogelijkheden die deze biedt voor de school (schoolgezondheidsrapportage als basis voor 'Gezonde schoolbeleid').

Het algemene nadeel van het brondocument LLB is dat vrij veel scholen een 'kant-en-klare' methode hebben ingekocht waarin wel iets over gezondheid staat maar studenten nergens tot fysiek bewegen worden aangezet. Totdat de overheid het nieuwe document, wat op pagina 7 beschreven staat, invoert blijft de versie uit 2007 van kracht. De meest realistische verwachting is dat het nieuwe document vanaf augustus 2012 gaat gelden.

Kerntaak 7: Zorgt voor de eigen gezondheid (vitaal burgerschap)	Werkprocessen bij kerntaak 7
Beschrijving kerntaak De burger informeert zich over allerlei zaken die invloed hebben op zijn gezondheid. De burger neemt op deze terreinen verantwoorde beslissingen en voert deze uit. Hij laat activiteiten na die de gezondheid schaden en voert activiteiten uit die de gezondheid bevorderen, zowel in zijn dagelijks leven als in het werk. Indien nodig zoekt de burger daarbij advies en hulp. Toelichting De burger is verantwoordelijk voor de eigen gezondheid. Zowel fysiek, psychisch als sociaal welbevinden. Daarom moet hij ervoor zorgen op de hoogte te blijven van informatie over de invloed van factoren als voeding, voldoende en afwisselend bewegen, persoonlijke hygiëne (waaronder het terrein van seksualiteit), omgaan met stress en het gebruik van verslavende middelen (onder andere drugs, alcohol en tabak).	7.1 Zoekt informatie ten behoeve van een gezonde leefwijze. 7.2 Beslist op basis van informatie en handelt ernaar. 7.3 Onderneemt activiteiten om de gezondheid te bevorderen.

Schema 1: kerntaak 7

Loopbaan en burgerschap in het mbo, versie 2010 (nog niet vastgesteld)

Het brondocument LLB in de huidige vorm (2007) leidt tot uitvoeringsproblemen in de scholen, vooral wat betreft het toezicht. Daarom heeft de MBO Raad het initiatief genomen om een nieuw brondocument te ontwikkelen. Dit is tot stand gekomen via een expertmeeting met mensen uit de wetenschap, politiek en het mbo-veld, reacties van belangenpartijen zoals de KVLO, een gesprek van de staatssecretaris met het werkveld waarbij de wensen van de docenten over de beschrijvingen in het brondocument en de uitvoerbaarheid binnen het onderwijsprogramma aan de orde kwamen.

De uitkomsten van deze meetings en gesprekken waren dat vitaal burgerschap behouden moest blijven in het brondocument en er meer kennisaspecten beschreven moesten worden. In opdracht van de MBO Raad heeft het procesmanagement MBO 2010 het nieuwe voorstel voor het brondocument geschreven. Vanwege de val van het kabinet is dit document nog niet vastgesteld en is er dus ook nog geen invoerdatum bepaald. Misschien is bij het verschijnen van dit blad meer bekend. Kijk op de website van het platform Bewegen en Sport, www.platformbewegenensport.nl, bij het thema 'Bewegen in kwalificatiedossiers en burgerschap' voor meer informatie.

Burgerschap vormt een (generiek) deel van het onderwijs, waarbij mbo-instellingen de onderwerpen kunnen aanbieden in de maatschappelijke context of de context van de beroepsuitoefening.

Wat houdt burgerschap in?

Burgerschap is een complex en meerduidelijk concept schrijft de Onderwijsraad in het Advies Onderwijs en Burgerschap van september 2003. Voor het mbo ligt de nadruk bij burgerschap op de sociaal-morele rol van de burger; de bereidheid en het vermogen tot duurzame en actieve deelname aan de politiek, economie en sociaal-maatschappelijke structuren. Deze vorm van burgerschap heeft vooral te maken met zelfontplooiing en de uitoefening van vrijheid en is gerelateerd aan het willen en kunnen. Het gaat erom verantwoordelijkheid te nemen voor eigen opvattingen en gedrag. Het doel is actief burgerschap, het kunnen en willen participeren in de samenleving en daarbij zelfstandig en verantwoord te handelen.

Eisen aan loopbaan en burgerschap

De mbo-instellingen hebben een resultaatverplichting voor het onderwijsaanbod op het gebied van loopbaan en burgerschap. De studenten hebben daarnaast een inspanningsverplichting om actief deel te nemen aan de aangeboden onderwijsactiviteiten. De mbo-instelling bepaalt zelf in welke vorm zij dat vastlegt. Dit kan in een visienotitie, studiegids of vergelijkbaar document. De instelling maakt hier de vertaalslag van de eisen die in het document 'Loopbaan en burgerschap in het mbo' zijn geformuleerd naar concrete onderwijsactiviteiten en begeleiding voor de verschillende opleidingen en doelgroepen.

De activiteiten die de onderwijsinstelling aanbiedt, nodigen uit om de volgende aspecten aan de orde te laten komen:

- *oriëntatie en/of onderzoek* (waar gaat het om, wat weet je al, wat heb je nog meer nodig, welke bronnen kun je raadplegen, wat is de waarde van de informatie, hoe kun je de informatie gebruiken?)
- *meningsvorming en/of actie* (wat vind je ervan, waarom vind je dat, waar baseer je je mening op, wat vinden anderen ervan, welke keuzes maak je, wat ga je doen?)
- *en reflectie en/of verantwoording* (wat is het effect van je mening of gedrag op je omgeving, wat heb je ermee bereikt, hoe verklaar je de reactie van je omgeving op je mening of gedrag?).

Vitaal burgerschap als onderdeel van burgerschap

Een vitale burger kan en wil reflecteren op de eigen leefstijl en zorg dragen voor de eigen vitaliteit. Een belangrijke taak is om de juiste afstemming te vinden tussen werken, zorgen (voor jezelf en anderen), leren en ontspannen.

Om zorg te kunnen dragen voor de eigen gezondheid is het noodzakelijk dat de student zich bewust is van zijn eigen leefstijl, gezondheidsrisico's van die leefstijl en werk kan inschatten, op basis daarvan verantwoorde keuzen kan maken en activiteiten onderneemt die horen bij een gezonde leefstijl. Het gaat naast bewegen en sport bijvoorbeeld ook om voeding, roken, alcohol, drugs en seksualiteit.

Een aantal kenniselementen hoort bij vitaal burgerschap. Dit zijn de kenmerken van een gezonde leefwijze waaronder de nationale beweegnorm en de aard, plaats en organisatie van gezondheidsbevorderende activiteiten in de samenleving.

In schema 2 staat een voorbeelduitwerking van vitaal burgerschap.

Loopbaan en burgerschap in het mbo

FREDDY SCHINNEL

Sinaasappelsap maken

Verankering via de kwalificatiedossiers

Naast de bestaande mogelijkheid om bewegen en gezondheid binnen kerntaak 7 te verankeren kunnen ook aanknopingspunten binnen de kwalificatiedossiers gezocht worden. Als verankering plaatsvindt via de lijn van de beroepsopleiding dan gaat het om het aanleren van kennis, houding en vaardigheden die horen bij vitaal werknemerschap. In dit geval zoekt een mbo-instelling

aanknopingspunten binnen het beroep. De student die een matige leefstijl heeft en een zittend beroep wil gaan uitoefenen, moet leren wat de gevolgen zijn als hij/zij zijn/haar leefstijl niet aanpast, bijvoorbeeld door anders te eten, meer te bewegen of te stoppen met roken. In schema 3 ziet u een voorbeelduitwerking van de aspecten van vitaal werknemerschap.

Tot slot

Een mbo-school kan de ambities voor een gezonde

leefstijl als burger en werknemer vastleggen in de missie en visie van de instelling. Op dit moment kan de verankering van bewegen en gezondheid binnen de opleidingen het beste plaatsvinden via kerntaak 7 over vitaal burgerschap uit het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap. Waar mogelijk kan een mbo-instelling het ook koppelen aan de beroepseisen die staan beschreven in het kwalificatiedossier via vitaal werknemerschap.

Vitaal burgerschap: Gezonde leefstijl in relatie tot persoonlijk functioneren	
1. a Informatie verzamelen door te participeren	• Deelnemen en plezier beleven aan gezondheidsbevorderende activiteiten (en het regelen daarvan) als vorm van zinvolle vrijetijdsbesteding.
1. b Informatie verzamelen door bronnen te raadplegen	• Kennis hebben over de plaats en organisatie van gezondheidsbevorderende activiteiten (waaronder bewegen) in samenleving. • Aard van aanbod aan gezondheidsbevorderende activiteiten zoals bewegingsactiviteiten onderscheiden naar diverse kenmerken. • Kennis hebben van de maatschappelijke en ethische aspecten van een gezonde leefwijze met betrekking tot voeding, voldoende en afwisselend bewegen, persoonlijke hygiëne (onder meer seksualiteit), omgaan met stress, drugs en alcohol en tabak • Om bovenstaande te leren, deelnemen aan testjeleefstijl.nu
2. Reflecteren op een gezonde leefstijl	• Eigen voorkeuren, mogelijkheden en motieven in verband kunnen brengen met de diversiteit in activiteiten aanbod op het gebied van een actieve leefstijl. • (Eigen) deelname aan activiteiten observeren en beoordelen. • (Eigen) waarden en normen over deelname aan activiteiten onderkennen.
3. Kiezen voor een gezonde leefstijl	• Kiezen uit een aanbod van (of regelen van) activiteiten passend bij de persoonlijke en maatschappelijke betekenis van een gezonde leefstijl. • Het leveren van een bijdrage aan de samenleving (vrijwilligerswerk) voor gezondheidsbevorderende activiteiten. • Voldoen aan de Nederlandse norm gezond bewegen.
4. Vaardigheden mbt gezonde leefstijl	• Beschikken over voldoende vaardigheden om te kunnen deelnemen aan gezondheidsbevorderende activiteiten en om af te zien van activiteiten die de eigen gezondheid of die van anderen kunnen schaden. • Bepaalde bewegingsactiviteiten in voldoende mate beheersen om aansluiting te vinden bij de bewegingscultuur.
5. Regelen van activiteiten die bijdragen aan een gezonde leefstijl	• Regelen in de rol van deelnemer, begeleider, organisator, beoordelaar. • Leidinggevende rollen vervullen. • Waarden en normen hanteren. • Formele en informele afspraken en regels hanteren. • Als opvoeder kunnen adviseren en regelen van activiteiten voor kinderen.

Schema 2: voorbeelduitwerking vitaal burgerschap

Vitaal werknemerschap: gezonde leefstijl in relatie tot het beroep

1. a Informatie verzamelen door te participeren	• Informatie verzamelen via het ervaren van gezondheidsrisico's in relatie tot het werk (fysiek, psychisch en sociaal). • Informatie verzamelen door het meedoen aan activiteiten die die risico's verminderen en de waarde daarvan ervaren, zoals bij bewegen het verhogen van algemene belastbaarheid en daarmee welbevinden.
1. b Informatie verzamelen door bronnen te raadplegen	• Informatie verzamelen over de invloed van leefstijl op vermoeidheid en (risico's op) overbelasting en ongelukken. • Informatie verzamelen over de risico's van het werk om gezondheid te kunnen inschatten (stress, fysieke schade). • Informatie verzamelen over de betekenis van een gezonde leefstijl voor inzetbaarheid in arbeid en privé. • Informatie verzamelen over de relatie tussen bewegen en andere gezondheidsbevorderende factoren (bijvoorbeeld over de nationale norm gezond bewegen). • Een analyse kunnen maken van activiteiten over risico's op blessures en mate van bevorderen van welzijn.
2. Reflecteren op een gezonde leefstijl	• Reflecteren op de relatie tussen de werksituatie en de eigen leefstijl. • De eigen belastbaarheid en die van anderen kunnen inschatten over actieve leefstijl in de werksituatie. • De effectiviteit van inzet van technieken of hulpmiddelen beoordelen. • De eigen wensen en motieven voor een actieve leefstijl vaststellen zoals testen en beoordelen van fitheid.
3. Kiezen voor een gezonde leefstijl	• Kiezen uit activiteiten die zijn gericht op een actieve en gezonde leefstijl en nalaten van activiteiten die de gezondheid schaden • Kiezen voor deelname aan programma's die een bedrijf organiseert in het kader van BRAVO. • Kiezen voor maatregelen die gezondheidsrisico's in de werksituatie beperken. • Zodanig uit een activiteiten aanbod kiezen dat het: - bijdraagt aan het eigen algemeen welzijn en niet risicovol is voor het beroep - zorgt voor evenwicht tussen belasting en draagkracht - de algemene fitheid en belastbaarheid verbetert.
4. Vaardigheden mbt gezonde leefstijl	• Vaardigheden ontwikkelen voor gezondheidsbevorderende activiteiten om gezondheidsschade (bijvoorbeeld blessurerisico's) te kunnen vermijden.
5. Regelen van activiteiten die bijdragen aan een gezonde leefstijl	• Eigen deelname aan activiteitenprogramma's regelen (eventueel ook voor anderen). • Activiteitenprogramma's (mee) organiseren en stimuleren. • Risico's in het werk kunnen beperken. • Inzetten van technieken en hulpmiddelen om risico's te beperken. • Eigen activiteitenprogramma opstellen. • Eigen activiteitsituaties regelen met het oog op eigen voorkeuren. • Maatregelen treffen bij activiteiten om blessurerisico's te vermijden. • Blessures adequaat (laten) behandelen.

Schema 3: voorbeelduitwerking vitaal werknemerschap

Literatuur

Leren, Loopbaan en Burgerschap, F. Blokhuis, J. Huisman (CINOP) en E. Moen (SLO), April 2007

Bewegen en Sport in het MBO, Servicedocument voor Bewegen en Sport in de competentiegerichte kwalificatiestructuur voor het Middelbaar Beroepsonderwijs (mbo), Berend Brouwer (SLO) en Bert Boetes (MBO Raad), juni 2008

Masterplan bewegen en sport mbo, MBO Raad, J. Faber, januari 2009

Loopbaan en Burgerschap in het mbo, MBO Raad, M. Wessels (MBO 2010), Mei 2010

Over de auteur

Jan Faber (1967) studeerde aan de Calo en Pedagogiek aan de UU. Hij heeft veertien jaar in het mbo gewerkt bij het Deltion College in

Zwolle als leraar bewegingsonderwijs, teamleider van de opleiding Sport & Bewegen en teamleider van het Sport Expertise Centrum. Tegenwoordig is hij beleidsadviseur van de MBO Raad en MBO Diensten en projectleider van het Masterplan Bewegen en Sport mbo.

Correspondentie:

j.faber@mboraad.nl

Gezonde school met gezonde medewerkers en studenten

Dit artikel richt zich op initiatieven die mbo-scholen nemen om hun school gezond te maken. De focus ligt hierbij op de Gezonde School en BRAVO.

Door: Bart van den Bosch en Pieter Idema

Hoe gaat redelijk goed met de gezondheid van mbo-studenten. Maar het moet nog beter. Een recent leefstijlonderzoek uitgevoerd door TNO onder mbo-studenten in Nederland (Rijpstra, Bernaards, Engbers & Jongert, oktober 2009) heeft uitgewezen dat 14% van de eerstejaars in het schooljaar 2008-2009 kampte met overgewicht en daarnaast 5% obese is. Kortom, één op de vijf mbo-studenten is te zwaar. Opvallend is ook dat 8% van de studenten, en dan voornamelijk de vrouwelijke, ondergewicht vertoont. Deze cijfers komen overeen met het landelijk gemiddelde.

Naast deze gegevens over gewicht van mbo-studenten valt op dat slechts 33% van deze studenten voldoet aan de Nationale Norm Gezond Bewegen. Ditzelfde percentage geldt voor het uithoudingsvermogen: 33% van de studenten scoort laag op uithoudingsvermogen (man: trap 6,5 of minder bij de Shuttle run test en vrouw: trap 4,5 of minder).

BRAVO staat voor:

- meer *bewegen*
- minder *roken*
- matig met *alcohol*
- gezonde *voeding*
- voldoende *ontspanning*.

Gezonde School: een bredere benadering van gezondheidsbevordering

De Gezonde School is gericht op gezondheidsbevordering binnen scholen. Het is een vraaggerichte manier van werken die scholen helpt om structureel aan de slag te gaan met gezondheid en veiligheid. Via een integrale aanpak is het doel gezonde studenten en daarmee goede schoolprestaties. Onderdeel van deze integrale aanpak is samenwerking van de verschillende interne en externe aanbieders van het preventieaanbod. Een aanbod dat aansluit bij wat de school wil en belangrijk vindt.

Een ander belangrijk kenmerk van deze werkwijze is de planmatige ontwikkeling, waarbij gebruik gemaakt wordt van de principes van de Gezonde School. Dit bestaat uit alle thema's die een bijdrage leveren aan de gezondheid en veiligheid van studenten en schoolpersoneel. Deze thema's zijn:

- voeding
- mondgezondheid
- sport en bewegen
- roken
- alcohol
- verstandig zonnen
- veilig luisteren
- psychosociale gezondheid
- relationele en seksuele ontwikkeling
- fysieke veiligheid
- hygiëne
- binnenmilieu.

Daarnaast is er de indeling: signalering, gezondheidseducatie, schoolomgeving, schoolbeleid en regelgeving.

FREDDY SCHINKEL

BRAVO-kompas

Squashen

Handleiding Gezonde School en vignet Gezonde School

Een handleiding Gezonde School ondersteunt scholen bij het werken aan een gezonde school. Onder coördinatie van het RIVM Centrum Gezond Leven is inmiddels een handleiding Gezonde School voor het basisonderwijs ontwikkeld. Ook wordt een vignet Gezonde School voor het basisonderwijs ontwikkeld. Basisscholen die structureel en planmatig aan gezondheid werken, kunnen met ingang van januari 2011 het vignet aanvragen en zich laten certificeren tot Gezonde School. Het vignet is voor scholen een ware aanwinst. Het geeft een indicatie van kwaliteit en werkt onderscheidend. Deze sterke profilering biedt uitstekende marketingkansen voor de school.

Handleiding Gezonde School voor het mbo

Het komende studiejaar wordt onder coördinatie van het RIVM Centrum Gezond Leven een digitale handleiding Gezonde School voor het mbo ontwikkeld. De MBO Raad en gezondheidsinstituut NIGZ dragen bij aan de ontwikkeling van deze handleiding. Deze handleiding is rond 1 april 2011 digitaal beschikbaar. De MBO Raad hoopt dat er ook middelen vrij komen voor het ontwikkelen van een vignet Gezonde School voor het mbo.

BRAVO: gezonde medewerkers

Medewerkers van mbo-scholen zijn net als de gemiddelde Nederlander. De helft van de medewerkers beweegt te weinig en weegt te veel.

In het onderwijs, waaronder het mbo, is nog nauwelijks beleid ontwikkeld dat gericht is op preventieve gezondheid. P&O-afdelingen steken hun energie vooral in de 6% verzuimers en niet in de 94% van de medewerkers die aanwezig is. De mbo-instellingen die activiteiten ontplooiën voor medewerkers organiseren meestal bedrijfssport. Wetenschappelijk onderzoek leert dat het verstandig is naast sport ook te investeren in andere lifestyle-onderwerpen zoals niet roken, matig met alcohol, gezonde voeding en ontspanning. Daarnaast is het beter niet alleen sporten en fitness te stimuleren maar ook het alledaagse bewegen zoals fietsen naar het werk en traplopen. Altijd de trap nemen levert een betere gezondheid op dan één keer per week fitnessen. De insteek bij het thema bedrijfssport van het platform Bewegen en Sport is dit te verbreden naar BRAVO (www.platformbewegenensport.nl).

Investeren in gezondheid loont

Investeren in de gezondheid van werknemers loont. Door te investeren creëert een onderwijsinstelling een win-win-winsituatie. Het draagt bij aan de gezondheid van werknemers, aan een vitaal bedrijf en uiteindelijk aan een gezonde maatschappij.

Medewerkers in het onderwijs ervaren vaak een hoge werkdruk. Dit komt tot uiting in bijvoorbeeld een hoog ziekteverzuim of verminderde productiviteit. Dat levert voor een organisatie veel kosten op, zowel kosten voor de gezondheidszorg als kosten door uitval van productie.

Investeren in gezondheid van werknemers draagt bij aan:

- 1 meer gezonde werknemers
- 2 een hogere productiviteit
- 3 minder verzuim
- 4 meer betrokkenheid bij het werk
- 5 meer tevredenheid over het werk en de werkgever
- 6 een goed imago van de organisatie
- 7 minder kosten voor werving en selectie.

Investeren in gezondheid levert geld op

Het investeren van € 1 aan de gezondheid van medewerkers levert gemiddeld € 3 op aan besparing op zorgkosten.

Maak gezondheid bespreekbaar

Een ieder is verantwoordelijk voor zijn of haar eigen gezondheid. Een school kan hier wel aan meehelpen. Maak gezondheid bespreekbaar. Communicatie en de manier waarop dit gebeurt, is van essentieel belang. Weet dat je je medewerker kunt aanspreken. Bijvoorbeeld wanneer diens leefstijl negatieve gevolgen heeft voor het werk of risico's met zich meebrengt voor andere collega's. Zo wordt gezondheidsmanagement een gedeelde onderneming: goed werkgeverschap leidt tot goed werknemerschap en vice versa.

De aanpak

Waarom een aanpak kiezen? Een gezonde leefstijl geeft energie. Veel mensen weten best wat een gezonde leefstijl is, en dat het belangrijk is om gezond te leven. Toch is een ongezonde leefstijl soms veel verleidelijker, een soort 'short-term satisfaction'. Helaas is er met één keertje meer bewegen, of minder eten, nog geen sprake van een gezonde leefstijl.

Uit onderzoek onder 1500 Europese bedrijven die een goed gezondheidsbeleid hebben is een aanpak in een aantal stappen aan te bevelen. Het BRAVO-kompas geeft handvatten voor deze stappen (zie www.nisb.nl/bravokompas). Voordat een school begint met het vormgeven van een gestructureerd BRAVO-beleid, is het essentieel om de kaders helder te hebben.

Fitnessinstructie

Weet wat onder andere de reden, het doel, het budget, de communicatietactiek en behoeften zijn binnen de organisatie.

In zeven stappen naar gezond werk

- 1 Creëer draagvlak. Weet wat er speelt binnen de school en haak hier op in, zodat het toekomstige beleid gedragen wordt en alle neuzen één kant op staan.
- 2 Zorg voor een werkstructuur, bijvoorbeeld door te werken met een (bestaand) projectteam dat het beleid gaat vormgeven.
- 3 Meet de behoeften voordat je tot actie overgaat. Verzamel kennis over de behoeften en wensen van je medewerkers. Dat kan onder andere via een vragenlijst, een gezondheidsmeting of tijdens regulier werkoverleg.
- 4 Leg het uitgestippelde beleid vast in een plan van aanpak. Zet op papier wat je wilt bereiken, hoe je dit gaat organiseren en op welke manier. Denk bijvoorbeeld ook aan de mogelijkheid van fiscale kortingsregelingen.
- 5 Kom in actie! Motiveer werknemers, zorg voor aanjagers, spreid verschillende acties over een langere periode en zorg voor herhaling door het onderwerp in een andere vorm te gieten.
- 6 Evalueer zowel het project als het proces, ook tussentijds, om de kwaliteit en effectiviteit van de activiteit(en) en het beleid aan te tonen en het waar nodig bij te stellen.
- 7 Zorg voor borging van het beleid. Het vormgeven van een gestructureerd gezondheidsbeleid is een continue proces. Blijf systematisch aandacht besteden aan de diverse stappen.

Gezonde mbo-scholen in de praktijk

De afgelopen jaren zijn enkele mbo-instellingen al gestart met het inrichten van een gezonde mbo-school. Met steun van ondergetekenden zijn vier scholen (zie rechterkolom) in de basis gestart met het werken aan Gezonde School. Zij hebben dan ook een landelijke voorbeeldrol. Het Alfa College (Groningen) is een van

die scholen die bereid is alle stappen vanaf het begin te doorlopen. Het Bewegen- en Sportteam is met de vrijgekomen middelen vanuit het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs pas afgelopen studiejaar gestart. Vandaar dat deze instelling ten opzichte van ROC Deltion College, Landstede en ROC Nijmegen nog wat stappen moet maken. Naar verwachting melden nog meer mbo-instellingen zich aan binnen het thema Gezonde School. Deze opereren dan vanuit een vergelijkbaar startpunt als het Alfa College.

Activiteiten en vorderingen bij de Gezonde School bij voorbeeldscholen

ROC Nijmegen (zie 'Vitaal ROC Nijmegen')

ROC Deltion College, Zwolle (campus):

- beweegprojecten ter voorkoming van vroegtijdige schooluitval (vsv)
- fitnesscentrum met bedrijfssportaanbod
- healthchecks voor studenten en medewerkers
- week van de gezondheid (mbo-brede testweek tevens campagne)
- eerstejaars bol-studenten voldoen aan vijfprocentnorm
- studenten zijn verplicht om de leefstijlscan op www.testjeleefstijl.nl af te ronden
- gezondheidseducatie en beroepsgericht aanbod
- integraal gezondheidsmanagement implementeren en daarmee samenwerking van Human Resource Development (HRD) naar B&S-team.

ROC Landstede, regio Zwolle (decentrale locaties):

- beweegtraject om assertiviteit te stimuleren
- healthchecks voor studenten en medewerkers
- projectmedewerker Gezonde School/Integraal Gezondheid Management aangenomen (0,4 fte)
- gezondheidseducatie opgenomen in Leer Werk Prestaties (LWP) van studenten
- locatie Doctorspad fungeert als Landstede Gezonde School pilot
- medewerker HRD voor 0,1 fte verbonden aan team Sport
- draagvlak voor Gezonde School-model zowel bij college van bestuur als directie pilot
- alle eerstejaars bol-studenten voldoen aan de vijfprocentnorm, 75% van de tweedejaars studenten, 50% van de derdejaars en ten slotte 25% van de vierdejaars

- studenten zijn verplicht om de leefstijlscan op www.testjeleefstijl.nl af te ronden.

Alfa College, Groningen (decentrale locaties):

- draagvlak binnen facilitair bedrijf/ HRD voor wat betreft het uitrollen van het Gezonde School-model binnen nog aan te wijzen locatie
- studenten zijn verplicht om de leefstijlscan op www.testjeleefstijl.nl af te ronden
- in pilots gestart met het aanbieden van beweegprogramma's voor studenten.

Gezondheid als vliegwiel voor bewegen- en sportteam

Bewegen- en sportteams (B&S-teams) binnen de mbo-instellingen zien steeds vaker de versterkende wisselwerking tussen gezondheid en bewegen en sport. Door bewegen te

Broodje gezond

Vitaal ROC Nijmegen

ROC Nijmegen is op dit moment het meest actief van de vier pilotscholen. Op een gepaste wijze benadert deze school studenten, die op basis van hun fitheidresultaten binnen het obesitas risicoprofiel vallen, om deel te nemen aan het programma 'Grip op je gewicht'. Dit is een programma van tien weken met het uiteindelijke doel een gezond(er) gewicht te realiseren. Een diëtist, fysiotherapeut en sportdocent coachen de studenten intensief. ROC Nijmegen doet dit in samenwerking met de Hogeschool van Arnhem- Nijmegen.

Met een impuls vanuit het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs heeft ROC Nijmegen fitcoaches aangesteld die daarvoor een training hebben gevolgd. Zij bieden een aantal klassen binnen dit project een viertal leefstijllessen aan. ROC Nijmegen heeft ervoor gekozen om met name de klassen op de lagere mbo-niveau's te betrekken in het fitcoachproject. Deze groep heeft namelijk de grootste gezondheidsrisico's. In de toekomst streeft de genoemde mbo-instelling naar loopbaanbegeleiders die studenten vanuit leefstijl in relatie tot hun toekomstige beroepspraktijk coachen.

Hierna krijgen de studenten individuele begeleiding en worden onder andere de testresultaten en aanbevolen acties besproken die de student als persoonlijk advies krijgt na deelname aan Testjeleefstijl. Binnen deze pilots worden loopbaanbegeleiders door sportdocenten geschoold en gecoacht in het begeleiden van het realiseren van de actieplannen door studenten.

ROC Nijmegen heeft dit schooljaar contact gezocht met de regionale GGD en biedt, naast een contactmoment met een sportarts, ook een gezondheidsprekeur aan.

verbreden naar gezondheid vergroot je intern het draagvlak; met als ultieme doel de structurele verankering van integraal gezondheidsmanagement met daarin bewegen en sport binnen het mbo. Bij het implementeren van de Gezonde School is het noodzakelijk om samen te werken met de volgende afdelingen: human resource development (HRD), marketing en communicatie, facilitair en zorg- en adviesteams (ZAT). De Gezonde School is daarom een krachtig instrument ter verankering van bewegen en sport binnen de organisatie:

- gezond (schoolkantine: Facilitair) en veilig (beveiliging en weerbaarheid: Facilitair en team B&S) schoolklimaat
- psychologische en sociaal-emotionele ondersteuning en begeleiding (studieloopbaanbegeleiders en ZAT)
- zorgaanbod (ZAT)
- bewegen en sport (B&S-team)
- gezondheidseducatie (B&S-team in combinatie met Welzijn?)
- gezondheidsbevordering op de werkplek (HRD, Arbo en B&S-team)
- ouder- en buurtparticipatie (marketing en communicatie).

Met de Gezonde School-methode is de bijdrage vanuit het B&S-team meer dan enkel het aanbieden van beweeglessen. Je kunt verder denken aan:

Vruchtensap

- weerbaarder maken van docenten en studenten
- programma's ter voorkoming van voortijdige schooluitval
- assertiviteitstrainingen
- gezondheidseducatie
- beroepsgerichte lessen als ergonomie, leidinggeven en EHBO
- beweegprogramma's voor medewerkers en studenten
- healthchecks voor studenten en medewerkers
- activiteiten en aanbod realiseren ter versterking van relatie met omgeving.

Bewegen benaderen vanuit het perspectief van gezondheid maakt het bewegen- en sportteam veelzijdig en daarmee intern krachtiger gepositioneerd. Naast het aanbieden van beweegaanbod levert het B&S-team op deze manier ook op andere terreinen een bijdrage. Dit moet elke mogelijke discussie rondom de positie en relevantie van bewegen en sport binnen de organisatie doen verstommen. Kortom, een gezonde school heeft gezonde studenten, gezonde medewerkers en een gezond werkklimaat.

Over de auteurs

Bart van den Bosch is sinds 1 juni 2010 werkzaam als beleidsmedewerker mbo voor de KVLO en als adviseur Bewegen en Sport bij de Landstede Groep. Daarnaast is hij themaleider Gezondheid en Testen bij het platform Bewegen en Sport.

Pieter Iedema werkt als implementatie-adviseur bij het NISB. Ook is hij themaleider bedrijfssport/BRAVO bij het platform Bewegen en Sport.

Correspondentie:

bvandenbosch@landstede.nl, pieter.iedema@nisb.nl

Kansen in samenwerking met sportverenigingen en -bonden

Thema Schoolsport om te scoren bij de 5%-doelstelling

Schoolsport is in het VO niet meer weg te denken.

In het mbo wordt hard gewerkt aan het (opzetten van) schoolsportactiviteiten om te voldoen aan de norm dat 5% van de studenten voldoende beweegt binnen schooltijd. Wat er mogelijk is lees je in dit artikel. Door: Jorg Radstake

Binnen het thema Schoolsport van het platform Bewegen en Sport van MBO Diensten worden drie aandachtsgebieden onderscheiden:

- (1) Het NK schoolsport voor het mbo
- (2) Het realiseren van een schoolsportaanbod
- (3) Het ontwikkelen van schoolsportverenigingen.

Natuurlijk is elke mbo-instelling vrij om wel of niet te participeren binnen dit thema en activiteiten te ontwikkelen. Het gaat vooral om het realiseren van de doelstelling dat iedere student gemiddeld één uur beweegt en sport per week (5%-doelstelling). Indirect draagt dit thema bij aan een sportiever beweeg- en sportklimaat op elke mbo-school!

Maatwerk in ondersteuning (vraaggestuurd)

Op basis van de ondersteunende rol, die elke themaleider voor de mbo-scholen heeft, vindt de informatievoorziening rondom het thema Schoolsport op verschillende wijzen plaats. Om aansluiting te vinden bij de behoeften van de mbo-scholen en daarmee (nog beter) maatwerk in ondersteuning te kunnen bieden, is een digitale vragenlijst onder alle mbo-scholen uitgezet. Op basis van de resultaten van deze vragenlijst zijn de vervolgacties bepaald.

Om richting te geven aan de koers, zijn de hierboven genoemde aandachtsgebieden ook in de vraagstelling onderscheiden. In dit artikel blikt de auteur kort terug op de huidige situatie op de mbo-scholen en blikt hij vooruit naar de gewenste situatie. Kortom, welke behoefte hebben de mbo-scholen voor het thema Schoolsport?

Stand van zaken in het mbo

Meer dan twintig mbo-scholen hebben de vragenlijst ingevuld. Op basis van deze vragenlijst ontstaat inzicht in de (meer)waarde van het thema Schoolsport. Hieronder lees je, per onderscheiden aandachtsgebied, een korte samenvatting. Het complete verslag vind je op www.platformbewegenensport.nl bij de, onder het thema Schoolsport, geplaatste documenten.

Het NK schoolsport voor het mbo

De mbo-studenten hebben voldoende interesse in een NK schoolsport voor de traditionele sporten. Hun eigen mbo-school bereidt hun via een (intensief) voortraject met trainingen, clinics en der-

gelijk voor op dit NK. Als 'tegenprestatie' krijgen ze een toernooi waar ze zich met plezier met anderen kunnen meten. Hierbij lijkt de relatie met de 5%-doelstelling ver weg te liggen. De betrokkenheid van de mbo-scholen is groot en er lijkt een 'grote' toekomst, die gezamenlijk bepaald wordt, voor verschillende NK's schoolsport te zijn weggelegd!

deelnemers

mbo-scholen

De meeste mbo-scholen nemen actief deel aan de NK's om hun studenten een 'podium' te bieden. Als positief neveneffect noemen de scholen de in- en externe zichtbaarheid. Dit is van belang om een sportief beweeg- en sportklimaat op de eigen mbo-school te creëren. Onderstaand (in-gekort) persbericht is een prachtig voorbeeld van de externe uitstraling van de NK's.

Over de inbedding van de NK's schoolsport in het curriculum van de mbo-scholen valt te zeggen dat met name selecties en trainingen voorafgaand plaatsvinden (in 80% van de gevallen). Hieruit kan voorzichtig gesteld worden dat de 'beste' sporters deelnemen en de breedtesporter onvoldoende aan bod dreigt te komen. Tegelijkertijd kiest 40% van de mbo-instellingen voor het aanbieden van clinics om studenten enthousiast te maken om deel te nemen aan de NK's.

Persbericht

Almere, 15 juni 2010

Oranje voetbaldames van ROC Flevoland boeken succes bij NK voor mbo-scholen

Op de velden van Be Quick '28 in Zwolle is donderdag 10 juni voor de derde maal het Nederlands Kampioenschap Vrouwen-voetbal voor mbo-scholen georganiseerd. De oranje dames van ROC Flevoland versloegen in de finale regerend kampioen ROC Landstede en wisten daarmee beslag te leggen op de titel Nederlands Kampioen. De studentes van ROC Flevoland mogen zich dus nu niet alleen in de zaal, al twee jaar op rij, maar ook op het veld de besten van Nederland noemen! ...

Het realiseren van een schoolsportaanbod

Het verzorgde schoolsportaanbod op de mbo-scholen is zeer divers van aard. Daarnaast maken de scholen gebruik van ver-

schillende aanbieders voor het verzorgen van het beweeg- en sportaanbod en niet alleen van docenten lichamelijke opvoeding. In de huidige situatie bieden (commerciële) sportaanbieders een deel van het aanbod aan, terwijl de scholen in de toekomst meer gebruik willen maken van (lokale) sportverenigingen.

beweeg- en sportaanbod	ordering	De mbo-instellingen bieden het beweeg- en sportaanbod op diverse wijzen aan. Zo kiezen ze ongeveer even vaak voor een thematisch/ klassikaal aanbod als een cursorisch/ clinicaanbod. Enkele mbo-scholen kiezen zelfs per leerjaar of blok voor een bepaalde structuur, afgestemd op hun eigen visie en de specifieke kenmerken van hun doelgroep.
	activiteiten	Het merendeel van de mbo-scholen lijkt in hun aanbod nadrukkelijk te kiezen voor een zeer divers keuzesportaanbod en in mindere mate een uniform aanbod aan beweeg- en sportactiviteiten. De 'sport op maat'-scholen zijn hier prachtige voorbeelden van (zoals ROC Nijmegen), waarbij elke student een passend beweeg- en sportaanbod kan kiezen.
	aanbieder	We kunnen grotendeels drie groepen onderscheiden, die het beweeg- en sportaanbod ook daadwerkelijk (onder supervisie van een bevoegde deskundige) in de praktijk verzorgen: • docent(en) lichamelijke opvoeding: bijna 58% • (commerciële) sportaanbieders: ruim 36% • stagiaires van mbo-S&B: ruim 5%.
	motieven	De achterliggende motieven om met (commerciële) sportaanbieders samen te werken liggen met name op het terrein van specifieke expertise (83%) en relatieve beheersbaarheid in kosten (44%). Om met (lokale) sportverenigingen samen te werken noemen de mbo-scholen de expertise op sportgebied (ruim 50%), de realiseerbaarheid in kosten en gebruik maken van de sportaccommodatie (ook ruim 50%) als voornaamste redenen.

Het ontwikkelen van schoolsportverenigingen

Op dit moment zijn de mbo-scholen niet bezig met het opstarten van schoolsportverenigingen om een meer structurele verbinding met lokale sportverenigingen aan te gaan. In geen van de ingediende projectplannen werd deze intentie genoemd. Scholen willen eerst in samenwerking met lokale sportverenigingen een passend beweeg- en sportaanbod voor (alle) studenten aanbieden. Pas als dit staat en de interesse blijvend blijkt, lijkt

er bestaansrecht voor schoolsportverenigingen te zijn. Mogelijk kunnen verenigingen dan uitgedaagd worden om een dependance van hun eigen vereniging bij een mbo-school te starten met direct na lestijd activiteiten rondom de vindplek (= school) van de studenten.

De koers voor cursusjaar 2010-2011

Zoals reeds hierboven aangegeven is het onderzoek gebruikt om een ontwikkelingsslag voor het komende cursusjaar te maken. Hieronder leest u de verschillende afspraken/plannen voor de nabije toekomst die zijn verdeeld over de drie aandachtsgebieden van het thema Schoolsport. Allemaal staan ze in het teken van de 5%-doelstelling.

Het NK schoolsport voor het mbo

Een afstemmingsoverleg met de organisatoren van de huidige NK heeft op vrijdag 4 juni 2010 plaatsgevonden tijdens Mission Olympic, the School Final. Op basis van de eerste reflectieopdracht over de, in 2009-2010, georganiseerde NK's blijkt een enorm verschil te bestaan tussen de mbo-scholen op het gebied van deelname (kwantitatief en kwalitatief) en organisatie (van de communicatie vooraf tot aan de begeleiding tijdens het NK). De eigenheid van elke organiserende mbo-school is prachtig, maar tegelijkertijd moet door de verandering van de 'markt', meer mbo-scholen doen immers 'iets' met bewegen en sport, op een meer eenduidige manier over deze NK's gecommuniceerd worden.

Over de organisatie van het NK Golf (Landstede, Zwolle):

"Het was opnieuw een fantastisch georganiseerd toernooi op een mooie baan", John van Apeldoorn (Noorderpoort)

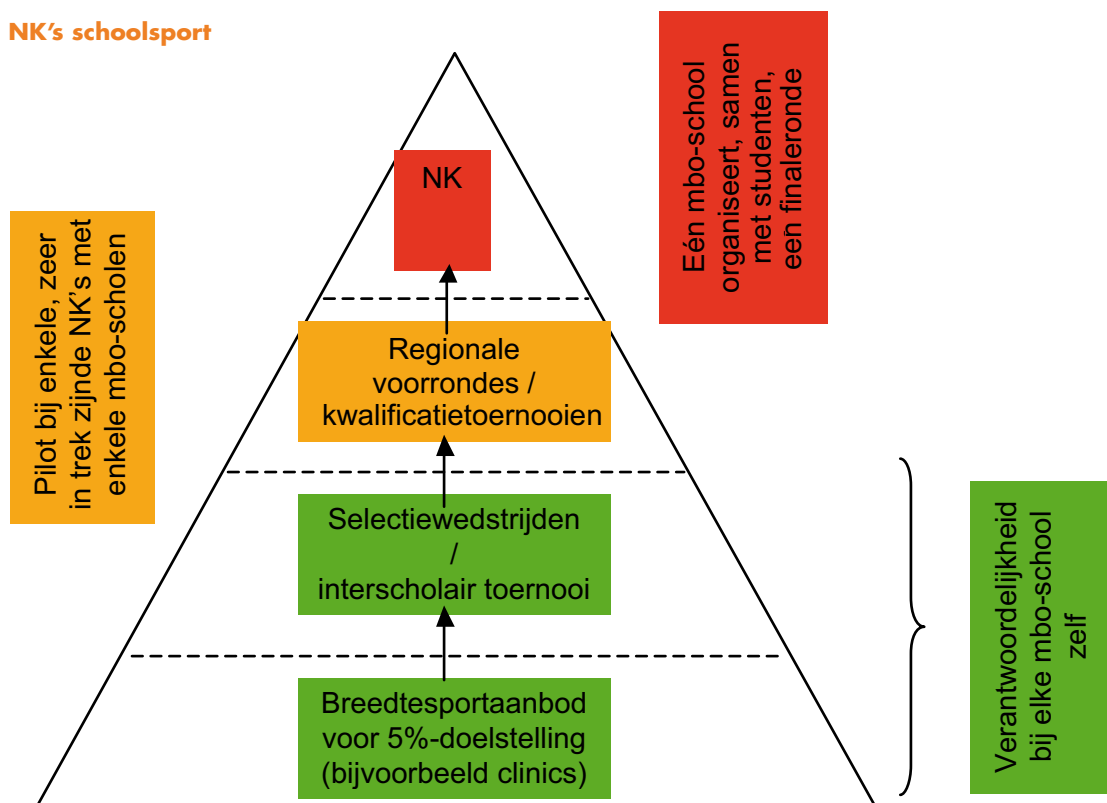
Over de resultaten bij het NK Zwemmen (ROC Eindhoven):

"Zal CIOG Goes/Breda in staat zijn om de wisselbeker te prolongeren? Kijk voor de beelden van afgelopen jaar op YouTube (zoekterm CIOG Goes)", Brenda Bernart (Sportbureau, ROC Eindhoven)

Al met al blijkt er op alle fronten voldoende draagvlak voor de groeiambitie en mogelijkheid voor de NK's voor het mbo te zijn. We moeten hierbij wel een duidelijk onderscheid maken tussen een NK, waarbij de beste spelers/speelsters/teams strijden om de titel, en het sportaanbod op de mbo-scholen zelf (breedtesportambitie). In beide gevallen bestaat de mogelijkheid voor een groter bereik, maar ligt de verantwoordelijkheid op een andere plek (centraal of decentraal). Het schema op pagina 20 geeft deze verschillende doelen en verantwoordelijkheden weer en geldt dan ook als paraplumodel voor de schoolsporttoernooien.

Hieronder staan twee bijzondere voorbeelden van het afgelopen cursusjaar, waarbij enerzijds de kracht van de desbetreffende mbo-school blijkt en anderzijds de kwaliteitsrijke ingrediënten van het NK zelf. Komend cursusjaar willen we dit graag uitbreiden en wederom een kwantitatieve en kwalitatieve slag maken. Hiervoor hebben we een set van afspraken voor zowel de organiserende mbo-school, de communicatie en de deelnemers/deelnemende teams opgesteld. Het complete verslag, inclusief deze set van afspraken kunt u vinden op www.platformbewegenensport.nl bij de, onder het thema Schoolsport, geplaatste documenten.

NK's schoolsport

NK tafeltennis

Het NK tafeltennis is afgelopen cursusjaar (2009-2010) wederom georganiseerd door het Deltion College in Zwolle. Door de enorme interesse is bewust gekozen voor een onderscheid in niveaus:

competitief (wedstrijdspelers) en recreatief (autodidacten). Zo konden alle mbo-scholen veel studenten laten participeren en ontstond een levendig toernooi met meerdere winnaars. Naast actieve deelname viel het verloop van de wedstrijden onder eigen verantwoordelijkheid: geen scheidsrechters, maar wel een wachtende speler/spelster als teller. De deelnemers hebben laten blijken dit aan te kunnen.

Breder bereik door meerdere categorieën!

NK veldvoetbal (heren)

Het NK veldvoetbal (heren) is een sportief en prestatief toernooi, waarbij de organisatie in handen is van Sport en Bewegen Hilversum (onderdeel van ROC van Amsterdam) en waarbij alle wedstrijden onder deskundige leiding van scheidsrechters van de KNVB gespeeld werden. De deelnemende mbo-scholen stuurden, na diverse selectiewedstrijden en/of een interscholair toernooi, hun beste team. Sportiviteit, fairplay en kwaliteit zorgden voor een mooi toernooi met een terechte winnaar.

Sportbond denkt mee in organisatie bij inzet deskundige scheidsrechters.

Het realiseren van een schoolsportaanbod

Zoals onder andere uit de vragenlijst blijkt, willen de mbo-scholen waar mogelijk meer samenwerken met lokale sportverenigingen. Vanuit verschillende (achterliggende) motieven is het zelfs wenselijk aansluiting te vinden bij het andere deelproject uit het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs: 'Sportaanbod voor het onderwijs'. Binnen dat project gaan zeventien sportbonden samen met NOC*NSF de uitdaging aan 1500 schoolactieve verenigingen te realiseren. De participerende bonden (KNLTB, KNHS, KNSB, KNHB, Atletiekunie, KNZB, Nevobo, KNKV, Watersportverbond, JBN, NHV, NTTB, SBN, KNVB, KNRB, KNKF en Nefub) ondersteunen

NEDERLANDS MBO KAMPIOENSCHAP TAFELTENNIS

M/V

Datum
Tijd
Plaats

Informatie en aanmelden bij
Aanmelden kan tot

Dit initiatief is mede mogelijk gemaakt door: MBO Raad, het platform Bewegen & Sport en het platform Sport, Bewegen en Onderwijs.

Poster NK tafeltennis

ROC van Amsterdam (Sport en Bewegen Hilversum)

hierbij hun verenigingen. Dat kan gaan van het beschikbaar stellen van aflopende financiële middelen (bijvoorbeeld Nederlands Handbal Verbond en Nederlandse Volleybal Bond) tot het leveren van materiaal- en lespakketten voor de verenigingen om onderwijsgroepen te kunnen ontvangen (bijvoorbeeld Squash Bond Nederland en Koninklijke Nederlandse Hockey Bond). Ook voor het mbo biedt dit mogelijk nieuwe (ondersteunings)mogelijkheden. Om daar gebruik van te maken, kunnen verenigingen en mbo-scholen zich aanmelden (www.nocnsf.nl/sportenonderwijs).

Concreet kan dit betekenen dat de sportbonden de verenigingen, die een (extra) sportaanbod verzorgen, zullen ondersteunen. Zo is de roeibond (KNRB) komend cursusjaar actief betrokken bij

regelmater bij de uitvoering. Een prachtig voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen het Da Vinci College en Sportbedrijf Dordrecht bij het ontwikkelen van een onder- en naschools sportaanbod voor studenten. Eén van de programma's die de twee partijen het komende cursusjaar aanbieden, bestaat uit een trainingsprogramma voor enkele sporten, voorafgaand aan het desbetreffende NK. Kortom, een mooie, toenemende betrokkenheid van de gemeente bij onze doelgroep in het mbo!

Het ontwikkelen van schoolsportverenigingen

Ondanks het ontbreken van de ontwikkeling van schoolsportverenigingen in de oorspronkelijke projectplannen, participeert Zadkine Rotterdam vanaf komend cursusjaar actief in de proeftuin schoolsportverenigingen (NOC*NSF proeftuin, Rotterdam Sportsupport). Zo starten vanaf september 2010 enkele schoolsportverenigingen, waaronder voor zaalvoetbal, voor het voortgezet onderwijs/middelbaar beroepsonderwijs. Op basis van de ervaringen van Zadkine vindt aan het einde van het kalenderjaar een bijeenkomst in Rotterdam plaats om te kijken of het een perspectiefrijk concept betreft en geschikt is voor meerdere mbo-scholen.

Meer informatie?

Kijk op www.platformbewegenensport.nl onder het thema Schoolsport. Daar zijn allerlei documenten beschikbaar om (nog) meer te weten te komen over hetgeen allemaal binnen dit thema gedaan wordt, maar ook mogelijk is voor uw mbo-school.

Over de auteur

Jorg Radstake is naast themaleider Schoolsport bij het platform Bewegen en Sport ook projectleider sport en onderwijs bij NOC*NSF en opleidingsdocent aan de Calo (Hogeschool Windesheim).

Correspondentie:

Jorg.Radstake@noc-nsf.nl

Sport stimuleren via school

Van alle Nederlandse kinderen tot twaalf jaar doet 83 procent aan sport. Maar daarna neemt dit percentage door huiswerk, bijbaantjes en andere interesses af. Dat is jammer, want sport biedt jongeren juist heel veel!

Behalve dat het leuk is, levert sport een belangrijke bijdrage aan de gezondheid en de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling van jongeren. Bovendien is sporten met afstand de leukste manier om iets tegen overgewicht te doen.

Via school in actie!
Met steun van de Rijsoverheid heeft elk van de zeventien betrokken sportbonden een slim sportconcept ontwikkeld, dat past bij de belevingswereld van jongeren in de leeftijd van 4 t/m 17 jaar. Zo willen de bonden jongeren aan het sporten krijgen en houden. De bonden staan samen met NOC*NSF voor deze doelstelling.

Schoolactieve verenigingen
Maar hoe bereik je die jeugd? Juist, op school. Gestreefd wordt in 2012 over 2075 1500 schoolactieve sportverenigingen te beschikken. Deze verenigingen dienen jaarlijks minimaal veertig uur sportaanbod te verzorgen dat is afgestemd op de lesprogramma's van scholen en op tijdstippen die aansluiten op de schooltijden. De verschillende sportconcepten zijn ontwikkeld voor het brede onderwijsveld: primair, speciaal, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs.

Meer weten?
Op www.nocnsf.nl/sportenonderwijs staat alles over sportaanbod passend voor het onderwijs en het concrete aanbod van de zeventien sportbonden voor jongeren.

Geïnteresseerd?
Vul dan op deze site het contactformulier in!

Het project Sportaanbod voor het onderwijs maakt deel uit van het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs, www.sportbewegenenonderwijs.nl

Naakt zwemmen

In deze aflevering een interessante zaak van een collega die aan een andere collega een advies gaf. Als je baas dan vindt dat het advies niet wenselijk is, heb je een probleem.

Door: mr. Sandra Roelofsen

Het mbo kent, evenals de overige schoolsoorten, eigen beroeps- en geschillencommissies waar een diversiteit aan besluiten van de werkgever getoetst kan worden. De CAO BVE kent de Commissie van Beroep (artikel N-1) en de Commissie voor Geschillen (artikel N-6).

Aansluiting bij deze commissies is verplicht voor de werkgever. Dat betekent dat als je werknemer bent bij een roc en je arbeidsovereenkomst valt onder de CAO BVE, je altijd de mogelijkheid hebt om besluiten over disciplinaire maatregelen en ontslag te laten toetsen bij de Commissie van Beroep. De werkgever moet zich onderwerpen aan de uitspraak van de Commissie.

Geschillen over de toepassing van de CAO (bijvoorbeeld over toekenning bindingstoelage) kun je laten toetsen bij de Commissie voor Geschillen. Uitspraken van deze commissie zijn voor beide partijen bindend.

Je hebt dus als werknemer in het mbo de mogelijkheid om diverse geschillen te laten toetsen bij een onafhankelijke instantie zonder dat je meteen de dure en zware gang naar de rechter hoeft te maken. De juristen van de afdeling rechtspositie kunnen je hierin bijstaan.

Voor de Commissie van Beroep BVE werd onlangs de volgende zaak behandeld: (gepubliceerd op www.onderwijsgeschillen.nl onder de link <http://www.onderwijsgeschillen.nl/fileadmin/bestanden/SGO/2010/104483.pdf>)

De zaak

Een docent lichamelijke opvoeding werkt al 36 jaar op een roc bij het opleidingsteam Uniform Beroepen van de opleiding Vrede en Veiligheid. Deelnemers worden opgeleid en voorbereid op functies bij de Landmacht en de Koninklijke Marine. Binnen de opleiding heerst een andere cultuur dan bij de andere opleidingen van het roc. Er wordt strak gestuurd op discipline, hygiëne, prestaties en kledingvoorschriften. Zo was naakt douchen een teamregel binnen de opleiding. Bij de intake van nieuwe deelnemers wordt hen gevraagd of zij hiertoe bereid zijn. Twee deelnemers, die in een groep van een collega van de bewuste docent zaten, gaven na enkele weken op de opleiding aan, dat zij niet meer naakt wilden douchen. De docent heeft daarop zijn collega geadviseerd om met de groep naakt te gaan zwemmen op een nabijgelegen naaktstrand. Dat zou de barrière van naakt douchen weg kunnen nemen.

Het roc is van mening dat naakt zwemmen geen onderdeel uitmaakt van het beleid van de school. De docent heeft daarom een gedragsregel overschreden dat er op school respect wordt getoond voor anderen en grenzen van anderen (gebaseerd op godsdienstige of culturele verschillen) niet worden overschreden. Een docent met zo veel ervaring had moeten weten dat er sprake is van machts- en gezagsverschil tussen docenten en deelnemers

en dat er voor deelnemers ruimte moet zijn om grenzen te trekken. Door groepsdruk te gebruiken om studenten hun grenzen te laten overschrijden, heeft de docent zich door het naaktzwemadvies aan zijn collega, in de ogen van het roc schuldig gemaakt aan plichtsverzuim. Het roc kiest hierbij voor een disciplinaire schorsing omdat een berisping hiervoor een te lichte en ontslag een te zware maatregel zou zijn.

Foto van internet: www.penttila-gardens.com/naturisme-finland/images/naturisten_zwemmen.jpg

De Commissie van Beroep BVE is van mening dat het geven van een opdracht aan deelnemers om naakt te gaan zwemmen niet past bij een goede uitoefening van zijn functie. Vooral niet omdat het duidelijk te maken had met het feit dat twee deelnemers weigerden naakt te douchen. Hoewel de Commissie begrip toont voor het feit dat de docent wenste dat ook deze twee deelnemers zich zouden conformeren aan de regels, heeft hij wel grensoverschrijdend gehandeld door zijn collega voor te stellen de groep naakt te laten zwemmen. De Commissie vindt een schorsing echter een te zware en niet proportionele maatregel. De docent heeft de groep niet zelf naakt laten zwemmen maar heeft 'slechts' het advies gegeven voor deze actie. Zijn collega, ook een ervaren docent, had hierin een eigen verantwoordelijkheid en had het advies kunnen negeren... Daarom vindt de commissie het beroep dat is ingesteld gegrond.

Heb je vragen over deze of andere zaken op rechtspositioneel gebied dan kun je je wenden tot de afdeling IRP, te bereiken per e-mail: irp@kvlo.nl en op telefoonnummer 030 693 7678.

PRAKTIJK KATERN

KONINKLIJKE VERENIGING VAN LERAREN LICHAMELIJKE OPVOEDING

nr. 8 - 24 sept. 2010

Judo, rijkdom op school

**Beïnvloeding van
gedragsproblematiek: een
klasse(n)spel! (2)**

**NK Koninklijke Landmacht
Scholentriathlon 2010**

**Taakkaarten in de les
lichamelijke opvoeding**

Judo, rijkdom op school

Judo op school? Is dat alleen te geven door de gespecialiseerde judoleraar of ook door een docent bewegingsonderwijs met basale stoeispelen die leerlingen introduceren in het judospel? In dit artikel wordt stilgestaan bij de opvoedkundige meerwaarde van judo. Hopend daarmee de interesse bij de lezer te vergroten en ideeën aan te reiken. In vervolgartikelen zullen eenvoudige judovormen geschikt voor school aan bod komen.

Door: René Donker

Al jaren adviseren artsen, pedagogen, psychologen en fysiotherapeuten kinderen op judo te doen. Natuurlijk, met judo train je het hele lichaam. Maar wellicht belangrijker is dat kinderen goed met elkaar leren omgaan, zich leren beheersen en een gezond zelfvertrouwen ontwikkelen. Judo is bij uitstek een mentale en fysieke opvoeding.

Er zijn steeds meer judo-initiatieven. Zo heeft de Judo Bond Nederland (JBN) in samenwerking met de MO-groep (de brancheorganisatie voor Jeugdzorg en Kinderopvang) de cursus Judoleeraar in de zorg ontwikkeld. De eerste vier diploma's zijn in juni uitgereikt. Wereldkampioen Ruben Houkes is ambassadeur van schooljudo (schooljudo.nl) en geeft judolessen aan basisscholen. Hij is overtuigd van de positieve effecten van judo en probeert die wetenschappelijk (Vrije Universiteit) te onderbouwen. De resultaten van dat onderzoek kunnen elk moment worden verwacht.

De Internationale Judo Federatie (IJF) heeft in juli de Judo For Children Commission, waar Ruben deel van uit maakt, opgericht. Het belangrijkste doel van die commissie is: een structureel en wereldwijd judo-aanbod voor basisschoolkinderen tijdens en na de schooluren.

Judo verdient te worden opgenomen in het curriculum van het bewegingsonderwijs.

Judogeschiedenis

Een Japans gezegde luidt: 'On-ko-ti-shin'. Dat betekent 'weet hebben van het oude om het nieuwe te kunnen begrijpen.' De Japanner Jigoro Kano (1860 – 1938) is de grondlegger van het judo. Kano promoveerde in de economie en politieke wetenschappen. Hij verdiepte zich in filosofie, welke studie uitmondde in een pro-

fessoraat. Kano was onder meer minister van sport en lid van het Internationaal Olympisch Comité (IOC).

Kano was klein (1.48 m), tenger (48 kg) en niet sterk. Hij zocht een manier om niet te kunnen worden verslagen door mensen die groter en sterker waren dan hij. Kano verdiepte zich in jiu-jitsu (vechtkunst). Kano concludeerde dat alle jiu-jitsu scholen een gemeenschappelijk kenmerk deelden, namelijk: het meest doeltreffend gebruikmaken van energie. Het principe 'meegeven om te overwinnen' speelde daarbij een grote rol. Kano noemde zijn uit het jiu-jitsu ontstane leer judo. Dat woord bestaat uit twee delen: 'Ju' en 'do'. 'Ju' betekent zacht en 'do' staat voor de weg; zachte weg. De beoefenaar van judo noemen we een judoka.

In 1882 richtte Kano zijn eigen judoschool op. Hij noemde deze Kodokan. Dit woord bestaat uit twee begrippen, het 'Kodo' dat waarheid verkondigen betekent en het tweede 'Kan' dat bijeenkomst betekent. Rond 1900 werd het judo in Japan op alle middelbare scholen en universiteiten ingevoerd als onderdeel van de lichamelijke opvoeding.

Naast het uitdragen door Kano van het technische principe, Seiryoku-zen'yo, maximale doeltreffendheid met een minimum aan inspanning, benadrukt Kano in 1924 zijn tweede (morele) principe in de leuze: Jita-kyoei en dat betekent: algemene voorspoed voor de gehele wereld of ook wel het algemeen welzijn of wederzijds welzijnprincipe genoemd. Kano zag het uitdragen van dit principe als zijn belangrijkste missie. Hij ging er vanuit dat de samenleving baat heeft bij evenwichtige mensen. En zo zijn, volgens Kano, gedisciplineerd handelen, respect en beheersing voorbeelden van thema's, die men ook buiten de judomat (tatami) kan toepassen. Kano: "Niets onder de zon is groter dan de opvoeding. Door iemand op

te voeden en hem de maatschappij in te zenden, leveren wij een bijdrage die zich uitbreidt in de honderd komende generaties”.

Kano's definitie van judo: judo is een spel van aanval en verdediging. Door het oefenen van het judospel komen lichaam en geest in evenwicht met elkaar en zal men een perfecter en waardevoller mens zijn. Daardoor zal men een bijdrage leveren aan het welzijn van de samenleving.

De judovisie van de Judo Bond Nederland gaat ervan uit dat bewegen in judo een interactie is tussen partners. In allerlei spelsituaties wordt het spelletje van aanval en verdediging geleerd. Het gaat om zinvolle handelingen die een bepaald doel nastreven. De judoka leert niet alleen allerlei technieken, maar tegelijkertijd leert hij ook op een sociale manier zich te verhouden tot de ander. Een opvoedkundige meerwaarde die steeds meer (h)erkend en gewaardeerd wordt.

Dojo regels

Judoka's dienen zich te houden aan gedragsregels voor veiligheid en hygiëne. Zo dient het lichaam en judopak schoon te zijn. Op de judomat mogen geen schoeisel of sokken worden gedragen. De judoka's dragen buiten de mat slippers. De teen- en vinger-nagels zijn kort en schoon. Er worden geen sieraden gedragen. Lang haar wordt bij elkaar gehouden door een haarband. Er mogen geen etenswaren in de dojo worden meegenomen. Als een judoka van de mat wil, dan meldt hij dat bij de judoleraar (sensei). Rondom en op de mat staan of liggen geen attributen die onveilig zijn. Een rode mattenrand aan de buitenkant van de judomat kan een hulpmiddel zijn om de begrenzing aan te geven.

Voor een uitvoerige beschrijving van de judo-etiquette en -discipline refereer ik graag naar het boek van Douwe Boersma, *Alles over judo* (2008).

Kennismaken met judo-etiquette

Voor uitvoerige historische informatie verwijs ik u naar de site van de JBN, www.jbn.nl (Home>Judo>Over judo).

Opvoedkundige rijkdom

De dojo

De dojo is de ruimte waar judo wordt beoefend. 'Do' betekent de weg en 'jo' betekent de plaats; de plaats waar je de weg bestudeert. Een dojo (met vaste mat) is natuurlijk ideaal, maar een gymzaal met judomatten voldoet ook goed. De judomat is een pedagogisch speelveld waarbinnen en waarop gereguleerd geïmproviseerd wordt. Afspraken in de dojo en op de judomat zijn heel belangrijk voor de veiligheid. Vanuit die constant aanwezige basisveiligheid ligt een voorwaarde voor plezier en kan er fijn judo worden bedreven.

Graduele opbouw en succeservaringen

Judo wordt aangeleerd van gemakkelijk naar moeilijk, van laag naar hoog, van langzaam naar snel en van statisch naar dynamisch. Een voorbeeld. Valbreken (ukemi) is een belangrijk onderdeel van judo. Voordat zij daadwerkelijk hun val leren te breken zullen beginners eerst kennismaken met de judomat. Kruipen, tijgersluipgang en daaraan verwante spelletjes zijn hiervoor geschikt. Vervolgens kan vanuit een gehurkte positie een achterwaartse valtechniek gemaakt worden. Naar gelang het niveau van de uitvoering kan de val hoger, sneller en moeilijker worden uitgevoerd. Zoveel mogelijk wordt er met zijn tweeën geïmproviseerd. Zo wordt de onderlinge afhankelijkheid en zorg dragen voor elkaar direct in praktijk gebracht. Door deze graduele opbouw is er al snel sprake van succes. En dat zorgt ervoor dat leerlingen nog meer zin krijgen en hun grenzen willen verleggen.

*Tijgersluipgang en
aanverwante spelletjes*

Samenwerken

'Judo is duo' is een gevleugelde zegswijze binnen onze sport. Elke judoka heeft een partner nodig om vooruit te komen. Je oefent samen om de judotechnieken steeds beter uit te kunnen voeren. Tijdens het oefenen van een techniek mogen er ook aanwijzingen gegeven worden door de partner, want die voelt hoe het gaat. Anders gezegd: goede samenwerking (proces) zorgt voor een betere techniek (product). En een samenwerkingsrelatie loopt alleen dan goed wanneer er sprake is van wederkerigheid en het bewust zijn van onderlinge afhankelijkheid. Wanneer partners bereidwillig zijn om samen te oefenen, dan zal het judospel veel plezieriger en beter, met nog meer succeservaringen verlopen.

Acceptatie en adaptatie

Judoka's oefenen regelmatig met een andere partner. Dat is goed, want iedereen reageert anders en dat vraagt telkens om een andere benadering en aanpak. Jeugdige judoka's leren om te gaan met die verschillen. Zo is het weigeren van een partner, die met jou wil judoën, niet toegestaan. Het is acceptatie en adaptatie.

Respect

Judoka's tonen respect voor elkaar. Dat doen zij bijvoorbeeld door voor en na een gezamenlijke oefening naar elkaar te buigen, te groeten (rei). Daarmee beloof je sportief te zijn, elkaar geen pijn te doen en goed voor elkaar te zorgen. Het betekent ook: je partner bedanken dat jij met hem hebt mogen oefenen. Er wordt ook de betekenis aan gegeven dat de ene judoka weer een stukje verder is gekomen door de ander en dat men dit in elkaar respecteert. Voor en na de les groeten de leerlingen en de leraar elkaar in knieënzit.

Een grotere en zwaardere judoka houdt rekening met een kleinere en lichtere judoka en laat zich bijvoorbeeld niet op zijn partner ploffen. En een hoger gegradueerde houdt rekening met een min-

der gevorderde. De hoger gegradueerde probeert zijn judomaatje verder te helpen. Iedereen wordt op de judomat in zijn waarde gelaten.

Beleefdheid

Judoka's gedragen zich beleefd tegen elkaar en de leraar. Zo is praten tijdens de uitleg van de leraar onbeleefd. En ook wanneer judomaatjes iets voordoen aan de groep en een ander daar doorheen praat, getuigt niet van fatsoen. Er zijn voldoende andere momenten tijdens de judoles waar ruimte is om verbaal te communiceren en allerlei spelopdrachten waarbij de jonge judoka's zich kunnen uitleven.

Houding

De judoka zorgt voor een goede houding. Languit op de mat liggen tijdens de les past daar niet bij; we liggen niet op Zandvoort. Een positieve houding straalt betrokkenheid uit. De kniezit of de kleermakerszit zijn goede houdingen om te kunnen opletten. Het zijn ook houdingen die veilig zijn. Niemand kan struikelen over ingetrokken benen. En je bent sneller weg mocht er iets in de nabije omgeving gebeuren. Judoka's leren stevig te staan, rechtop te staan en te lopen en in balans te blijven tijdens het judospel.

Concentratie

Judoka's dienen bij de les te blijven. Niet opletten gaat ten koste van de veiligheid en levert een negatief technisch resultaat op. Concentratie is nodig om de uitgelegde technieken goed te kunnen doordenken. Door geconcentreerd te oefenen ontstaat een bewegingspatroon en wordt de techniek geperfectioneerd en uiteindelijk eigengemaakt. Tijdens de judoles kan je in feite op de mat alleen maar aan judo denken. Het geeft tegelijkertijd een energiek gevoel. Er komt veel positieve energie vrij waardoor je de dagelijkse taken beter aan kan.

Zelfvertrouwen

De judoka verlegt stap voor stap zijn grenzen. De judoka begint met valbreekoefeningen laag bij de grond en bij voldoende voorvallen worden die vanuit staande positie uitgevoerd. Vervolgens kan de valbreesituatie bemoeilijkt worden door bijvoorbeeld judoka's over (bewegende) menselijke bokjes te laten rollen. Ook het valbreken bij diverse werptechnieken neemt in moeilijkheidsgraad toe. Door deze te nemen stappen in het judoleerproces wordt de judoka gesterkt in zijn eigen kunnen. Er ontstaat controle over de situatie en daarmee neemt het zelfvertrouwen toe. Door het toenemen van het zelfvertrouwen kan een kind beter omgaan met angsten of die de baas worden.

Judo is een duw- en trekspel van in balans (blijven) staan en het uit balans halen van de partner. Wanneer de partner uit balans staat kan die makkelijker geworpen worden. Het goed in balans (leren) staan en ook na het zelf uit balans zijn weer goed in balans terug (leren) komen draagt bij aan het zelfvertrouwen van de judoka. Het mag duidelijk zijn dat een goede lesopbouw bijdraagt aan de noodzakelijke succeservaringen van de leerlingen en het ontwikkelen van een gezond zelfvertrouwen.

Zelfbeheersing

Bij judo mag best veel, maar zeker niet alles. De judoka leert hoe-
ver hij mag gaan. Wanneer bijvoorbeeld jouw partner tijdens een
houdgreep aftikt of stop roept of met zijn armen en benen op de
mat slaat, dan is de gouden regel dat jij direct loslaat. Deze vorm
van zelfbeheersing (zelfdiscipline of zelfcontrole) wordt vanaf
het begin bijgebracht. Tijdens een stoeipartijtje dient de judoka
op het goede moment te leren wachten om een worp vanuit een
zekere positie te kunnen inzetten of een greep te kunnen aanzet-
ten. Ook dat doet een beroep op de zelfbeheersing van de judoka.
Wachten ten behoeve van een optimaal resultaat. Tevens is het
de intentie dat de ene judoka de ander niet moedwillig pijn doet.
Wanneer een judoka per ongeluk zijn partner een schop geeft in
plaats van dat hij een technisch goede beenveeg uitvoert, dan

kan dat pijn doen, maar dat is nog geen reden een schop terug
te geven. Incasseringsvermogen en zelfbeheersing spelen een
belangrijke rol. De judoka leert zijn eigen lichaam, maar ook de
anatomie (inclusief zwakke plekken) van zijn partner kennen.
Judoka's leren verantwoord met het lichaam van een ander om
te gaan. Gemene trucjes (leren) zijn uit den boze. Judo kenmerkt
zich door fair play.

Doorzettingsvermogen

De judolessen zorgen ervoor dat het lichaam van top tot teen
in beweging is. De judoka wordt leniger, sterker en krijgt meer
uithoudingsvermogen. De motorische vaardigheden nemen toe en
het gevoel van kunnen en willen presteren (opdrachten afmaken
en taakacceptatie) zal toenemen. Een judoka laat het er niet zo
gemakkelijk bij zitten. Hij blijft door waar een ander bij tegenslag
zou opgeven.

De leraar

En wie onderwijst en begeleidt dit allemaal? Dat is de judoleraar
(sensei). Maar als het om aan judo gerelateerde spelen gaat, dan
hoeft dat niet per se een judoleraar te zijn, maar kan dat ook de
leraar in het bewegingsonderwijs zijn. En die is van vele markten
thuis. Hij is pedagogisch en didactisch competent, stelt het kind
centraal, geeft steun, stimuleert, complimenteert, bepaalt de
beginsituatie van individu en groep, differentieert, heeft overwicht
en beweegt zich soepel tussen jeugdigen, collega's en directie. Hij
is een goede communicator en zijn organisatorische en coördine-
rende vaardigheden staan buiten kijf. Maar bovenal is hij een voor-
beeld voor de jeugd. Wil Lüschen (judoleraar en leraar lichamelijke
opvoeding) zegt: "Je leraar is iemand die verschillende rollen moet
spelen. Hij is instructeur en trainer, maar ook opvoeder, psycho-
loog, coach en soms misschien zelfs wel een beetje vader".

Tot slot

Confucius zegt: "Vertel het me en ik zal het vergeten, laat het me
zien en ik zal het onthouden, laat het me doen en ik zal het kunnen".

De judoka leert zijn eigen lichaam maar ook dat van zijn partner kennen.

Kano zegt dat als je judo wilt leren, je
dat gewoon moet doen.

In een volgend artikel zullen een-
voudige judovormen geschikt voor
school aan bod komen.

*René Donker is Judoleraar – B, 5^e
dan, orthopedagoog, onderwijzer en
hoofdtrainer bij
de Yu – Ai judoclub in Almere, www.yu-ai.nl.*

*Hij werkt als senior adviseur kwali-
teit bij stichting Vitree (Jeugdzorg en
LVG).*

Het artikel is op persoonlijke titel
geschreven.

Foto's: Anita Riemersma

Correspondentie:
amiliedonker@planet.nl

Beïnvloeding van gedragsproblematiek: een klasse(n)spel! (2)

In het vorige artikel (LO nr.7) hebben we het gehad over onderliggende theoretische aspecten; groepsdynamica, sociometrie, het sociogram en benodigde coachings- & begeleidingsvaardigheden om gedrag te beïnvloeden. In dit artikel willen we dieper ingaan op de toepassingsmogelijkheden binnen bewegingsonderwijs, maar ook binnen andere vakken. In het volgende nummer zullen we concrete voorbeelden uitwerken naar aanleiding van de ervaringen met het programma tot nu toe. Door: Roel van Beusekom en Ivo Dokman

Je kent het misschien wel. Tijdens een begeleiding- of rapportvergadering komt een klas aan bod die niet 'functioneert'. Ze zijn moeilijk aan het werk te krijgen, ongeconcentreerd, onrustig, presteren cijfermatig onder hun mogelijkheden en vertonen veel probleemgedrag. Iedere docent geeft zijn of haar mening over de klas en de leerlingen die de meeste overlast veroorzaken. Deze meningen lopen nog wel eens uiteen! Jij hebt vanuit jouw gymlessen toch echt een ander beeld!

Analyse

Hoe kan het dat jij vanuit je gymles vaak een ander beeld hebt van een klas en de leerlingen? Volgens ons heeft dit voor een groot deel te maken met de wijze waarop ons vak is ingericht en de kracht van bewegen en sport om gedrag te kunnen duiden. Zaal- of veldruimte is niet zo strak afgebakend als een klaslokaal met tafels en stoelen. Leerlingen komen vanaf het begin in een situatie waarin ze vrijer door elkaar heen kunnen bewegen. Vaak wordt in meerdere situaties naast elkaar lesgegeven, waardoor een docent nooit overal tegelijk bij kan zijn. De mate waarin de leerlingen en de docent samen komen tot afspraken hangt af van de mate van verantwoordelijkheid en zelfstandigheid die een klas aankan. Door te zoeken naar een optimale balans tussen het stellen van regels, vakinhoud en de mate van eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid, krijg je in je gymles veel informatie rondom groepsdynamica, sociometrie, het sociogram en 'probleemgedrag'. Het zoeken naar de balans gaat immers bijna nooit vlekkeloos. Om een goede startanalyse te maken bij een klas kan ons vak een prominente rol innemen binnen een school.

En dan?! Is de analyse wel compleet (heb je voldoende beelden en informatie)? Kun je van daaruit tot een gericht plan van aanpak komen dat gedragen wordt door het kernteam van docenten? Als je als groep docenten gemeenschappelijke afspraken maakt en de lijntjes kort houdt zal een klas snel duidelijkheid gaan ervaren, maar hoe ga je dan om met de individuele verschillen in lesgeefstijl en persoonlijkheid tussen de docenten? Beschikt elke docent wel over de gewenste talenten en competenties? Afhankelijk van de situatie, wensen en behoeften, zoomen we tijdens bij- en nascholingsprogramma's in op bovenstaande vragen.

Huidige situatie in het onderwijs

Om de principes onder onze werkwijze en visie helder te maken, willen we een analogie uit de sport gebruiken. Om een voetbalteam optimaal te laten presteren zijn grofweg twee typen aanpak te onderscheiden. De eerste is dat alle facetten rondom trainen en presteren apart getraind worden:

Optimale balans tussen stellen van regels... en eigen verantwoordelijkheid

- 1 lichamelijk prestatievermogen
 - snelheid
 - kracht
 - uithoudingsvermogen
 - coördinatie en lenigheid
- 2 techniek
- 3 tactiek
- 4 het mentale aspect.

Bewegen en sport is naast een inhoudelijk leervak ook erg geschikt om (beweeg)gedrag te kunnen duiden. De opleiding Psycho Motorische Therapie (Calo) is daar bijvoorbeeld uit ontstaan. Dat betekent niet dat we in onderwijs 'therapie' moeten gaan geven, maar kunnen we wel veel opsteken van hun wijze van aanpak om zo de sfeer, de onderlinge verhoudingen in de klas en 'probleemgedrag' positief te beïnvloeden. In zo'n klas wordt immers beter gepresteerd.

Er zal immers op alle vlakken nog vooruitgang te boeken zijn. De onderlinge samenhang en balans tussen deze vier aspecten zal echter ook belangrijk zijn. Bovendien kunnen we binnen onderwijs onze 'eigen selectie' niet samenstellen en is de tijd om te trainen (per vak op school) vaak beperkt. De tweede wijze van aanpak valt dan te prefereren. Je gaat aan de slag met de selectie (klas) die je voor je neus krijgt en probeert daar het optimale resultaat mee te behalen. Om te weten wat de precieze mogelijkheden zijn van het team en de spelers is het goed om een wedstrijd te gaan spelen. Dit geeft informatie over de kwaliteiten van het team, van de individuele spelers, balans tussen de verschillende linies en spelers (persoonlijkheden) en de wijze waarop ze met elkaar omgaan en wat ze voor elkaar over hebben. Een team met elf individueel goede voetballers is geen garantie voor succes (neem het nationale team van Frankrijk op het afgelopen WK maar als voorbeeld). Aan de hand van deze gegevens stel je een plan van aanpak op en ga je het eerst trainen op die facetten waar de grootste winst te behalen valt. Je wil dat ze als team en individueel beter gaan presteren. Alle aspecten rondom trainen komen aan bod, maar de verhouding waarin is per team of in ons geval per klas anders. En hoe zit dit binnen het onderwijs? Uiteraard gaat het over beter leren bewegen binnen ons vak, en beter worden in wiskunde, Engels, scheikunde et cetera. Maar kijken we zo naar klassen?

Een klas die heel stil is, waar je altijd aan moet sleuren om ze in beweging te krijgen, of waar je antwoorden uit moet trekken, kan heel goed door de ervaren 'onveiligheid' van leerlingen in de klas worden veroorzaakt. Dit artikel gaat ook over die klassen!

Wij denken dat nog veel winst te boeken valt binnen het onderwijs. Over het algemeen wordt er erg leerstofgericht gewerkt en zijn het boek en jaarrooster leidend. Onder druk van schoolleiding en ouders om te presteren worden de hoofdstukken er in een hoog tempo doorheen gejaagd en wordt er bijvoorbeeld geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende havo 3 klassen. Terwijl bovenstaande en steeds meer onderzoek naar het presteren in groepen toch lijkt te wijzen naar een duidelijke combinatie tussen enerzijds kennis en vakinhoud en anderzijds het functioneren als groep. Een klas die groepsdynamisch onrustig en onduidelijk is, of een 3-D sociogram kent dat gebaseerd is op macht in plaats van vriendschap, of als 'onveilig' ervaren wordt doordat er leerlingen inzitten met een stoornis of problematische thuissituatie, vragen toch om aanpassing, maatwerk en een andere wijze van aanpak?! Een 3-D sociogram geeft de verhoudingen en lijntjes tussen de

leerlingen weer. Binnen een sociogram is echter ook sprake van verschil in invloed en macht. Het is als het ware te vergelijken met een apenrots (drie dimensionaal).

De rol van de trainer en docent is hierin erg belangrijk. Naast vakinhoudelijke kennis is het van belang dat een trainer en een docent verstand hebben van groepsdynamische processen en communicatief- en contactueel vaardig zijn. Dit moet leiden tot competente trainers en docenten die beide facetten beheersen. Immers een voetbaltrainer die alleen verstand heeft van voetbaltechnische zaken, zal waarschijnlijk niet de beste teamprestaties leveren en de individuele spelers niet optimaal laten groeien. Hij moet ook, een goede 'peoplemanager' zijn. De steun en kwaliteit van het bestuur van een club of de schoolleiding zijn hierbij belangrijk. Als er geen duidelijk beleid is, geen heldere organisatie, weinig onderlinge loyaliteit en veel miscommunicatie, zal dit onherroepelijk leiden tot onrust.

peoplemanager

In de afgelopen twee jaar hebben we diverse maatwerk programma's verzorgd rondom deze thematiek voor klassen en docenten. Dit jaar zouden we daar ook graag de schoolleiding (afdelingsleiders en directie) aan toe willen voegen. De initiatiefnemers Roel van Beusekom, Rudy Leenders en Ivo Dokman hebben ruime ervaring in de werkvelden rondom sport, bewegen en gedragsbeïnvloeding.

Onze werkwijze

Bij een geïnteresseerde school wordt bijvoorbeeld gestart met een training van een dagdeel voor een docententeam en een training van twee uur met een of meerdere klassen waar dat docententeam aan lesgeeft. In de verschillende trainingen staan beweegactiviteiten centraal. Vanuit het beweeggedrag gaan we in gesprek met het docententeam en de betreffende klassen. Op basis van onze bevindingen rondom groepsdynamica, sociometrie, het sociogram en mogelijk 'probleemgedrag' wordt een analyse (schriftelijk) van de klas en het docententeam gemaakt en advies uitgebracht voor een mogelijk vervolg. Hoe kan het docententeam zich als groep verder ontwikkelen? De docenten individueel? De klas als groep? De leerlingen individueel? Het vervolg van het traject ligt nooit van te voren vast en wordt in gezamenlijk overleg vastgesteld en bepaald. We gaan, net als bij het voorbeeld van het voetbalteam, het liefst daarmee aan de slag waar de grootste winst te boeken valt (behoefte en wens van de school, het docententeam en de klas).

Mogelijke thema's die aan bod kunnen komen bij een vervolgtraject zijn:

- contact maken en communiceren
- grenzen aangeven en respecteren
- rekening houden met de grenzen van anderen
- verschil tussen macht en vriendschap
- hoe om te gaan met kracht en controle
- meer zelfvertrouwen ontwikkelen, omgaan met agressie
- et cetera.

Concrete voorbeelden van groepsdynamica in de praktijk volgen in het laatste artikel.

Correspondentie: Roel van Beusekom: binnebijbeus@orange.nl of Ivo Dokman; i.dokman@living.nl

NK Koninklijke Landmacht Scholentriathlon 2010

Onderdeel van Mission Olympic

Vrijdag 27 augustus is de jaarlijkse scholentriathlon gehouden in Almere haven. Dit sportieve evenement is een onderdeel van Mission Olympic en staat daarmee op de kalender van KVLO schoolsporttoernooien. Door: Maarten Massink

Wat is de NK Koninklijke Landmacht Scholentriathlon?

Het wordt mede georganiseerd onder de vlag van de KVLO schoolsport. Daarmee is het een Nederlands scholieren kampioenschap dat toegankelijk is voor wedstrijdssporters en recreatieve sporters. De dag voor de grote UPC Holland Triathlon in Almere Haven mogen scholieren gebruikmaken van dit officiële parcours. De datum van deze wedstrijd wordt daardoor bepaald, namelijk de laatste vrijdag van augustus omdat de UPC Holland Triathlon altijd op de laatste zaterdag van augustus wordt gehouden. Dat betekent door de vakantiespreiding, dat voor sommige scholen de start van het schooljaar net achter de rug is en voor anderen dat de scholentriathlon in het laatste deel van de vakantie valt. Deelname is voor de leerlingen geheel gratis!

De afstanden zijn aangepast zodat het voor scholieren uit het voortgezet onderwijs een leuke uitdaging is om mee te doen. De afstanden zijn: 400 m zwemmen in buitenwater (de havenkom in Almere Haven), 18 km fietsen en 4 km hardlopen (op de

Gooimeerdijk). Het parcours is volledig beveiligd door duikers en posten van de organisatie van de Stichting Holland Triathlon (STH). Het evenement wordt ondersteund door de Koninklijke Landmacht afdeling banenwinkel.

Scholentriathlon 2010

Het evenement verheugt zich in een toenemende belangstelling. Zowel het aantal scholen als het aantal deelnemers groeit nog ieder jaar. Dit jaar waren er achttien scholen actief met in totaal 427 inschrijvingen. Maar ook de sportieve prestaties zijn uitzonderlijk goed. Iedere deelnemer gaat natuurlijk voor zijn persoonlijke prestatie. Voor de één is dat alleen al het volbrengen van de afstanden. Voor de ander is dat het stellen van een scherpere tijd. Bovendien is het een speelveld voor de nationale jeugdtopyatleten. De winnaar van de bovenbouw jongens wist de afstanden in een tijd van onder de 50 minuten af te leggen. Zie voor tijden van de snelste drie leerlingen per categorie het overzicht op pagina 31.

Jongens Bovenbouw

Plts	Naam	School	Zwem	Fiets	Run	Totaal
1	Omar Brons	Baken Park Lyceum	00:05:05	00:27:10	00:16:47	00:49:01
2	Bryan de Kraker	Echnaton	00:05:14	00:28:21	00:15:38	00:49:11
3	Milan Brons	Baken Trinitas Gymnasium	00:05:15	00:28:18	00:17:43	00:51:15

Meisjes Bovenbouw

Plts	Naam	School	Zwem	Fiets	Run	Totaal
1	Anke de Boer	Oostvaarders college	00:06:16	00:31:23	00:18:14	00:55:53
2	Tessa Hoogma	Oostvaarders college	00:07:20	00:31:33	00:18:52	00:57:44
3	Desiree Reekers	Helen Parkhurst	00:05:35	00:32:10	00:23:59	01:01:43

Jongens Onderbouw

Plts	Naam	School	Zwem	Fiets	Run	Totaal
1	Stan Limburg	Oostvaarders college	00:05:31	00:31:23	00:18:37	00:55:30
2	Rens Boer, de	Echnaton	00:06:20	00:31:25	00:19:53	00:57:37
3	Mike Zetz	Groenhorst college	00:06:51	00:31:42	00:20:12	00:58:44

Meisjes Onderbouw

Plts	Naam	School	Zwem	Fiets	Run	Totaal
1	Elysa Ruiter	Echnaton	00:06:04	00:32:02	00:18:48	00:56:53
2	Britt Waal, de	Helen Parkhurst	00:05:28	00:31:32	00:20:37	00:57:36
3	Daniëlle Spoelder	Baken Trinitas Gymnasium	00:06:53	00:35:22	00:23:58	01:06:12

Plts	School	AantalScorers	TotaalTijd
1	Oostvaarders college	10	10:47:02
2	Meergronden	10	10:59:40
3	Helen Parkhurst	10	11:02:11
4	Amstelveen College	10	11:51:54

Hoe kun je meedoen?

Op de website www.scholentriathlon.nl is informatie te lezen over deze triathlon. Heb je belangstelling dan kun je volgend jaar een inschrijfformulier aanvragen via www.schoolensport.nl en dat sturen naar schoolsport@kvlo.nl. Flyers en posters, die deze scholentriathlon aankondigen, kunnen gratis besteld worden via het besteladres op de website. www.scholentriathlon.nl.

Wellicht kunnen we jullie school verwelkomen op de negende editie van de scholentriathlon eind augustus 2011. Iets om met de vakgroep te bespreken?!

Foto's: www.DigitalEnjoy.nl

Correspondentie; m.massink1@chello.nl

ADVERTENTIE

Wintersportkampen
Educatieve Winterkampen
Gletsjer-skikampen
Bergsportkampen

www.snowbreaks.nl

Taakkaarten in de les lichamelijke opvoeding

Bij partnerleren werken leerlingen samen per twee in een gedefinieerde helper-uitvoerderrelatie om elkaars leren te maximaliseren. Omwille van de samenwerking tussen lerenden is partnerleren een geschikte werkvorm om zowel bewegings- als persoonsdoelen na te streven (Byra, 2006). Ter ondersteuning van deze werkvorm worden vaak taakkaarten gebruikt. Taakkaarten combineren woorden en beelden en bevatten informatie over de te leren vaardigheid. Naast een middel om te observeren, kunnen ze eveneens gebruikt worden om te instrueren en te evalueren. In dit artikel worden deze drie functies concreet uitgewerkt met een voorbeeld. Door: Liesbeth Mols en Peter Iserbyt

Partnerleren met taakkaarten

Partnerleren is een lesgeefstrategie waarbij leerlingen samenwerken per twee. De ene leerling voert de taak uit (de uitvoerder) terwijl de andere (helper) assisteert bij het leren van de taak. Na een bepaalde tijd of een aantal pogingen wisselen de partners van rol. Dankzij die samenwerking trachten leerlingen hun eigen en elkaars leren te maximaliseren (Mosston & Ashworth, 2002). Partnerleren is in de les lichamelijke opvoeding (LO) een interessante werkvorm omdat leereffecten gerealiseerd kunnen worden zowel op bewegings- als op persoonsvlak (Byra, 2006). Op bewegingsvlak kan de helper leren door te observeren, instrueren en doelgericht feedback te geven. Uitvoerders leren enerzijds door de vaardigheid te doen en anderzijds door de informatie en feedback die zij krijgen van hun partner. Op die manier draagt partnerleren bij tot het verwerven van motorische vaardigheden en het verwerven van inzicht en kenmerken over de beweging. Op persoonsvlak helpt het leren in duo's voor zowel helpers als uitvoerders om sociale vaardigheden te leren en aan een realistisch zelfbeeld te werken. Leerlingen die niet zo vaardig zijn in een bepaalde discipline, kunnen zich door deze werkvorm ook competent voelen door medeleerlingen bij te sturen en feedback te geven.

Om deze werkvorm te ondersteunen zijn leermiddelen zoals taakkaarten aangewezen. Deze taakkaarten combineren beelden van de te leren vaardigheid en geschreven instructies over de uitvoering van deze vaardigheid. In de les lichamelijke opvoeding kunnen deze leermiddelen op verschillende manieren gebruikt

worden, waardoor verschillende doelstellingen nagestreefd kunnen worden. Hieronder wordt het gebruik van taakkaarten besproken in stijgende graad van moeilijkheid, afhankelijk van de deskundigheid van de leerlingen enerzijds en de moeilijkheid van de taak anderzijds: taakkaarten als observatiemiddel, taakkaarten als instructiemiddel en taakkaarten als evaluatiemiddel. Als voorbeeld wordt een taakkaart uit het bewegingsgebied fitness genomen (zie Figuur 1).

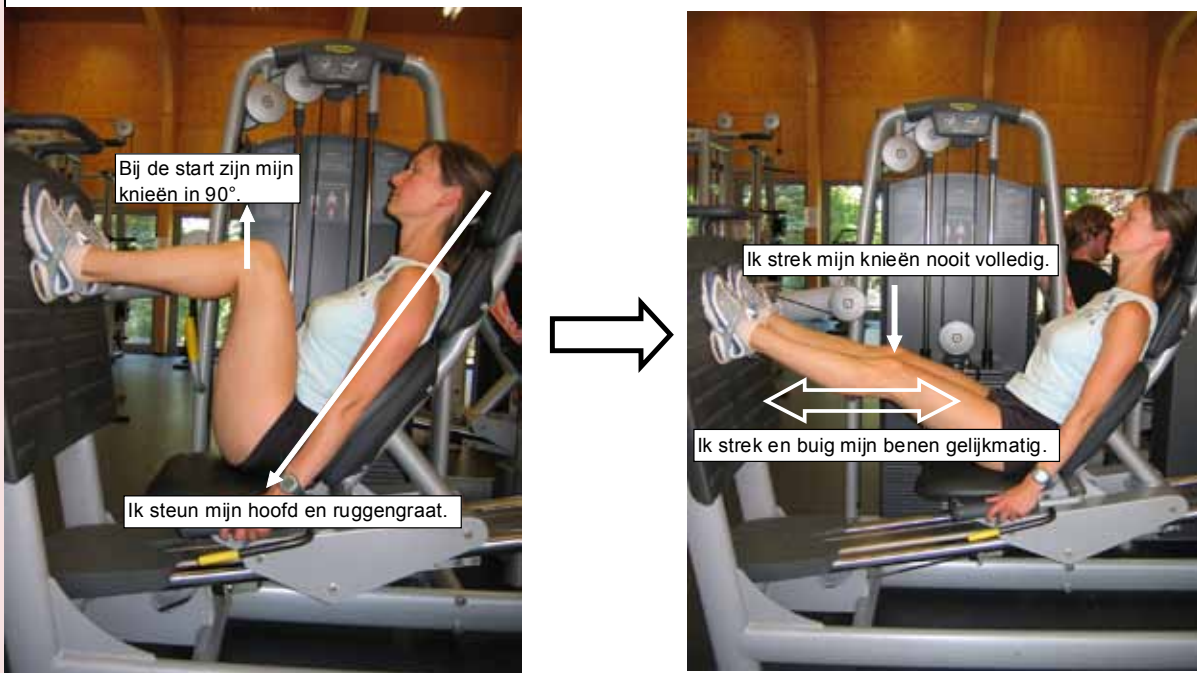
Taakkaarten als observatiemiddel

In de praktijk worden taakkaarten als observatiemiddel vaak gebruikt wanneer leerlingen de taak al (deels) beheersen. Het leren gebeurt dan tijdens de actieve leertijd, na instructie en demonstratie van de leraar. Tijdens het oefenen van de uitvoerder observeert de helper en geeft deze feedback op basis van de aandachtspunten op de taakkaart. Op het gegeven voorbeeld van een taakkaart over de leg press in fitness zijn verschillende aandachtspunten duidelijk weergegeven. Zich focussen hierop helpt de leerlingen kritieke elementen in de bewegingsuitvoering te observeren. Eveneens helpt het om de leerlingen taakgericht te houden tijdens het oefenen.

Bewegingsdoelen:

- leerlingen krijgen inzicht in de beweging
- leerlingen leren bewegingen analyseren
- leerlingen leren foutencorrecties maken
- leerlingen kunnen een bewegingsvaardigheid zelfstandig en veilig uitvoeren.

Leg press

Figuur 1: taakkaart fitness

Persoonsdoelen:

- leerlingen leren feedback geven
- leerlingen leren feedback correct formuleren
- leerlingen leren feedback aanvaarden van medeleerlingen
- leerlingen leren luisteren naar elkaar.

Rol van de leraar

In het begin is het noodzakelijk dat de leraar zijn leerlingen goed stuurt en begeleidt bij het gebruik van taakkaarten. Dit begint bij een duidelijke uitleg van wat verwacht wordt van de oefening enerzijds en van het werken met de kaarten anderzijds. Belangrijk is dat de leraar steeds de helper op zijn verantwoordelijkheid wijst met vragen als: 'Is de houding van je partner correct?', 'Is de uitvoering van je partner gelijk aan wat er op de taakkaart staat?' Daarna kunnen leerlingen steeds meer losgelaten worden in het observeren en geven van feedback aan elkaar.

Taakkaarten als instructiemiddel

Taakkaarten kunnen evenzeer gebruikt worden voor het leren van nieuwe vaardigheden. Dit maakt het leren complexer, zowel op motorisch als op sociaal vlak. Het beheersen van een verwante taak met gelijkwaardige aandachtspunten kan ook hulp bieden.

Eén leerling krijgt de opdracht om de taakkaart in handen te nemen en de oefening uit te leggen aan zijn medeleerling(en). Door de aandacht te vestigen op de gegeven aandachtspunten, is het voor de leerlingen eenvoudig om instructies te geven. 'In het begin van de oefening moet je erop letten dat de knieën een hoek van 90° bewaren.' of 'Probeer met je volledige ruggengraat en hoofd op het bankje te steunen'. De uitvoerder probeert op zijn beurt de oefening zo goed mogelijk uit te voeren en wordt eventueel nog wat gecorrigeerd door de helper. Op die manier kunnen leerlingen hun eigen uitvoering en die van medeleerlingen nog verbeteren alvorens bijvoorbeeld een test af te leggen.

Bewegingsdoelen:

- leerlingen krijgen inzicht in de beweging
- leerlingen leren bewegingen analyseren
- leerlingen kunnen zelfstandig en veilig een vaardigheid aanleren en uitvoeren.

Persoonsdoelen:

- leerlingen leren instructie geven en krijgen
- leerlingen durven instructie geven
- leerlingen leren luisteren naar elkaar.

Rol van de leraar

Bij het gebruik van taakkaarten als instructiemiddel verschuift de rol van de leerkracht meer naar die van een leerbegeleider. De leraar zorgt voor een veilig klimaat waarin leerlingen correct verbeteren en feedback geven. Taakkaartgebruik moet gestimuleerd worden daar zij de bron van informatie zijn om de taak te leren en ze sociale interacties mogelijk maken vanwege die informatieoverdracht.

Taakkaarten als evaluatiemiddel

Leraren verkiezen vaak de traditionele leraarevaluatie waar leerlingen een vaardigheid demonstreren en de leraar dit beoordeelt. Huidige opvattingen over evaluatie vragen echter dat leerlingen meer betrokken worden in dit proces, wat het gebruik van partnerevaluatie impliceert. Partnerevaluatie aan de hand van taakkaarten kan voor deze afwisseling zorgen. Taakkaarten die gebruikt worden voor de evaluatie kunnen dezelfde zijn als de taakkaarten die gebruikt worden voor observatie en instructie. Vaak kunnen zij ook vergezeld worden van een scoringstabel waarop leerlingen eenvoudige evaluaties kunnen doen. Door een extra papier met enkele scoringscriteria bij een bestaande taakkaart te voegen, zijn leerlingen perfect in staat elkaar te beoordelen. Maak het leerlingen echter niet te moeilijk en houd het aantal criteria beperkt. Zo kunnen ze zich daar probleemloos op focussen en blijven ze het bos

door de bomen zien. Criteria voor een goede uitvoering kunnen bijvoorbeeld zijn: 'De knieën zijn niet volledig gestrekt', 'Bij de start zijn de knieën in 90°', enzovoort (zie tabel 1).

Bij het begin van de beweging zijn de knieën in 90°	○ Akkoord ○ Gedeeltelijk akkoord ○ Niet akkoord
De knieën worden niet volledig gestrekt	○ Akkoord ○ Gedeeltelijk akkoord ○ Niet akkoord

Tabel 1: voorbeeld scoringstabel

Bewegingsdoelen:

- vergelijken van de uitvoering van de partner tegenover objectieve criteria
- leerlingen leren bij zichzelf en anderen nagaan waarom een bewegingsopdracht (niet) lukt.

Persoonsdoelen:

- leerlingen durven elkaar te beoordelen en hun bevindingen te communiceren
- leerlingen leren elkaar te beoordelen
- leerlingen nemen verantwoordelijkheid.

Rol van de leraar

Door leerlingen (mee) inspraak te geven in evaluaties bestaat de kans uiteraard dat leerlingen elkaar te hoge punten geven. Dat is dan ook het punt waar de leraar op moet controleren. Af en toe een steekproef nemen en vragen waarom iemand zijn medeleerling dat punt gegeven heeft, kan helpen. Daarnaast is het ook belangrijk dat er op voorhand eenvoudig observeerbare criteria gesteld worden. De evaluatie moet immers duidelijk en eenvoudig zijn voor iedereen. Ook een combinatie van peerevaluatie en leraarevaluatie kan zorgen voor een correct punt. Tenslotte is het belangrijk dat er een veilig klimaat gecreëerd wordt zodat oneerlijkheid 'not done' is. Zo kan de juistheid van de evaluatie bijvoorbeeld ook gequoteerd worden door de leerlingen.

Besluit

Taakkaarten kunnen voor verscheidene doelen gebruikt worden. Zo kan het niet alleen helpen als observatiemiddel om onder andere fouten te leren verbeteren. Ze kunnen ook dienen als instructiemiddel om zelfstandig te leren een vaardigheid bij te brengen aan medeleerlingen. Als de taak en de vaardigheid van de leerlingen het toelaat, kunnen taakkaarten ten slotte ook aangewend worden als evaluatiemiddel. De rol van de leerkracht en sociale vaardigheden die bij de verschillende toepassingen gebruikt worden verschillen naargelang het doel waarvoor ze gebruikt worden. Geblesseerde leerlingen die aan de kant moeten zitten, kunnen dus zeker ook actief deelnemen aan de lessen lichamelijke opvoeding. Door hen een taakkaart te geven, kunnen ze medeleerlingen observeren, instrueren en zelfs evalueren. Op die manier kunnen geblesseerde leerlingen eveneens de vaardigheid bestuderen. Taakkaarten kunnen voor een verandering in de traditionele lesgeefmethode zorgen, wat het zowel voor de leerkracht als voor de leerlingen aangenaam en afwisselend maakt.

Literatuur

- Byra, M. (2006). 'Teaching styles and inclusive pedagogies'. In D. Kirk, D. Macdonald, & M. O'Sullivan (Eds.), *The handbook of physical education* (pp. 449-466). London: Sage Publications Ltd.
- Mosston, M. & Ashworth, S. (2002). *Teaching physical education*. (5th ed.) San Francisco: Benjamin Cummings.

Auteur: Liesbet Mols, wetenschappelijk medewerker aan het labo Bewegingsopvoeding en Sportpedagogie van de Katholieke Universiteit Leuven.

Co-auteur: Peter Iserbyt, doctor in de lichamelijke opvoeding aan de Katholieke Universiteit Leuven.

Correspondentie: peter.iserbyt@faber.kuleuven

ADVERTENTIE

WWW.SKIKAMP.NL

Skiland organiseert al jaren de leukste en veiligste wintersportkampen voor scholen. Professioneel georganiseerd, betrokken bij de uitvoering, open in onze houding.

De voordelen van een schoolskikamp met Skiland:

- Professioneel & Veilig, gecertificeerd door TÜV Nederland volgens de voorwaarden van de VeBON
- Zelfopgelegde hoge(re) normen, zoals helmen voor alle snowboarders
- Nederlandstalige goed opgeleide CREW, gedurende het kamp continu bij de deelnemers betrokken
- De CREW zorgt voor grote extra veiligheid én een onverslaanbare sfeer voor alle deelnemers
- Uw contactpersoon in NL is uw kampleider ter plaatse, dus altijd op de hoogte van de afspraken
- Compleet programma voor alle niveaus, inclusief avondactiviteiten

Liever zelf organiseren? Nieuw: Skiland Basiskamp
Vraag naar onze extra lage prijzen en mogelijkheden.

Skiland | www.skikamp.nl | 020 489 3818 | info@skikamp.nl

Sportkaderopleidingen: kans voor sport en onderwijs

Dit artikel gaat over (on)mogelijkheden van het aanbieden van sportkaderopleidingen binnen het mbo en het voortgezet onderwijs, juist voor studenten/leerlingen die geen S&B-opleiding doen of willen gaan doen. Dit in samenwerking met lokale sportverenigingen, S&B-opleidingen en/of de sportbond. ¹Door: Ineke Dijkstra

De Nederlandse sport drijft op voldoende en gekwalificeerd sporttechnisch kader. Sporttrainers, -coaches, -instructeurs, scheidsrechters: zij zijn de spil van de Nederlandse sport. Zonder sportcoaches en trainers geen wekelijkse trainingen, zonder scheidsrechters geen wedstrijden. Om de landelijke ambities van sportparticipatie te behalen is het vergroten en verbeteren van dit professioneel sportkader van groot belang.

Stijging

Met de forse stijging in de laatste jaren van het aantal onderwijsinstellingen dat sportopleidingen verzorgt, zijn de mogelijkheden om sportspecifieke opleidingen voor trainers/coaches via het onderwijs te volgen aanzienlijk toegenomen. De inmiddels ruim 35 sport en bewegen (S&B)-opleidingen binnen het mbo hebben een groot aandeel in het opleiden van sportkader naast de sportbonden zelf. Maar ook de zes hbo sport en bewegenopleidingen en commerciële aanbieders, zoals sportbranches of sportcentra mengen zich in deze 'markt'. De tijd dat de verantwoordelijkheid tot opleiden van sportkader hoofdzakelijk bij de sportbonden lag,

is hiermee veranderd en sportbonden en onderwijs hebben meer en meer baat bij samenwerking en gebruik van elkaars expertise.

Kwalificatiestructuur voor sportkader

Op het terrein van sportopleidingen is de afgelopen jaren veel gebeurd in Nederland. Vanuit de gedachte 'Een goede opleidingsinfrastructuur levert een belangrijke bijdrage aan gegarandeerde kwaliteit van trainers en coaches in Nederland', besloot het ministerie van VWS in 2003 om, onder regie van NOC*NSF in samenwerking met sportbonden, een kwalificatiestructuur voor sportkader te laten ontwikkelen. Deze structuur beschrijft op vijf niveaus wat de belangrijkste taken van een coach/trainer/sportleider zijn. De kwaliteit van opleidingen heeft met deze nieuwe kwalificatiestructuur sport (KSS) een grote impuls gekregen. Ook het aantal deelnemers aan sportopleidingen is de laatste jaren weer aan het stijgen. Werkgevers beseffen steeds meer dat de kwaliteit van sportkader zeer bepalend is voor de kwaliteit van de sport. Inmiddels zijn de meeste opleidingstrajecten van sportbonden (ruim 250) aangepast aan deze structuur.

Hoewel de KSS de samenwerkingsmogelijkheden tussen sportbonden en onderwijsinstellingen heeft verbeterd, gebruikt het onderwijs nog steeds een andere kwalificatiestructuur. Daarom werkt een projectgroep op initiatief van de Academie voor Sportkader (onderdeel van het NOC*NSF) en het kenniscentrum Calibris, aan een nieuwe, algemeen geldende kwalificatiestructuur voor de sport en het mbo-onderwijs. Zodat het voor de deelnemers en werkgever in de toekomst transparanter is waartoe een opleiding opleidt en over welke competenties een afgestudeerde trainer/scheidsrechter beschikt. Er is inmiddels afstemming over de wijze waarop proeven van bekwaamheid worden afgenomen en hoe opleidingen tussen bond en mbo erkend kunnen worden. Het streven is dat het gezamenlijke kwalificatiedossier in het voorjaar van 2011 gereed is en met ingang van schooljaar 2011-2012 gebruikt kan worden.

Een sportkaderopleiding, wat is dat?

Sportkaderopleidingen zijn trainersopleidingen, scheidsrechtersopleidingen en opleidingen tot instructeur of sportbegeleider in een bepaalde sporttak of branche. Per sport en per niveau hebben de opleidingen een andere inhoud. Er zijn vijf niveaus mogelijk en met name niveau 1 en 2 en bij uitzondering niveau 3, zijn interessant als het andere studenten dan S&B betreft. Met name omdat vanaf niveau 3 de ureninvestering zo groot is, dat het moeilijk in te passen is binnen het onderwijs. De meeste niveau 2-opleidingen blijven ruim onder de 100 studiebelastingsuren, waarvan over het algemeen 20-40 contact/lesuren en de rest bestaat uit stage, het maken van een portfolio en het afleggen van het examen.

De stage vormt een groot deel van een sportkaderopleiding. Een trainer in opleiding moet gedurende de opleiding een eigen trainingsgroep hebben, een scheidsrechter in opleiding moet voldoende wedstrijden fluiten alvorens de opleiding afgerond kan worden. Dit gebeurt in de meeste gevallen bij een lokale sportvereniging. De aanwezigheid van lokale verenigingen of een sportcentrum is dus een absolute voorwaarde, tenzij de instelling hierin zelf kan voorzien omdat deze bijvoorbeeld een eigen fitnessruimte heeft.

Sportkaderopleidingen voor alle studenten/leerlingen

Veel sportbonden en -verenigingen kampen met een tekort aan sportkader. Het blijkt met name voor de kleinere bonden lastig om door een tekort aan deelnemers een jaarlijks terugkerend aanbod van sportkaderopleidingen te verzorgen. Ook de S&B-opleidingen moeten vaak hun aanbod beperken tot de grotere sporten als voetbal of zwemmen. Je ziet dat het aanbod van sportkaderopleidingen jaarlijks wisselt, mede door een tekort aan inschrijvingen. Door ook andere studenten, dan S&B-studenten de mogelijkheid te bieden een sportkaderopleiding op school te volgen ontstaat een enorme groep van potentiële

deelnemers uit het mbo, hbo, het voortgezet onderwijs en van de lokale sportverenigingen. Zowel het onderwijs als de sport is gebaat bij een continu opleidingsaanbod dat wellicht door lokale samenwerking tussen onderwijsinstellingen en verenigingen een grotere kans van slagen heeft.

Kansen voor alle betrokken partijen

Het tekort aan sportkader is niet het enige belang als het gaat om opleiden tot sportkader. Ook de huidige situatie in het mbo, waar instellingen op verschillende manieren het sportaanbod voor studenten nieuw leven inblazen, is er één van. Zo kunnen de mbo-instellingen sportkaderopleidingen aanbieden waar alle studenten van de instelling, maar soms ook externen, aan deel kunnen nemen. Hoewel een sportkaderopleiding misschien niet het eerste middel is waar men aan denkt om studenten sportactiever te krijgen, is de kracht dat studenten iets kunnen doen met wat ze leuk vinden. De doelgroep bestaat vooral uit studenten die al actief zijn in een sport en/of sportvereniging of bijvoorbeeld interesse hebben in een bijbaantje bij een sportcentrum. Studenten krijgen zo de kans een extra opleiding te behalen en de school kan zich profileren met een sportief imago. Ook andere partijen, zoals gemeentes, hebben baat bij het promoten van sportkader om in de toekomst te kunnen voorzien in voldoende sportaanbod voor hun inwoners.

Sportkaderopleiding voor niet-S&B-studenten binnen het mbo

Het platform Bewegen en Sport ondersteunt mbo-instellingen tijdens de uitvoering van het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs (zie ook het artikel van Hans van Egdom) bij de herinvoering van bewegen en sport binnen het mbo-onderwijs. Mbo-instellingen kunnen hun verkregen subsidiegelden gebruiken voor verschillende thema's, waaronder het sportkader. Het doel van dit thema is een structuur binnen het mbo op te zetten waarbinnen alle studenten deel kunnen nemen aan een sportkaderopleiding. Waar een sportkaderopleiding voor S&B-studenten een standaardonderdeel is van hun opleiding, is dit voor andere mbo-studenten een nog relatief onontgonnen gebied. In 2010-2011 zet het platform Bewegen en Sport actief in op ondersteuning van dit thema en start op meerdere mbo-instellingen een pilot met extra ondersteuning door ondergetekende. Bij deze pilots kunnen mbo-instellingen kiezen voor één van de volgende organisatievormen:

S&B-opleiding zet sportkaderopleidingen open voor overige studenten. Studenten kunnen meedraaien met S&B-studenten. Vooral bij voetbalopleidingen gebeurt dit al op vrijwillige basis bij meerdere mbo-instellingen.

Studenten doen mee aan de kaderopleiding bij de vereniging. Dit geeft de school de mogelijkheid een extra sportkaderopleiding aan te bieden en de bond krijgt de kans extra sportkader te werven. Tot nu toe gebeurt dit slechts op kleine schaal en alleen voor S&B-studenten, bijvoorbeeld bij de schaatsbond, waar het ene jaar de mbo-instelling zelf de opleiding verzorgt en het andere jaar de bond. Binnen SportOpMaat-programma. Meerdere mbo-instellingen hebben een intern bureau dat het sportaanbod voor studenten verzorgt. Onder dit aanbod kan ook een sportkaderopleiding vallen (zie het voorbeeld van ROC Nijmegen).

S&B-opleiding verzorgt sportkaderopleiding voor een andere opleiding binnen de mbo-instelling. De kaderopleiding wordt

ingezet voor het behalen van bepaalde competenties. Te denken valt aan een kliminstructeursopleiding voor studenten uit de bouw.

Iedere school kan de vorm van de opleiding zelf bepalen. Ze kunnen gebruikmaken van opleidingsmateriaal van de bond of eigen opleidingsmateriaal ontwikkelen. De opleiding kan tijdens schooltijd plaatsvinden maar ook in de avonduren. Kortom, er is veel mogelijk.

Voorbeeld uit de praktijk

Pupillentrainer voetbal op ROC Nijmegen

Voetbalcoach – ROC Nijmegen

ROC Nijmegen werkt met een SportOpMaat-programma waarbij studenten een keuze kunnen maken uit verschillende sporten. Pupillentrainer veldvoetbal was één van de 55 clinics in 2009-2010. Acht weken lang kregen de studenten les op woensdagmiddag en liepen ze stage bij de lokale vereniging Quik. De gemaakte kosten werden betaald uit het SportOpMaat-budget. Bij dit roc werkt de S&B-opleiding intensief samen met het SportOpMaat-team en zo kon een S&B-docent die gediplomeerd is als KNVB-trainer, de lessen verzorgen. Docent: "Door het toenemende aanbod binnen ons eigen SportOpMaat-programma is het aantal deelnemers aan de trainersopleiding geslonken. Studenten kunnen slechts een paar sporten kiezen. We zijn dus onze eigen concurrent geworden. Het zou mooi zijn als de sportkaderopleidingen ook buiten het SportOpMaat-programma een plek kunnen krijgen in het onderwijs."

Sportkaderopleiding als maatschappelijke stage binnen het VO

Ook binnen het voortgezet onderwijs (VO) liggen er kansen voor sportkader. Vanaf 2011 moeten alle leerlingen in het VO zich minimaal 72 uur inzetten voor een maatschappelijke organisatie. Het is de bedoeling dat ze op die manier van binnenuit kennis maken met vrijwilligerswerk. De sport is met al zijn sportverenigingen en sportclubs de grootste vrijwilligerssector in Nederland en voor veel jongeren een aantrekkelijke plek om stage te lopen.

Hockey Trainer/Coach 2 op het Koningin Wilhelmina College

Hockeycoach – Carla Salden

Op initiatief van docenten bewegingsonderwijs van het Koningin Wilhelmina College (KWC) in Culemborg en de hockeybond (KNHB) werd in september 2009 de eerste opleiding Hockey-trainer/coach 2 binnen het voortgezet onderwijs gegeven. Carla Salden, docente LO op KWC en lid van de hockeyclub in Geldermalsen, zag hoe haar club kampte met een tekort aan goed opgeleide trainers. Omdat veel van haar leerlingen op school hockeyden bedacht ze met haar college Ab van den Berg dat hier een mooie match te maken was; een trainersopleiding aanbieden aan leerlingen zodat zij hun maatschappelijke stage als trainer van een jeugdgroep konden invullen.

De hockeyclubs en het schoolbestuur waren enthousiast. Dertien leerlingen uit het vierde of vijfde leerjaar van het KWC en lid van één van de twee hockeyclubs, startten met de opleiding. Ze kregen tien weken lang drie uur theorie- en praktijkles op school. Daarnaast hadden ze gedurende het hele schooljaar een eigen trainingsgroep onder hun hoede.

Carla Salden van KWC: "Naast een breder lesaanbod dat wij nu als school kunnen aanbieden is de opleiding voor de leerlingen een geweldige invulling van de verplichte maatschappelijke stage. Leerlingen hebben de opleiding als zinvol ervaren. Ze leren anders voor een groep te staan en dat komt ook van pas als ze een presentatie moeten geven. Leuke bijkomstigheid is dat de cursisten meer ontzag kregen voor het beroep van docent!"

Visie vanuit de bonden

Als het om sportkaderopleidingen gaat voor andere studenten dan S&B blijken ruim 20 van de in totaal 70 sportbonden in Nederland interesse te hebben. Het gaat hier zowel om grote bonden, zoals de KNVB (voetbal), als om kleinere bonden, zoals de korfbalbond (KNKV) of de skibond (SkiV). De motivatie ligt veelal in een tekort aan sportkader bij sportverenigingen, maar het kan ook zijn dat men nadrukkelijk de samenwerking met het onderwijs zoekt voor het opzetten van regionale opleidingscentra of het promoten van de sport zelf. Zo wil de tafeltennisbond (NTTB) het WK Tafeltennis dat in 2011 in Rotterdam plaatsvindt, aangrijpen om in de aanloop

naar dit evenement een sportkaderopleiding in Rotterdam aan te bieden in samenwerking met een mbo-instelling. Studenten kunnen dan hun stage afronden bij het WK.

Voorbeeld: De KNVB en het onderwijs

Omdat de vraag vanuit de mbo-instellingen steeds groter werd om leerlingen op te leiden tot scheidsrechter, zag de KNVB mogelijkheden om via het onderwijs scheidsrechters te werven. De KNVB Academie heeft inmiddels al diverse arbitrageopleidingen samen met een voetbalvereniging en school succesvol afgerond: "Wij concentreren ons hierbij op de mbo-scholen die geen sportgerelateerde opleidingen verzorgen". Voorts richt de KNVB Academie zich op het voortgezet onderwijs waar leerlingen maatschappelijke stages moeten invullen en docenten LO2 geven. "Op deze wijze denken we als KNVB Academie een grotere doelgroep te bereiken en te enthousiasmeren om wedstrijden te leiden als scheidsrechter en de sport te bevorderen binnen het onderwijs."

Tot slot

Sportkaderopleidingen (voor niet-S&B-studenten) blijken tot nu toe vooral succesvol op scholen waar een enthousiaste docent (met bondsdiploma) werkt, die zelf actief lid is van een lokale sportvereniging.

Om sportkader in de toekomst een structurele plek te geven binnen het mbo is het platform Bewegen en Sport het afgelopen schooljaar gestart met:

- het verzamelen en beschrijven van deze initiatieven
- het maken van een overzicht van het opleidingsaanbod van de bonden en branches die enthousiast zijn
- het schrijven van een protocol 'Hoe start ik een kaderopleiding op school?'

De gegevens hiervan kun je opvragen via onderstaand e-mailadres.

Als je ook wilt verkennen of je binnen je school een sportkaderopleiding kan beginnen, neem dan gerust contact op of kijk op één van de volgende websites voor meer informatie:

www.platformbewegenensport.nl (thema's -> sportkader)

www.maatschappelijkstage.nl

www.academievoorsportkader.nl

www.scheids.nl

www.calibris.nl

Over de auteur

Ineke Dijkstra werkt als themaleider Sportkader voor het platform Bewegen en Sport. Daarnaast werkt zij vanuit haar eigen bedrijf IntoBalance als sportklimtrainster en docent en ontwikkelt zij onderwijsmateriaal voor sportkader.

Noten

1 In het voorjaar van 2010 heeft de MBO Raad een enquête gehouden onder de ruim 70 bonden en vijf grote sportbranches in Nederland. Zij werden hierin bevraagd over hun huidige samenwerking met het mbo en hun wensen in de toekomst op het gebied van sportkader voor andere studenten dan SB. De resultaten kunt u opvragen bij themaleider Sportkader Ineke Dijkstra. Haar gegevens kunt u onderaan het artikel terugvinden.

Correspondentie:

info@into-balance.nl

De [on]mogelijkheden voor ondersteuning van topsporters in het mbo

Waar liggen mogelijkheden?

Topsporters die naast hun intensieve trainings- en wedstrijdprogramma ook een schooldiploma willen halen, staan voor een flinke uitdaging om dit voor elkaar te krijgen. Samen met hun begeleider van de mbo-instelling, vaak de topsportcoördinator, moeten ze een programma samenstellen zodat ze onderwijs en sport op een effectieve wijze kunnen combineren. Immers, de beschikbare tijd is kostbaar! Door: Rudmer Heerema

Professionalisering

De laatste jaren heeft de professionele topsport een vlucht genomen. Steeds meer sportbonden bieden een professioneel talent-ontwikkelingsprogramma aan, waarbij de sporters meer, langer en intensiever trainen. Dit betekent dat toptalenten steeds vaker problemen ondervinden als ze naast hun sportcarrière ook een schooldiploma willen halen, want naast verzwaring van het trainingsprogramma is ook het opdoen van (inter)nationale wedstrijdervaring geïntensiveerd.

Twee jaar geleden heeft NOC*NSF de Centra voor Topsport en Onderwijs (CTO) gelanceerd. Op vier locaties in Nederland komen de trainingsprogramma's van verschillende sportbonden bij elkaar en kunnen sporters onderwijs en topsport zo optimaal mogelijk combineren. Naast de CTO's worden op diverse plaatsen in Nederland Nationale Trainingscentra (NTC) en Regionale Trainingscentra (RTC) opgebouwd. Deze ontwikkelingen geven duidelijk aan hoe de overheid én NOC*NSF tegen het belang van de ontwikkeling van topsport en onderwijs aankijken. Topsport staat op de kaart en het kabinet omarmt dit.

Het kabinet heeft de uitspraak gedaan dat er geïnvesteerd moet worden in onderwijs en topsport. Het lijkt erop dat beiden buiten schot blijven bij de bezuinigingen. Niet voor niets zet de overheid zwaar in op de Olympische Ambitie om in 2016 een bid uit te brengen voor de organisatie van de Olympische Spelen in 2028. En er is alvast positief nieuws vanuit de provincies: ondanks de recessie en alle komende bezuinigingen heeft de meerderheid van de provinciale overheden gemiddeld 10 miljoen euro extra gereserveerd voor de topsportambitie in de eigen provincie.

Toptalenten, wie zijn dat?

De sportbonden hebben jarenlang, zonder een gemeenschappelijk uitgangspunt bepaald welke talenten de eigen bond als toptalent zag. Dit zorgde ervoor dat ogenschijnlijk vergelijkbare sportbonden heel verschillende aantallen toptalenten aan de Olympische Netwerken doorgaven en ook het niveau van deze talenten verschilde enorm. De indicering van toptalenten heeft een professionaliseringsslag ondergaan. Sinds 1 maart 2010 heeft NOC*NSF hier meer lijn in aangegeven door het opzetten van een database van toptalent en er ligt een duidelijk talentprofiel onder de indicering van talent. Dit profiel is voor alle bonden gelijk. Talenten van sportbonden moeten passen binnen het talentprofiel dat sportbonden en NOC*NSF gezamenlijk overeen gekomen zijn. Als een talent voldoet aan de eisen ten aanzien van de trainingsintensiteit, het (inter)nationale wedstrijdprogramma, maar uiteraard ook de prestaties, dan komt het in aanmerking voor een status van Belofte (B), Nationaal Talent (NT) of Internationaal Talent (IT).

Kortom, de sportbonden geven de namen van geïndiceerde talenten door aan NOC*NSF dat ze in een database zet. Deze database wordt gebruikt om te bepalen welke talenten in aanmerking komen voor faciliteiten binnen het mbo. De sportbonden bepalen welke talenten in aanmerking komen voor een indicatie. Deze instanties hebben immers het meeste verstand van hun eigen talenten en zij kunnen de scheidslijn tussen toptalent en sportactieve student het beste aangeven.

Consequenties van de nieuwe statusindicatie

Voor een aantal talenten dat volgens de 'oude' systematiek geïndiceerd is, heeft de nieuwe profielstatus nadelige consequenties. Er zijn met de nieuwe systematiek minder geïndiceerde talenten dan voorheen. Dit betekent dat een deel van de huidige groep talenten die op enige wijze gefaciliteerd wordt, hier met de nieuwe systematiek niet meer voor in aanmerking zou komen. Dit betreft overigens over het algemeen studenten die door de mbo-instellingen zelf als toptalent zijn aangemerkt. De Olympische Netwerken die de indicering doen aan de hand van de database van NOC*NSF kunnen zowel aan scholen als aan studenten advies geven wie in aanmerking zouden moeten komen voor facilitering. Dit zijn alleen de B-, NT- en IT-statushouders die in de database staan. Op dit moment hebben alleen NOC*NSF en de Olympische Netwerken toegang tot de database.

In de praktijk betekent dit dat studenten die veel aan sport doen, maar niet op het hoogste competitieniveau actief zijn, niet in de database van NOC*NSF terug te vinden zijn. Mbo-instellingen kunnen deze sportactieve studenten wel medewerking verleenen, maar niet op basis van een indicatie door NOC*NSF. Deze

studenten worden dus richting NOC*NSF en de overheid niet als topsporter gedefinieerd.

TIP: Om de overgang van de 'oude' naar de 'nieuwe' statussystematiek soepel te laten verlopen kunnen talenten met een 'oude' status de resterende schoolcarrière op de afgesproken wijze afmaken. Alle nieuwe aanmeldingen moeten voldoen aan de statuiseisen volgens het nieuwe indicatiesysteem.

Problemen in de combinatie onderwijs en topsport

Toptalenten die veel moeten trainen onder schooltijd en vaak (langdurig) afwezig zijn door trainingsstages en wedstrijden, lopen globaal gezien tegen twee grote problemen op:

- 1 Het minimumaantal contacturen is lastig te halen (bol 850 uur, bbl 300 uur)
- 2 Het minimumpercentage bpv (beroepspraktijkvorming, ofwel stage) vormt een struikelblok (bol 20%, bbl 60%).

Daarnaast is het met enige regelmaat lastig om afspraken te maken met individuele docenten. Zij hebben niet altijd volledig begrip voor de topsportcarrière van een student.

MBO Diensten zet zich in om de problemen met het minimum aantal contacturen en minimumpercentage af te stemmen op de topsportende mbo-student. Er is goede hoop dat we hier stappen in kunnen maken door gebruik te maken van de mogelijkheden die de onderwijsovereenkomst kan bieden. Voor het ministerie van OCW is het van belang dat de groep studenten die voor verdergaande faciliteiten in aanmerking komen extern geïndiceerd zijn en dat het een groep is die, vanwege de potentie om de absolute top te kunnen halen, daadwerkelijke faciliteiten nodig heeft. Er is vanuit de landelijke overheid (nog) geen regeling getroffen om deze geïndiceerde talenten te kunnen faciliteren. De mogelijkheden zijn op dit moment per mbo-instelling verschillend en zijn afhankelijk van de ruimte die een instelling neemt. Een goed voorbeeld is het Koning Willem I College in Den Bosch.

Koning Willem I College: topsportcoördinator

Het Koning Willem I College heeft op alle echelons binnen de opleiding aandacht voor de combinatie onderwijs en topsport voor de geïndiceerde talenten. Het management heeft een duidelijke keuze voor talentbegeleiding gemaakt en zet dit met behulp van de topsportcoördinator door naar alle opleidingen binnen de instelling. Het maakt dus niet uit of een toptalent in de afdeling sport en bewegen, verzorging of administratie zit. De mogelijkheden om onderwijs en topsport te combineren zijn over het algemeen genomen gelijk.

De topsportcoördinator heeft het mandaat om het onderwijstraject voor het toptalent zo optimaal mogelijk te maken. Dit pakt in de praktijk erg gunstig uit. Er is één functionaris die de overallview heeft, waardoor de onderwijstrajecten voor de toptalenten min of meer op dezelfde wijze gearrangeerd kunnen worden.

De docent weet door deze structuur precies welke toptalenten voor facilitering en flexibele begeleiding in aanmerking komen en welke medewerking er van hem/haar als docent verwacht wordt. Bij vragen of hulp kan hij/zij terugvallen op de topsportcoördinator die antwoord, ondersteuning en sturing kan geven.

In praktijk betekent dit voor de topsportende student (die in de database staat en de status heeft ontvangen via het Olympisch

Netwerk) dat er veel medewerking is bij het zo goed mogelijk passend maken van het lesrooster door flexibele begeleiding op maat, waaronder het open- en afstandleren, het zoeken en vinden van meewerkende en meedenkende stageplaatsen en het specifiek toewerken naar het halen van de benodigde competenties. De mogelijkheid om onderwijs en topsport te combineren is bij het Koning Willem I College zeer duidelijk aanwezig.

De meeste vragen vanuit mbo-instellingen over de begeleiding van topsporters hebben betrekking op hoe ze invulling moeten geven aan de werkzaamheden van de topsportcoördinator en wat ze daarvoor moeten reserveren binnen de formatie. Een goed voorbeeld naast het eerder genoemde Koning Willem I College is ROC Midden Nederland (ROCMN).

ROC Midden Nederland: formatie

ROCMN heeft een duidelijke splitsing gemaakt tussen een vaste voet waarin werkzaamheden plaatsvinden die onafhankelijk van het aantal studenten zijn. Onder deze vaste voet vallen werkzaamheden als:

- beleid
- regelgeving
- organisatie (interne afstemming)
- netwerken (met name sportverenigingen en –bonden)
- PR.

Daarnaast is er een variabele voet, uitgaande van één klokuur begeleiding per vier à vijf toptalenten. Daardoor hangt de uiteindelijke formatie af van het aantal studenten dat zich als toptalent bij de instelling meldt. Waar ROCMN ook rekening mee houdt en daarmee haar taak als talentopleider heel serieus neemt, is dat het roc (regionaal opleidingscentrum) in de beschikbare formatie ook een deel reserveert voor begeleiding van potentiële statushouders en nazorg aan talenten die hun status verliezen.

Deze rekenmethode heeft als groot voordeel dat er altijd ruimte is om de basis onder de topsportbegeleiding te ontwikkelen (vaste voet), om door de duidelijke inkadering helder te hebben op welke ondersteuning en begeleiding de toptalenten minimaal kunnen rekenen (variabele voet). Daarnaast is er aandacht voor de groep die net tegen het ontvangen van een status aanzit.

Ook de inhoud van de werkzaamheden is door ROCMN duidelijk uitgewerkt. Meer informatie over de werkwijze van het Koning Willem I College en ROCMN is te vinden op de website van het platform Bewegen en Sport (www.platformbewegenensport.nl) onder het kopje goede voorbeelden. Hier is ook de notitie van ROCMN over de invulling van de werkzaamheden van de topsportcoördinator en de bijbehorende formatieberekening te vinden.

Een belangrijke overeenkomst tussen de mbo-instellingen die topsportbegeleiding wat meer hebben kunnen inbedden in de schoolorganisatie, is het netwerk. Ze hebben duidelijke overlegstructuren met sportverenigingen en –bonden, de gemeente, de verticale onderwijskolom, Olympische Netwerken en de media. Kortom, deze instellingen manifesteren zich als spin in het web waar onderwijs en topsport samenkomen.

De topsportcoördinatoren

De huidige groep topsportcoördinatoren heeft veel kennis. Het delen en uitwisselen van deze kennis en expertise is een doelstelling die we

Mbo-studente Maureen Groefsema, kappersopleiding Horizon College, Heerhugowaard.

- Goud Europese Jeugd Olympische Dagen
- Zilver Wereld Jeugd Kampioenschappen onder 20
- Zilver Europese Jeugd Kampioenschappen onder 17
- Brons Europese Jeugd Kampioenschappen onder 17 en onder 20
- 12-voudig Nederlands kampioen

het komend schooljaar meer gestalte willen geven. Eén van de organen waarin we dit doen is het topsportcoördinatorenoverleg van het platform Bewegen en Sport. Dit overleg komt al enkele jaren bijeen om met elkaar te praten en van elkaar te leren over hoe begeleiding van toptalenten geoptimaliseerd kan worden en om de laatste interessante informatie met elkaar te delen. De groep groeit gestaag en komt gemiddeld drie keer per jaar bij elkaar. Het is een absolute tip voor de topsportcoördinatoren die nog niet deelnemen aan dit overleg om vanaf studiejaar 2010-2011 wel aanwezig te zijn.

Aanmelden kan bij Angela Hulst van MBO Diensten (a.hulst@mboraad.nl).

Over de auteur

Rudmer Heerema is werkzaam als directeur van het Expertisecentrum onderwijs en topsport. Daarnaast is hij actief als themeleider Topsport bij het platform Bewegen en Sport.

Correspondentie:

rj.heerema@telfort.nl

AFDELINGEN

DEN HAAG

Schaatsen 2010-2011

De schaatsliefhebbers kunnen het komend seizoen weer hun hart ophalen. Dit seizoen hebben we Tamara van Kleef bereid gevonden om de cursus te geven. Bij genoeg animo is er kans op een tweede cursus na de kerst.

1^e cursus: zaterdag 30 oktober, 6, 13, 20, 27 november en 4 december

2^e cursus: zaterdag 8, 15, 22, 29 januari, 5 en 12 februari 2011

Tijd: 8.30 tot 9.45 uur

Plaats: De Uithof

Maximum aantal deelnemers: 15

Kosten: Leden € 45, aspirant-leden € 35, niet leden € 55, dit is incl. entree Uithof.

Informatie: pverleg@kvlo-denhaag.nl

Aanmeldingen moeten vóór 9 oktober binnen zijn.

AGENDA

BASISCURSUS SPORT EN BELEID

Het W.J.H. Mulier Instituut en Arko Sports Media organiseren een tweedaagse basiscursus Sport en Beleid. Een unieke cursus als wegwijzer in de sport. De cursus staat onder leiding van drs. Caroline van Lindert, senior onderzoeker bij het W.J.H. Mulier Instituut. Samen met deskundige en ervaren sprekers gaat zijn in op trends, ontwikkelingen en de (veranderende) rollen van de diverse spelers binnen het speelveld van de sportsector.

Cursus 1: maandag 8 en dinsdag 9 november 2010, te Wageningen

Cursus 2: donderdag 17 en vrijdag 18 maart 2011, te Driebergen

Informatie: conferences@arko.nl en of www.mulierinstituut.nl

9E GRONINGEN SPORT MEDICINE SYMPOSIUM 2011

Datum: 21 januari 2011

Tijd: 9.30 tot 16.30 uur

Plaats: Universitair Medisch Centrum Groningen

Informatie: www.wenckebachinstituut.nl

ADVERTENTIE

Grootste leverancier van klimwanden en klimgrepen wereldwijd
- Speciaal assortiment voor scholen -
- Inspectie & onderhoud -

WWW.ENTRE-PRISES.NL

WERKWEKEN EN OPLEIDINGEN IN DE ARDENNEN!

MORE THAN FUN!

[e: werkweek@mountain-network.eu](mailto:werkweek@mountain-network.eu) / t: +31 (0)88 123 68 25
WWW.MOUNTAIN-NETWORK.EU/WERKWEK

“SAMEN een doel nastreven: dat is de kracht van het Platform SBO”

Interview met Jan Rijpstra, voorzitter KVLO over Platform Sport, Bewegen en Onderwijs

“Het platform Sport, Bewegen en Onderwijs is een voorbeeld van hoe samenwerking kan werken. Als je ziet wat er na een jaar al bereikt is, dan geeft dat energie om door te gaan met het uitvoeren van de vijf projecten. Ik ben ervan overtuigd dat met het gezamenlijke enthousiasme zoals we dat nu uitstralen, ook positieve resultaten geboekt zullen worden,” zegt Jan Rijpstra, sinds mei voorzitter van de KVLO.

De KVLO heeft als vakvereniging voor het bewegingsonderwijs in vrijwel alle deelprojecten van het Platform een rol. “De kracht van het Platform is dat alle kennis en expertise gebundeld wordt en dat we SAMEN aan één doel werken: namelijk dat kinderen en jongeren meer en beter gaan bewegen met de school als uitgangspunt. Want dat staat voor de KVLO voorop: de school is dé plek om kinderen meer te laten bewegen. Daar bereik je alle jeugd: circa anderhalf miljoen in het basisonderwijs, een miljoen in het voortgezet onderwijs en een half miljoen in het mbo. En dat bijna elke dag!”

Hoognodig

Rijpstra is geschrokken van de recente cijfers uit de groeistudie van TNO (juli 2010) en de uitkomsten van het onderzoek naar de fitheid van kinderen van het VUMC (Collard mei 2010). “Het is overduidelijk dat de landelijke overheid nu de mooie woorden om moet zetten in concrete daden. Overgewicht en gebrek aan beweging zijn een bedreiging voor de gezondheid van grote groepen kinderen, met torenhoge zorgkosten tot gevolg. Als Nederland de ambitie heeft om als land op Olympisch niveau te komen, met de OS 2028 als doel, dan is het duidelijk dat er hoognodig structurele maatregelen nodig zijn om bewegen van onze jeugd te stimuleren. Wat ons betreft moet de landelijke overheid hiervoor de kaders aangeven.”

Campagne 3+2 = een fit idee

De KVLO is met steun van landelijke organisaties zoals NOC*NSF, NISB, Olympisch Vuur en NIGZ, en tal van sportieve bekende Nederlanders nu de campagne

3+2 = een fit idee gestart: voor meer lessen bewegingsonderwijs en een via de school geregeld naschools sportaanbod. Met als doel: drie uur gym van de vakleerkracht LO en twee uur bewegen en/of sporten per week via school (zie www.3plus2.nl). Rijpstra: “Deze campagne past heel goed in de doelen van het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs. Voor de KVLO is het daarnaast van belang, dat het doel niet alleen moet zijn om de jeugd meer te laten bewegen maar ook dat het vak bewegingsonderwijs deskundig wordt gegeven. Dat wil zeggen: door docenten die de vierjarige ALO-opleiding hebben gevolgd óf de

leergang bewegingsonderwijs via de Pabo. Zij kunnen leerlingen de juiste begeleiding en stimulans geven: zowel de goede en fitte als de minder getalenteerde en minder gemotiveerde leerling. Het gaat dan naast motorische vaardigheden ook om vaardigheden op sociaal en cognitief gebied, zoals ook staat in kerndoelen en eindtermen.”

Beweegteams

Het belang van een beweegteam op school wordt steeds groter en vergt meer investering en stimulans. Beweegteams worden ingezet om de lessen LO in het basisonderwijs en ook de naschoolse sportactiviteiten te verzorgen. In die beweegteams kunnen de (hbo-geschoolde) leraar bewegen en sport (de nieuwe term voor de gymleraar), de combinatiefunctionaris en de (mbo-

geschoolde) leraar(ondersteuner) sport en bewegen bijvoorbeeld zitten. “De leraar bewegen en sport vervult hierbij een coördinerende rol. Een uitgelezen mogelijkheid om met korte lijnen leerlingen bij de sportclubs te krijgen. Bijvoorbeeld bij dagarrangementen op basisscholen zijn beweegteams een uitgelezen mogelijkheid.”

Correspondentie:

nathalie.koopman@kvlo.nl

“Mission Impossible 2”

Kom op **31 januari 2011** naar de cursusdag B&M!

Ochtendprogramma:

Actieve introductie in verschijningsvormen van Bewegen & Muziek.

Middagprogramma:

Keuze om actief deel te nemen aan twee van de volgende thema's, waarbij het werken in lessenseries centraal staat.

- Bewegen op Tekst
- Organisatie
- lesgeefvaardigheden
- Activerende didactiek
- Demonstratie dans
- Muziekkeuze

U ontvangt na afloop een certificaat van deelname!

Inschrijfgeld: € 100,= (inclusief lunch)

Inschrijving mogelijk tot 14 januari 2011:

missionimpossible2@live.nl

Vermeld uw naam, adres, telefoonnummer, emailadres en werkzaam in PO of VO.

9.00 uur tot 16.00 uur

Academie voor sportstudies

Laan van Poot 363

2566 DA Den Haag

Contactnummer: 070-4483209 / 070-4483277

F. Ester/ E. van Rijn-Handels

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Activiteiten

- Hoogteparcours
- Klimmen
- Handboog- en blaaspijpschieten
- Kano- en vlotvaren
- Kompas- en portofoonopdracht
- GPS Doolhof
- Pamperjump
- Jacobs ladder
- Kratstapelen
- Boulderwand
- Bungeerun
- Aquaballen en roller
- Bikestepper- en steproute
- Teambuilding

* Aangeboden activiteiten kunnen per dag wisselen.

1 dag v.a.

19.50 p.p.

incl. bus, lunch en activiteiten

3 dagen v.a.

89.90 p.p.

Incl. bus, 5 maaltijden, dropping, ChallengeRun en toegang tot Attractiepark Slagharen

ChallengeRun

Teamdagen voor schoolgroepen!

Summercamp Heino | Tel. 0572 393049 | www.ChallengeRun.nl | info@ChallengeRun.nl

Speel ze fit op muziek

Auteur Paul Stolp

Uitgeverij EduMuziek

Het te bespreken product is eigenlijk geen boek, maar een verzameling cd's met handleiding.

De cd-box 'Speel ze fit op muziek' van EduMuziek is voor vakdocenten met weinig ervaring in bewegen & muziek op zich prima geschikt.

Op zeer overzichtelijke wijze wordt uitgelegd hoe de verschillende bewegingsactiviteiten en spelen moeten worden uitgevoerd. Ook staat heel duidelijk aangegeven voor welke doelgroep de verschillende activiteiten het meest geschikt zijn.

Het instructieboek is lekker handig geplastificeerd en gaat niet stuk in je sporttas (of de lay-out ook aanspreekt laat ik in

het midden). De cd-box bestaat uit een drietal cd's.

Op de eerste cd staan nummers die gebruikt kunnen worden bij verschillende bewegingsactiviteiten en op de tweede cd staan nummers met verschillende spelen. Wat valt er op? De verschillende bewegingsactiviteiten en spelen zijn goed

in structuren van 8 tellen. Dus niet: 15 seconden ben je de leider maar 4x8 tellen ben je de leider!

Vooraf bij de tweede cd heb ik mijn bedenkingen: wat is de toegevoegde waarde van de muziek bij deze spelletjes, behalve dat het eventueel stimulerend werkt? Je kunt deze spelletjes ook zonder muziek doen.

Handig voor weinig dansante vakdocenten. Maar leren de kinderen ook meer dan alleen plezier in bewegen?

gekozen en zullen de kinderen op de basisschool en in de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs zeker aanspreken. Maar leren de kinderen op deze manier ook de grondvormen als 'gaan', 'lopen', 'huppelen'? Leren de kinderen echt het ritme te raken? Het spelelement staat voorop, maar een ander leerdoel kan ik niet ontdekken.

De muziek is erg mechanisch, met af en toe gesproken tekst erin (die van toepassing is op de bewegingsactiviteit of spelletje). Het voordeel ervan is dat de muziek tijdloos is en een aantal jaren goed meekan zonder oubollig te zijn. Een nadeel is dat het allemaal van hetzelfde soort is terwijl kinderen het juist leuk vinden als ze muziek horen die op dat moment 'in' is.

Wat opvalt in de beschrijving van de verschillende bewegingsactiviteiten is dat er over seconden gesproken wordt, terwijl je mijns inziens de muziek moet tellen

De derde cd heeft als thema 'conditie training en conditie testen'. Ik denk dat deze cd de meest bruikbare is van de drie. We maken allemaal wel eens gebruik van conditietestjes op school. Muziek is daarbij een welkome, zo niet onmisbare ondersteuning en als de muziek al zo is ingedeeld dat je precies kunt horen wanneer je ervoor moet gaan en wanneer je rust hebt, is dat erg fijn.

De variaties op de shuttle run test zijn ook erg leuk!

Kortom: als docente bewegen en muziek heb ik mijn bedenkingen bij deze cd-box, omdat je hiermee niet leert dansen laat staan het ritme te raken. Wel geeft het bewegingsplezier aan een heleboel kinderen en is het handig in het gebruik voor de vakdocent. En dat is natuurlijk ook belangrijk!

Jeanine van Butselaar,
ALO Amsterdam

ADVERTENTIE

Wintersport met school!

verzorgde groepsreizen naar alle wintersportlanden
van eenvoudig tot luxe
wintersport als werkwerk (het gehele jaar mogelijk)
vrijplaatsen voor de begeleiding
aandacht voor al uw wensen

BEL VANDAAG NOG VOOR EEN VOORSTEL OP MAAT:
0341 -460812

G2 steden winter events
G2-groepsreizen.nl

Bijbscholingscursus VO-docenten LO

BEWEGEN OP MUZIEK

door Tanja Husselman

Werkvormen a.d.h.v. thema's als sporten, de straat, isolaties, namen, gebruik van dansfilms etc.

2-9-16-23 november 2010 | 13.00-15.30 uur

Meer informatie:

koorenhuis.nl/voorscholen/voortgezetonderwijs/activiteiten
nellekedouw@koorenhuis.nl | (070) 707 17 15

Prinsegracht 27, Den Haag | www.koorenhuis.nl

Schoolsportactiviteiten 2010 - 2011

Binnen de KVLO werkt de afdeling schoolsport aan allerlei activiteiten op het raakvlak van school en sport. Ook dit schooljaar staan weer de nodige activiteiten op de rol. Over al deze activiteiten kun je alle informatie vinden op www.kvlo.nl onder het kopje 'school-sport'. Door: Ton Winkels

KVLO Schoolsporttoernooien

Komend jaar wordt er voor het voortgezet onderwijs in het kader van Mission Olympic voor zo'n twintig verschillende sporten en voor het mbo voor ongeveer achttien verschillende sporten een Nederlands Kampioenschap voor scholen georganiseerd. Ook organiseren wij weer de landelijke voetbal dag voor het speciaal onderwijs cluster 3-scholen.

Voortgezet onderwijs

Ook dit jaar gaat de Mission Olympic Schoolsport Competitie (MOSC) weer van start. De site is inmiddels up-to-date en de inschrijving is gestart. Deze eindigt op vrijdag 29 oktober. Inschrijven kan via www.kvloschoolsport.nl. Alle informatie omtrent inschrijving, financiële en andere verplichtingen en de op veel plaatsen veranderde reglementen (!) vind je op dezelfde site. In de eerste helft van november worden voor de sporten waarvoor dit nodig is de voorronden ingedeeld. Deze heten vanaf heden 'regionale kampioenschappen'. Het streven is voor 1 december alle informatie met daarin de voorronde-indelingen gemaild te hebben naar alle deelnemende scholen. De collega's van de verschillende scholen zijn dan aan zet! Zij moeten dan met elkaar gaan overleggen om te komen tot een datum, locatie en organisator van de voorronde. We dringen erop aan dat dit overleg direct ingezet wordt, zodat vóór de kerstvakantie de data van de voorronden vastliggen. Om te voorkomen dat we in tijdnood raken. De voorronden moeten namelijk 15 april gespeeld zijn! Voor zaalvoetbal en zaal hockey moeten de voorronden op 1 april gespeeld zijn! Bijna alle sporttakken hebben hun finale tijdens Mission Olympic, The School Final op vrijdag 10 juni 2011 in en rond het Olympisch Stadion in Amsterdam. Uitzonderingen zijn KVLO NK Minitramp, KVLO

NK Zaalvoetbal en het KVLO NK Street-dance KVLO NK Zaal hockey (april 2011).

Contactpersoon: Evert Minderaa e-mail: missionolympic@kvlo.nl

Mbo

Vanuit de MBO Raad is Jorg Radstake als themaleider Schoolsport op dit terrein actief. Zijn werkzaamheden richten zich op een drietal aandachtsgebieden, waaronder ook de NK's schoolsport voor het gehele mbo (dus niet alleen mbo-SB). De regie en coördinatie hiervan ligt in zijn handen en wordt afgestemd met de mbo-scholen, die voor de organisatie en uitvoering van één of meerdere toernooien verantwoordelijk zijn. Afgelopen schooljaar is gezamenlijk de toekomstvisie voor deze toernooien bepaald. Dit, en meerdere documenten rondom dit thema, zijn te vinden op ondergenoemde website.

Kijk op de website www.platformbewe-gensport.nl bij het thema Schoolsport voor de data, beschrijving, poster en aanmeldingsformulier van alle toernooien voor 2010-2011.

Contactpersoon: Jorg.Radstake@noc-nsf.nl

Speciaal onderwijs

Op vrijdag 27 mei 2011 zal voor de vijfde keer in samenwerking met de KNVB op het KNVB sportcentrum in Zeist de voetbal dag speciaal onderwijs cluster 3 scholen georganiseerd worden. Dit toernooi wordt mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de Johan Cruyff Foundation. De inschrijving voor het toernooi wordt geopend in januari 2011 en verloopt via de website www.kvlo.nl Hier vind je ook meer informatie over de opzet en de spelregels.

Contactpersoon: Ton Winkels ton.winkels@kvlo.nl

Verkiezing van de Sportiefste VO-school van Nederland

In 2010 is het Scala College uit Alphen aan de Rijn tot de sportiefste school VO van Nederland verkozen. In 2009 werd de Catamaran uit Rotterdam verkozen tot de sportiefste PO-school van Nederland. Op woensdag 20 april 2011 organiseert de KVLO in samenwerking met het NOC*NSF, de gemeente Zwolle, Sportservice Zwolle, Hogeschool Windesheim en het ROC Landstede wederom de verkiezing van de sportiefste PO-school van Nederland. Meer informatie is over deze verkiezingen kun je binnenkort lezen in een volgend nummer van de LO en op www.kvlo.nl

Contactpersoon: Ton Winkels ton.winkels@kvlo.nl

Certificering 'Sportactieve school'

Scholen voor het VO, het PO en ook voor het SO kunnen zich laten certificeren als 'Sportactieve school'. Deze certificering is een keurmerk, ontwikkeld door de KVLO en het NOC*NSF, voor scholen die actief zijn op het gebied van de lichamelijke opvoeding en de sport. Het certificaat is drie kalenderjaren geldig. De school ontvangt naast het certificaat een plaquette voor aan de muur en wordt vermeld op de website. Op de website www.kvlo.nl kun je het vragenformulier downloaden en digitaal invullen. In een oogopslag kun je zien of jouw school het benodigde aantal punten heeft om voor certificering in aanmerking te komen.

Vanaf 2010 is het ook voor scholen uit het speciaal onderwijs mogelijk om gecertificeerd te worden!! Meer informatie volgt.

Contactpersoon: Ton Winkels ton.winkels@kvlo.nl

KVLO Golf

De afdeling schoolsport organiseert jaarlijks in september in samenwerking met de NGF een bijscholingsdag voor LO-docenten op Papendal. Ook dit jaar was deze nascholingsdag weer een groot succes. 's Morgens werd er een aantal clinics gegeven met de nadruk op het aanleren van golf op school. Deelname aan dit deel van het programma levert punten op voor het beroepsregister (3 punten). 's Mid-

dags werd er een wedstrijdje gespeeld. De beginners speelden op de Pitch en Putt baan om de KVLO Belofcentrofee. De GVB's en handicappers speelden op de grote baan van de Edese golfclub om de KVLO Talententrofee.

Daarnaast organiseren enkele collega's als privé initiatief jaarlijks een golfwedstrijd om de KVLO Trofee. Deelname aan deze wedstrijd staat open voor alle leden en oud-leden van de KVLO, die minmaal in het bezit zijn van een

golfvaardigheidsbewijs. De editie van 2011 zal medio juni plaatsvinden. Nadere informatie volgt.

Contactpersoon: Ton Winkels
ton.winkels@kvlo.nl

EN VERDER

Jouw school sportief! Laat het zien in de Nationale Sport Week 2011

Jaarlijks is de Nationale Sport Week hét moment voor onder andere scholen om te laten zien hoe sportief ze zijn. Heeft jouw school wellicht een speciaal sportprogramma, danslessen of bijvoorbeeld een samenwerking met een schoolactieve sportvereniging? In de week van 16-23 april 2011 kan je school aan leerlingen, ouders en de omgeving tonen hoe belangrijk sport is. Door: Tim Smit

Een goed voorbeeld zijn bijvoorbeeld de scholen in de gemeente Bergen op Zoom (in 2010 één van de 95 gemeenten met een eigen sportweek tijdens de Nationale Sport Week). In deze gemeente waren een kleine 10.000 (14,7% totale bevolking) inwoners actief tijdens de lokale sportweek. En doordat maar liefst 23 (van de 25) Bergse basisscholen actief een week lang sport promootten, kreeg de jonge jeugd in die gemeente een positieve sportervaring.

Deelname door scholen aan de Nationale Sport Week kent verschillende leuke en slimme vormen. In veel gemeenten nemen scholen deel aan een sportief openingsprogramma, wordt er een sportprogramma aangeboden

onder schooltijd of wordt er een naschools programma aangeboden in samenwerking met een sportvereniging.

De vraag die wij stellen is: hoe sportief is jouw school? En, op welke wijze zet jij de Nationale Sport Week in op je school?

Antwoorden en reacties ontvangen wij graag en kun je per e-mail sturen.
www.nationalesportweek.nl

Correspondentie:

tim.smit@nationalesportplatform.nl

3+2 wordt al toegepast!

Good Practice

We zijn er heel druk mee iedereen te overtuigen van het belang van 3+2. Toch wordt dat idee in Nederland op verschillende scholen al toegepast. Meestal laten we dan een combinatiefunctionaris daarover iets vertellen. Deze keer echter het verhaal van een schooldirecteur die bewust heeft gekozen voor een combinatiefunctionaris in dienst van de school. Door: Hans Dijkhoff

Ruud Barnhoorn is directeur van een kleinschalige multifunctionele voorziening (wijkcentrum annex school) in een Haarlemse vooroorlogse volksbuurt met diverse problematiek. Door deze voorziening, met name de kleine basisschool, wordt geprobeerd de leefbaarheid en de samenhang in de wijk te vergroten.

Ruud Barnhoorn neemt met een klein plekje genoegen

Kleine school

Op 1 augustus 2008 is de school gestart met de groepen 1 tot en met 4 en over twee jaar moet het een volledige school zijn met 100 tot 120 leerlingen. In het pand is ook een peuterspeelzaal gevestigd, een dagopvang voor ouderen, een welzijnsorganisatie die activiteiten organiseert en een buurtservicepunt namens de woningcorporaties die eigenaar zijn van het pand. Dat de school zo klein is heeft te maken met overzichtelijkheid. Barnhoorn: "Door de kleinschaligheid heb je zicht op de problematiek. Je kent alle kinderen en hun ouders. Omgekeerd zijn ook de leerkrachten niet anoniem." Focus ligt op taal, maar uit onderzoek is ook gebleken dat in deze wijk overgewicht

bij meer mensen voorkomt dan in vergelijkbare wijken. "We hebben daarom ook ingezet op extra gymnastiek. We geven dus daadwerkelijk extra uren bewegingsonderwijs.", aldus Barnhoorn.

Tussen de middag gaan de kinderen niet naar huis. We zijn daardoor ook in staat om te sturen op voeding. We gaan met behulp van vrijwilligers lunches verzorgen met en voor de kinderen. En vier keer per week is er een naschools aanbod van bewegen en cultuur.

Bekostiging

Het zijn allemaal mooie verhalen, maar hoe wordt dit bekostigd?

"De eerste jaren worden de leerkrachten uit de rijksvergoeding betaald, daarnaast uit subsidies van de preventiewijken 40+, vroeger de

Vogelaarwijken genoemd, dan ook nog gelden uit het project Brede school nieuwe stijl uit het grote stedenbeleid. Dat is in de eerste vier jaar hard nodig om ook geld in de overhead te hebben. Want personeel moet geschoold worden en dat doen we woensdagmiddagen. Over vier jaar moet het reguliere personeelsdeel uit de rijksmiddelen betaald kunnen worden. De extra zaken als kunst- en bewegingsonderwijs betalen we dan uit de impuls Brede school Sport en cultuur. "Gelukkig hebben we goede partners. Om te beginnen de gemeente Haarlem. Die zien ons qua huisvesting als zelfstandige school, wat we niet zijn want we hebben geen eigen brinnummer. We hebben daardoor 200

vierkante meter extra ruimte. Het rijk ziet ons niet zo, dus in de exploitatie komen we iets tekort. Op termijn dichten we dat gat mogelijk door uit de personeelsformatie 0,2 fte weg te halen. Daarnaast zijn de woningbouwcorporaties eigenaar van het pand en bekostigen de gemeenschappelijke ruimtes, waar ook wij van gebruik kunnen maken, en de gymzaal die van acht tot half vijf ter beschikking staat van de school. Wij moeten zelf zorgen voor een goede verhuur. De corporaties staan garant voor het eventuele tekort.

Combinatiefunctionaris aan school

Vanwaar je bewuste keuze een combinatiefunctionaris aan je school te verbinden?

"Je kunt beter sturen en er is een grotere betrokkenheid bij de school. Voor de persoon zelf is het ook gunstig. De onderwijs-CAO is een van de meest gunstige. Daarnaast maak je ook zichtbaar dat het je menens is. Je wilt echt werk maken van kwaliteit en extra beweegmomenten. Onze visie is dat geld volgt op inhoud en niet andersom. We zijn in Nederland erg goed om te werken met projecten, maar ik wil structureel inzetten op kwaliteit. Door de combinatiefunctionaris aan de school te verbinden zorg ik voor continuïteit. In het Haarlemse zou ik ook gebruik kunnen maken van mensen van 'Sportsupport' of Sportservice Noord-Holland, maar mijn ervaring leert dat personele doorstroming bij deze organisaties veel groter is, dan moet je weer opnieuw beginnen."

Hoe is de verdeling tussen het werk op school en het werk bij de vereniging?

"Karin is voor ruim 0,8 fte in dienst waarvan ze voor 0,25 fte werkt bij de sportvereniging. Naast de drie lessen bewegingsonderwijs per klas per week (behalve voor de klassen die zwemmen hebben, die hebben twee lessen) geeft ze drie keer per week naschoolse sport en begeleidt ze ook het buitenspelen na het eten. Zo kan het bewegen en het analyseren van het bewegen van de kinderen ook op die momenten plaatsvinden. Op die wijze hebben we zicht op afwijkend (beweeg)gedrag van iemand die dat in het juiste perspectief kan plaatsen. Er vindt ook rapportage plaats aan de groepsleerkrachten, zodat ook daar de begeleiding verder ter hand kan worden genomen."

Een opgeknapte zaal

Begeleiding

Hebben jullie ook een leerlingvolgsysteem?

“Dat is er wel, maar nog niet op het gebied van lichamelijke opvoeding. Dat komt omdat we nog maar anderhalf jaar bestaan, maar het is wel een van de speerpunten, want de bewegingsarmoede in deze buurt is heel erg groot. Bovendien is bewegen leuk en ook een middel om te ontmoeten. In deze buurt zijn vele culturen vertegenwoordigd en via de sport kunnen die elkaar ontmoeten.”

Hoe is de populatie van de school opgebouwd?

“Als je er als doorsnee Hollander naar kijkt is dit een gekleurde school. Als je kijkt naar het opleidingsniveau van de ouders dan heeft zo’n veertig procent van de kinderen een laag opleidingsniveau. Bij de aanname sturen we daar ook op. Van de dertien kinderen die we per kalenderjaar aannemen, mogen er maar zeven een leerlinggewicht (ouders met laag opleidingsniveau) hebben.”

Wat is voor jou het belang van bewegen op school?

“Willen we zorgen dat onze kinderen klaar raken voor 2028 dan zul je daar nu wat aan moeten doen. Dus wat mij betreft mag de norm voor beweegtijd wel wat worden opgeschroefd. Ik geloof dat de kroonprins er ook zo over denkt. Waarbij het er niet om gaat de Olympische Spelen binnen te halen, maar dat we Nederland als sportland op de kaart zetten. Als we kinderen lekker in een niet te ruim vel kunnen helpen dan doen we het goed. En dat begint op school, want daar bereiken we iedereen.

Bevoegdheid

Hoe hecht jij aan de bevoegdheid en bekwaamheid van je personeel en dan met

name op het gebied van bewegingsonderwijs?

“Als wij bewegen in Nederland zo belangrijk vinden dan is het van belang dat er gekwalificeerde mensen voor de klas staan. En dan denk ik in eerste instantie aan ALO-opgeleiden. Maar mensen van het cios die

Ouders helpen tijdens sportdag

het in zich hebben zouden ook voor de klas moeten kunnen met mogelijk een aanvullende opleiding. Wat ik wel raar vind is dat ik met mijn 48 jaar en mijn collega van 63 het vak nog wel mogen geven, maar de collega van 25 niet, tenzij die een applicatiecursus heeft gevolgd. Een gewone leerkracht moet al heel veel kunnen, vooral op het gebied van rekenen en taal. Dus laten we alsjeblieft voor specialisten zorgen. Bewegen vereist een heel andere manier van kijken naar kinderen en dan kom je automatisch op de vakdocent.”

Is het niet zo dat de school, de leerkrachten, steeds meer taken van de ouders overnemen?

“Ja dat klopt en dat mag van mij ook, maar dan moet je daar wel de middelen voor krijgen om dat te doen. Een leerkracht moet per dag een heleboel keuzes maken. Als hij dan duizend dingen heeft gedaan, maar eentje niet, dan wordt hij daarop afgerekend.

“We proberen bij ons op school met hele kleine dingen verbondenheid te creëren. Zo krijgt iedere leerling bij binnenkomst en vertrek een hand. Zo is er even contact.”

Wat merk je van de culturele verschillen tijdens de gymles?

“Daar merk je de verschillen des te meer, want sport is emotie en die beleving is per cultuur anders. Als het gaat om competitie dan is het mooi om te zien hoe kinderen omgaan met winst en verlies en met hun onderlinge verschillen. Er vinden heel veel sociale processen plaats, juist ook tussen die verschillende culturen of tussen jongens en meisjes. Ze leren ook wat ze leuk

vinden: individuele sport of teamsport. Het kan ook een uitlaatklep zijn voor kinderen die niet zo goed kunnen leren. Met sport kunnen ze dan compenseren. Dan kunnen ze ook ergens uitblinken in zijn.”

Foto's: Hans Dijkhoff

Correspondentie:

hans.dijkhoff@kvlo.nl

TRENOMAT SCHEIDINGSWANDEN

De jongste generatie zaalscheidingen
Trenomat Acoustic®

- Geluidsreductie en geluidsabsorptie in alle zaaldelen door akoestisch wandmateriaal!
- Ook voor renovatie en verbeteren van de akoestiek in bestaande accommodaties!

De Graaf en van Stijn BV
Postbus 32
2420 AA Nieuwkoop
Tel: (0172) 57 97 20
Fax: (0172) 57 26 70
www.trenomat.nl
info@trenomat.nl

Al 40 jaar gespecialiseerd in nieuwbouw & onderhoud

GET TOGETHER AND WIN
ERIMA Active Wear 2010

www.erima.nl

0412-481000
BEL EVEN VOOR ONZE REISGIDS!

meer dan 40 jaar maatwerk
voor school- en studentengroepen

SKIREIS ZELL AM SEE

5-daagse touringcarreis,
heen en terug nachtrit, hotelpension, meer-
persoonskamers, **halfpension, skipas** 3 dagen
(tot 18 jaar)

vanaf

€ 184,00 p.p.

SKIREIS KITZBÜHEL

5-daagse touringcarreis,
heen en terug nachtrit, hotelpension, meer-
persoonskamers, **halfpension, skipas** 3 dagen
(tot 18 jaar)

vanaf

€ 198,00 p.p.

PARIJS

3-daagse touringcarreis,
heen en terug dagrit, hotel*/** 3-p.kamers,
douche/toilet, L+O

vanaf

€ 89,95 p.p.

BERLIJN

4-daagse touringcarreis,
heen dag- en terug nachtrit, Jugendhotel,
meerpersoonskamers, L+O

vanaf

€ 89,95 p.p.

ROME

4-daagse vliegreis, Amsterdam
Weeze of Charleroi - Rome vv (incl. verplichte
taxen!), hotel**, meerpersoonskamers, L+O

vanaf

€ 219,00 p.p.

LONDEN

3-daagse touringcarreis,
heen dag- en terug nachtrit,
youth hostel, meerpersoonskamers, L+O

vanaf

€ 77,50 p.p.

BARCELONA

3-daagse vliegreis,
Amsterdam - Barcelona vv (incl. verplichte
taxen) hostel, meerpersoonskamers, L+O

vanaf

€ 166,00 p.p.

CITY-CRUISE YORK

3-daagse city-cruise, Cruiseferry Europoort-Hull vv,
4-persoonscabin met douche/toilet,
transfer Hull - York vv

vanaf

€ 49,95 p.p.

PRAAG

4-daagse touringcarreis,
heen dag- en terug nachtrit, hotel*/**,
2-3 p.kamers douche/toilet, L+O

vanaf

€ 99,95 p.p.

Genoemde reissommen bij touringcarreizen bij 46-60 deelnemers.
Bij vliegreis Rome of Barcelona al vanaf 10 deelnemers.
Periode november-februari.

Bij touringcarreizen: elke 16e deelnemer gratis en reisverzekering inbegrepen!

U kiest uw eigen vertrekdatum! Service waar u recht op heeft!

Meer of minder deelnemers? Meer reisdagen? Andere periode? Of een ander reisdoel in Europa?
BEL ONS VOOR EEN VRIJBLIJVENDE OFFERTE OP MAAT!

EUROPA SPECIAAL REIZEN - HET WARGAREN 5 - 5397 GN LITH - TEL. 0412-481000
offerte@europaspecialreizen.nl www.europaspecialreizen.nl

U REIST PER KEURMERK TOURINGCAR: VEILIGHEID EN COMFORT!

Topsport

Bij mijn ouders thuis gold vroeger voor wat betreft sport het gezegde 'meedoen is belangrijker dan winnen'. Maar meedoen was wel érg belangrijk. Mijn ouders deden er op onopvallende wijze alles aan om ons te stimuleren. Ze brachten en haalden ons naar trainingen en wedstrijden, zorgden dat we op gunstige tijdstippen konden eten en gaven ons een partij aan sportattributen waar je een modale gymzaal mee zou kunnen inrichten.

Voor een brommer hadden we dan weer niet aan hoeven komen, maar daar hadden we zelf ook geen enkele behoefte aan. In tegenstelling tot vele andere ouders gaven de mijne geen enkele druk om te presteren. Schreeuwende ouders langs de kant vonden ze gelukkig (net als ik zelf) vreselijk. En binnen de lijnen moesten wij ons van onze kant ook niet aanstellen. Ik kan me nog goed herinneren dat ik eens meedeed met het schoolteam aan een basketbaltoernooi. De organisatie had besloten dat bij gelijkspel de wedstrijd altijd met strafworpen afgesloten moest worden. Ik moest de beslissende bal schieten voor een finaleplaats. En ik miste. Met in mijn achterhoofd de beelden die je wel eens voorbij ziet komen bij Studio Sport, liet ik mij met mijn handen voor mijn ogen op de knieën vallen. Achteraf kreeg ik van mijn vader op mijn donder. Niet omdat ik die bal had gemist, maar omdat ik me niet zo aan had moeten stellen ná de misser. "Het is toch maar een spelletje.....". Deze instelling heeft me gevormd voor de rest van mijn sportieve carrière. Voor zover ik dat woord mag gebruiken natuurlijk. Ik kon (en kan) behoorlijk fanatiek zijn met elke sport. Maar tegelijk ben ik het volledig eens met de uitspraak dat sport 'de belangrijkste bijzaak is'. Sport is maar relatief belangrijk. Toch vraag ik me ook wel eens af hoe mijn sportieve loopbaan eruit gezien had

als ik dat relativeren ervan niet met de paplepel ingegoten had gekregen. Ik had best talent voor een aantal sporten, en voor duursporten misschien wel bovengemiddeld. Met hardlopen heb ik ooit een trainer gehad die, toen ik weer een goede uitslag had gelopen, opmerkte "jij zou eens een keer serieus moeten gaan trainen, dan zou je het best eens ver kunnen schoppen". Maar in gedachten zag ik mezelf dan al weer zwoegen om regionale topper te worden, en vervolgens misschien de landelijke top te halen en gefrustreerd te raken doordat de landelijke top weer heel ver van de Europese top stond, enzovoorts. En dat alles ten koste van mijn sociale leven, studie, hobby's.... Toch betrap ik mezelf er de laatste tijd op dat me iets niet helemaal lekker zit als ik sport op televisie kijk. Ik zie namelijk steeds minder topsporters van mijn eigen leeftijd. En soms helemaal geen. Op één of andere manier knaagt het dan toch even aan me. Blijkbaar zat ergens al die tijd nog het gevoel van 'later als ik groot ben wordt ik'. Op dat moment trek ik meestal een wijntje open en dan is dat vage onbehagen weer zo weggere-lativeerd.

Mery Graal

ADVERTENTIE

Groepsreizen voor scholen en bedrijven

Maatwerk

www.grevink.nl

in wintersport

klik op "actie" voor de nieuwste aanbiedingen.
Verstuur uw offerteaanvraag via de homepage

Voor een offerte of brochure bel:

Tel: 0341-460180

Fax: 0341-431888

Email info@grevink.nl

GREVINK
reizen
wintersportreizen voor groepen!

ZWERFSPORT OUTDOOR

Langevelderslag 36-38

2204 AH Noordwijk

Tel: 088-007 2010

E-mail: info@zwerfsport.nl

WERKWEKEN / TREKTOCHTEN

Belgische Ardennen: 5 locaties

Franse Ardennen: Haulme

Franse Alpen: Guillestre

Frankrijk: Verdon-Côte d'Azur-Mimizan

Duitse Eifel: Heimbach

Sloveense Alpen: Bled

Gratis introductiedag Ardennen

Zaterdag
11 april 2011

KIJK OP: **WWW.ZWERFSPORT.NL/ACTIE**

→ BRUGGEN SLAAN TUSSEN LICHAMELIJKE OPVOEDING EN JEUGDSPOORT?

AAN DE SLAG MET BADMINTON

De badminton sport is al menig jaar een Olympische sport en wordt op grote schaal beoefend binnen honderden verenigingen. Maar ook binnen het onderwijs neemt badminton een belangrijke plek in. Met de juiste materialen, die vele scholen al in bezit hebben, kunnen voor elk kind diverse leuke en uitdagende oefenvormen neergezet worden. Daardoor is de sport laagdrempelig en ideaal om op elk niveau binnen zowel het onderwijs als de vereniging beoefend te worden.

In Aan de slag met badminton worden bruggen geslagen tussen het bewegingsonderwijs op de basisschool en het voortgezet onderwijs, alsmede tussen het bewegingsonderwijs en de badmintonvereniging. Daarmee biedt het zowel docenten, trainers als studenten lichamelijke opvoeding een breed arsenaal aan oefenvormen en geeft het

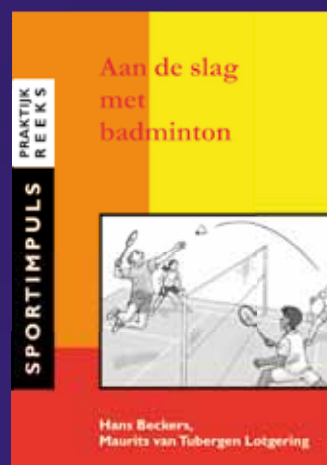
handige tips en trucs om de badmintonlessen nog aantrekkelijker te maken.

Doordat per leeftijdsgroep en per vaardigheidsniveau spel- en oefenvormen worden beschreven ontstaat voor de lezer een duidelijk herkenbare leerlijn. Daarnaast wordt in het laatste hoofdstuk aandacht besteed aan zaken als de spelregels en diverse toernooi- en wedstrijdvormen. Hierdoor is Aan de slag met badminton een ideaal boekwerk voor iedereen die meer wil weten van de sport en kinderen met nog meer plezier aan deze sport of dit spel wil laten deelnemen.

Hans Beckers is docent aan het CIOS Sittard/Venlo en Fontys Sporthogeschool.

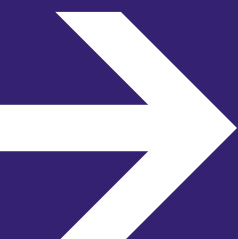
Maurits van Tubergen Lotgering is badminton-trainer en beleidsadviseur sport in de gemeente Haarlemmermeer.

AAN DE SLAG MET BADMINTON

ISBN: 978902335500

Prijs: € 14,90 incl. btw

Jan Luiting Fonds

In samenwerking met Arko Sports Media

(KV)LO nieuwsberichten

- **Vallen en opstaan of ervoor gaan?** (2010-09-03) Afgelopen week is in de media veel aandacht geweest voor een lespakket over vallen dat is ontwikkeld door Stichting Consument en Veiligheid. Dit lespakket heeft tot doel de valvaardigheden van kinderen te verbeteren. De KVLO vindt dat de oorzaak van het probleem, namelijk de slechte motorische ontwikkeling, moet worden aangepakt en pleit daarom voor meer aandacht en tijd voor bewegen en sport in het onderwijs. Daar wordt de basis gelegd voor goed leren bewegen, waaronder ook leren vallen.
- **Tear Aid: scheur in bal of mat nu snel geplakt** (2010-08-17) (Bron: Sport-KnowHow) Tot voor kort werd een bal weggegooid en moest de mat een dure reparatie ondergaan. Dat is verleden tijd met Tear Aid: een product waarmee gaten en scheuren in sportproducten direct gerepareerd worden.

3+2 actienieuws

- **Brief aan informateur: Geef school spelfunctie bij aanpak gebrek aan beweging jeugd** (2010-08-25) De school moet een spelfunctie krijgen bij de aanpak van het gebrek aan beweging bij de jeugd. Daarvoor pleit de KVLO in een brief aan informateur Opstelten.
- *Betuig je steun door je naam op de 3+2 petitie te plaatsen en/of een actiepolo te bestellen op www.3plus2.nl*

KVLO kalender

- Start 29 september: Basiscursus Motorische Remedial Teaching 2010-2011 (24
- 1 oktober: Studiedag afdeling zeeland (vooraankondiging)
- 7 oktober: Expert Class in Professioneel Sportmanagement

ANITA RIEMERSMA

- 7 oktober: Congres Dag van het sportonderzoek
- Tot 12 oktober: 6 bijeenkomsten Over taal en rekenen gesproken...
- 14 oktober: herhalingscursus levensreddend handelen
- 23, 24 + 25 oktober: De Thomas jazz-dansdagen
- 2 november: Bewegen loont! Ontmoetingsdag Sport en Bewegen (NISB)
- 8+9 november: Basiscursus Sport & Beleid
- 10 november: Landelijke studiedag bewegingsonderwijs cluster 4
- 24 november: Studiedag BO in Tilburg (6) (vooraankondiging)
- 1 december: Studiedag praktijkonderwijs (vooraankondiging)
- 10 maart: Studiedag BSM (vooraankondiging)
- 30 maart: Studiedag speciaal onderwijs (vooraankondiging)
- 16 april: Nationale Sport Week 2011 (Vooraankondiging)

- 25 mei: Studiedag Het Jonge Kind (vooraankondiging)

Tenslotte

De laatste nieuwsberichten en meest recent bijgewerkte kalender zijn te vinden op www.kvlo.nl

Leden en, nu ook, niet-leden kunnen lid worden van de *digitale nieuwsbrief* (en nog regelmatig een update krijgen) via de nieuwsbrief-link onderaan de homepage!

Op kvloweb.nl zijn de links en mailadressen uit dit blad aanklikbaar! Hier kun je ook extra artikelen vinden (topic en non-topic) en illustrerende films e.d.

Meedoen met het stappenplan om registerdocent te worden? Ga naar www.kvloregisteratie.nl

Inloginformatie (voor leden) is te vinden op het adresbriefje in de omslagfolie van dit blad!

Correspondentie:

webredactie@kvlo.nl

Laatste pagina

In het kader van de bestuurlijke vernieuwing en de benoeming van een directeur KVLO is de laatste pagina van de *Lichamelijke Opvoeding* niet meer de pagina van de secretaris van de KVLO. Het blijft een pagina met bondig geformuleerde actuele informatie.

Interactieve intervisie

Intervisie is een manier van leren waarbij gebruikgemaakt wordt van de kennis van collega's. Zo kun je bij elkaar 'in de keuken' gaan kijken om te zien hoe een ander iets doet. Leon Gijse heeft een website ontwikkeld die op eenzelfde wijze werkt. Je hebt een probleem en vraagt online aan collega's wat hun remedie is op gelijke problematiek. Korte lijnen, wel zo eenvoudig. Wil je eens zien hoe het werkt? www.meesterleon.nl.

Ook op de KVLO-site vind je informatie.

Voor het overzicht van scholingen en andere evenementen zie de kalender op de pagina van de webredacteur.

Scholingen 2010-2011!

Studiedag BO in Tilburg (6)

Op woensdag 24 november vindt de studiedag voor het BO plaats op de Fontys Sporthogeschool in Tilburg. Het thema is: 'Eerst zien, dan geloven'. Het aanbod aan workshops zal zeer gevarieerd worden, maar 'leerprocessen van kinderen in bewegingssituaties' komen weliswaar in verschillende uitingsvormen telkens naar voren. Ga voor het volledige programma en het inschrijfformulier naar de site www.kvloscholing.nl. Vol=vol

Studiedag Praktijkonderwijs (6)

De studiedag praktijkonderwijs is dit jaar op 1 december en vindt plaats bij De Baander, school voor praktijkonderwijs, te Amersfoort. Het thema luidt 'Bewegen is beïnvloeden?!' Met het bewegen als startpunt zal in de workshops worden gefocust op het beter leren bewegen, met alle aspecten die je in die situatie kunt beïnvloeden. Zoals het begeleiden van leerlingen in een groep, het beïnvloeden van persoonlijke groei. Het beïnvloeden van groepsprocessen tijdens het leren spelen. Maar ook, hoe kan ik deze leerling

praktische handreikingen geven om een beweeguitdaging aan te gaan. De deelnemers worden uitgedaagd actief aan de slag te gaan en met elkaar hun ervaringen uit te wisselen. Kortom, een dag die je niet mag missen! Inschrijven via de site www.kvloscholing.nl.

Herhalingsdag levensreddend handelen voor docenten (6)

Op 14 oktober staat in Zeist een herhalingsdag levensreddend handelen gepland. Nadere informatie en aanmelden kan via de site of door een mail te sturen aan corry.dijkstra@kvlo.nl.

Net als alle andere jaren bieden zij weer workshops aan van beginnend tot ver gevorderd niveau in verschillende stijlen. De workshops worden gegeven door bekende en wat minder bekende choreografen/docenten uit binnen- en buitenland. Wil je inspiratie opdoen om je lessen bewegen op muziek tijdens de gymles interessanter te maken, of gewoon één of drie dagen dansen, dan zijn de Thomas jazzdansdagen echt iets voor jou! Voor meer informatie en het inschrijfformulier kijk op www.kvlo.nl of thomasjazzdansdagen.spaces.live.com. Of bel naar Florieke Mulders:

De puntenwaardering voor de KVLO-Registratie staat bij de studiedagen op deze scholingspagina's tussen haakjes vermeld

JUBILEUM 30ste Thomas jazzdansdagen!

De Thomas jazzdansdagen bestaan 30 jaar, een prachtig jubileum wat op 23, 24 en 25 oktober uitgebreid gevierd wordt!

06 4549 4393 / Joske Meijs 06 1569 3296. Op de webkalender vindt u nog veel meer interessante scholingen en evenementen van de diverse afdelingen en opleidingsorganisaties.

Startbijeenkomst landelijke netwerken speciaal onderwijs

Op woensdag 10 november zal de eerste netwerkbijeenkomst van vakleerkrachten die werkzaam zijn in het speciaal onderwijs plaatsvinden.

De bijeenkomst vindt plaats op praktijk-school De Steiger in Lelystad van 15.00 tot 19.30 uur. Tijdens de bijeenkomst zullen collega's per cluster waarin zij werkzaam zijn uiteengaan om samen invulling te geven aan dit netwerk.

Op deze avond zal per cluster, worden besproken hoe het netwerk vorm gaat krijgen. Wie zitten er allemaal in, waar willen we het over hebben, hoe organiseren we ons, hoe gaan we communiceren, hoe vaak komen we bij elkaar en alles wat verder ter tafel komt. Tot nu toe hebben vele collega's zich al opgegeven. Wil jij toch nog aansluiten dan kan dit door je per mail aan te melden bij Corry Dijkstra (Corry.dijkstra@kvlo.nl).

Planning verwachte scholing 2011

Scholing omgaan met agressie, start dit

najaar in Amsterdam, Tilburg en Zwolle. Meer info via de site www.kvloscholing.nl

Studiedag BSM, 10 maart 2011 in Apeldoorn

Studiedag speciaal onderwijs, 30 maart 2011 in Nijmegen

Digitaal KVLO-portfolio

Meer dan 1200 KVLO-leden zijn lid van het Initiële Register en waarschijnlijk hebben velen voldoende punten gehaald voor toelating in het Beroepsregister. Op www.kvloregistratie.nl is veel informatie over

het Register en het portfolio te vinden. Vragen met betrekking tot de registratie kunnen gemaild worden naar registratie@kvlo.nl.

Correspondentie:

registratie@kvlo.nl of
astrid.vanderlinden@kvlo.nl

**Uitgebreide informatie over alle scholingen/
evenementen? Zie de kalender op www.kvlo.nl
Inschrijving of een verwijzing daarvoor via
www.kvloscholing.nl en ook via de
kalender op www.kvlo.nl**

ADVERTENTE

zijn "Pest Mij Maar" tour gaat door !
met maar liefst 50.000 deelnemers in 2009
**het is de hoogste tijd voor
UW SCHOOL !!**

Henk Pieterse
Basketballer
211 cm lang
130 kg zwaar
Maat 52 schoen
101-voudig int.
7x Champ NL
Slogan: Pass the Passion
Geen roosteraanpassingen nodig en materiaal neemt hij zelf mee!

boeken is eenvoudig:
bel: 06 46 322 685 of
email: basketball@henkpieterse.com
www.ball-contact.com www.henkpieterse.com

huski reizen
Wintersport, outdoor & zeilkampen

Bent u al op de hoogte?

Wintersportreizen vanaf €199.-

Zeilkampen vanaf €159.-

Outdoorkampen vanaf €139.-

Kijk voor meer informatie op onze website www.huski.nl

tel. 030-8000 600
Email: info@huski.nl

Laatste (KVLO) nieuws

Prof. dr. Marc Maes overleden

Op 14 augustus is Marc Maes aan de gevolgen van een hersenbloeding overleden. Hij was een actief bestuurder, was voorzitter van de Koninklijke Belgische Bond voor Lichamelijke Opvoeding (KBBLO) en vicevoorzitter van de BVLO. In de jaarlijkse uitwisseling van het dagelijks bestuur van KVLO en BVLO hebben we hem leren kennen als een warm en wijs man, met oog voor de ethiek in bewegen en sport. Het is een groot gemis voor onze Vlaamse zusterorganisatie de BVLO.

Onderwijs en goed bestuur

Aan het begin van het nieuwe schooljaar 2010-2011 is de Wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' van kracht geworden. Deze wet bevat een aantal wijzigingen in de Wet op het primair onderwijs (WPO), de Wet op de expertisecentra (WEC) en de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO). De wetswijziging kent twee pijlers: goed onderwijs én goed bestuur. Deze wet geeft de overheid de mogelijkheid op te treden wanneer de kwaliteit op een school ernstig of langdurig tekortschiet, of wanneer sprake is van bestuurlijk wanbeheer. In deze wet staan eisen voor de minimumkwaliteit. De onderwijsinspectie moet hierop toezien. Het gaat in het PO om minimumresultaten voor rekenen en taal en in het VO om de eindexamenresultaten. De manier waarop dit gebeurt is nader uitgewerkt in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Als een school niet aan de eisen voldoet heeft de minister van OCW – in het uiterste geval – de bevoegdheid om de overheidsbekostiging te beëindigen. Met deze nieuwe wet kan de overheid slagvaardiger en doelgerichter optreden als er sprake is van slecht onderwijs of zwak bestuur. In de praktijk verandert er niet veel voor de scholen.

Fysieke werkomgeving en arbeidstevredenheid

Uit een onderzoek van SBO blijkt dat 89% van de docenten aangeeft dat de fysieke werkomgeving van invloed is op de arbeidstevredenheid. 83% geeft aan dat het bijdraagt aan de onderwijskwaliteit. Een goede en zelf te regelen klimaatbeheersing, inspraak bij de inrichting en te gebruiken faciliteiten scoren hoog maar

zijn juist matig tot slecht geregeld. Punten die de KVLO ook bij het gebruik van gymzalen regelmatig te horen krijgt.

Gezonde basisscholen gezocht

De KVLO en vele andere partijen werken samen met het RIVM in opdracht van de Rijksoverheid aan een vignet Gezonde School. Het vignet bestaat uit verschillende thema's (waaronder veel, goed en veilig bewegen) en sluit daarbij aan op onze Certificering Sportactieve School. De school is vrij om te kiezen op welke thema's het vignet aangevraagd wordt. Scholen die structureel investeren in een gezond school- en leerklimaat, kunnen vanaf januari 2011 het vignet Gezonde School aanvragen en zich profileren als Gezonde School. Het RIVM is op zoek naar 100 basisscholen die tussen 1 en 19 november de digitale vragenlijst van het vignet Gezonde School willen testen. Op grond hiervan wordt de norm bepaald. Dit kost 45 minuten. Deze scholen hoeven niet aan speciale eisen te voldoen en ook nog niet actief te zijn op het gebied van Gezonde School. Het RIVM ontwikkelt het vignet Gezonde School in samenwerking met vele andere partijen zoals: de PO-Raad, Voedingscentrum, NISB, STIVORO, Consument & Veiligheid, Soa Aids Nederland, Trimbos-instituut, Schorer, Rutgers Nisso Groep, Pharos, NIGZ, Hartstichting, KWF Kankerbestrijding, KVLO, NOC*NSF, Ivoren Kruis, GGD Nederland en regionale GGD'en.

Je kunt je aanmelden voor de test door een mail te sturen naar: gezondeschool@rivm.nl onder vermelding van 'Aanmelding test Gezonde School'. Voor meer informatie kun je ook bellen met het RIVM, tel. 030 2748 573. Scholen die meedoen kunnen het vignet in 2010 gratis aanvragen. Het vignet gaat vanaf januari €150,- kosten.

Grotere gymzalen nodig

Heel Nederland op Olympisch niveau, het Olympisch Plan 2028, het behalen van de beweegnorm, het terugdringen van inactiviteit, allemaal schitterende ambities met een grote rol voor bewegingsonderwijs. Ook onze campagne 3+2 = een fit idee past in dit rijtje. Docenten LO spelen hier op in met het actiever en attractiever

maken van het beweegaanbod op scholen. Tegelijk worden veel collega's geconfronteerd met steeds grotere klassen, tot soms wel 34 leerlingen. Hier komen de laatste tijd veel vragen en klachten over binnen bij het bureau Jevan de KVLO. Goed, actief en attractief bewegingsonderwijs en sport is bijna niet meer te realiseren met grote klassen in te kleine gymzalen. Er worden nog steeds gymzalen gebouwd conform de oude standaardnorm uit de jaren zestig van 252 m². Hoewel de KVLO al jaren propageert om de nieuwbouwnorm en financiële voorziening te baseren op minimaal 308 m², is dit door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) niet opgenomen in de vernieuwde regelgeving Modelverordening Onderwijshuisvesting. Gelukkig zijn er de laatste jaren steeds meer gemeenten en schoolbesturen die boven deze norm bouwen, met een eigen aanvulling op de financiële voorziening. Dit komt ook het multifunctioneel gebruik ten goede. Te vrezen valt, dat gemeenten worden geconfronteerd met grote kortingen op het gemeentefonds en dat deze noodzakelijke aanvulling weer onder druk komt te staan. Het wordt dan ook hoog tijd de standaardnorm en vergoeding van rijkswege op te hogen. De norm van 252 m² is zwaar verouderd en komt al lang niet meer tegemoet aan de inhoud van bewegen en sport op school. Voorzitter Jan Rijpstra wijst er dan ook in zijn brief aan informateur Ivo Opstelten op dat er een financiële impuls voor sportaccommodaties nodig is. Deze brief staat op onze site. Zie ook de Eerste Pagina.

Vakbondscontributie verrekenen met het brutoloon

Voor KVLO-leden die werkzaam zijn in het hbo, mbo, VO (waaronder OMO) en PO is het op basis van de CAO's voor deze sectoren mogelijk om de betaalde contributie over het jaar 2010 te verrekenen met de eindejaarsuitkering. Bij dit blad is een betaalbewijs ingesloten dat je kunt inleveren bij je werkgever. Je betaalt hierdoor minder belasting over je eindejaarsuitkering, waardoor die netto hoger uitvalt. De betalingen zijn bijgewerkt tot 6 september.

Descol gaat voor eremetaal

Pulastic® sportvloeren van brons naar platina.

Uitdagingen aangaan, grenzen verleggen en in teamverband nog beter worden; het zijn de ambities van Descol die perfect passen bij de ambities van sporters. Deze topsportmentaliteit maakt Descol tot de succesvolle onderneming die zij al jaren is.

Descol gaat voor eremetaal met het Pulastic sportvloerprogramma en daarom zijn onze systemen ingedeeld in vier lijnen met elk hun eigen karakteristieken en kwaliteiten: Bronze, Silver, Gold en Platinum. Om tot een mooi samenhangend geheel te komen in uw accommodatie kunt u daarnaast kiezen voor oplossingen uit ons innovatieve Solidfloor programma; vloeren voor al uw gebruiksruidten. Bent u benieuwd naar het uitgebreide Pulastic® vloerprogramma waarin duurzaamheid centraal staat? Neem dan contact met ons op. Wij staan u met raad en daad terzijde met oplossingen die echt het verschil maken. Samen met u gaan wij de uitdaging graag aan!

B.V. Descol Kunststof Chemie, Duurstedeweg 33007, Postbus 420, 7400 AK Deventer
Tel: 0570 62 07 44, Fax: 0570 60 84 93, Internet: www.descol.nl

De actuele algemene voorwaarden zijn van toepassing. Consulteer a.u.b. voor gebruik de meest recente lokale Productinformatie-bladen.

PULASTIC®

Top Equipment Made in Holland

© UN Studio, c/o Pictoright Amsterdam 2010

Erasmusbrug

Nederland is groot geworden door **innovaties**. Om ons te beschermen tegen de zee en andere elementen, hebben vooraanstaande ingenieurs wind-

molens, dijken en bruggen gebouwd. De Erasmusbrug is daarvan een sprekend voorbeeld.

Tijdens het WK Turnen van 16 tot en met 24 oktober, staan er meer bruggen van

topkwaliteit in Rotterdam! De vergelijking is treffend; opgespannen met staalkabels en ontwikkeld vanuit een heldere visie op **veiligheid, duurzaamheid** en **design**!

Tot ziens op het WK Turnen in Rotterdam!

janssen • fritsen

Top Equipment for Top Gymnasts